III

XI

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ꞇꞇꞇꞇ' ꞇꞇꞇꞇ ꞇꞇꞇꞇ ꞇꞇꞇꞇ ꞇꞇ ꞇꞇꞇꞇ ꞇꞇꞇꞇ

ululqal ruru ralu ñqin ripa ru ñradäral li dqualäqä nilänqäl ul
ulälä! onl li ululqäl nirälqirärälä! li äruuidqir ul lanlränl n.a.l
ulälä! ñok ululäl ul ränoaä nil lnlä ölunqairräl n.k ölälqäl
n.r ulip inq rnk ulälä! xirälqnäl nil li qoälaipäl ölunqairräl!
lälal ul ululqäl önlqäirräl! qiqäl ul ululqäl qälälälo n' r u:
qäl! ñenäräräl ul ululqäl xäairräl! ränqäl ul ululqäl ränoälälä! xi-
lnlä nilder ul "lanlränl" ölälqäräla li xänq qälä ul ululqäl ri-
xi ränilirräl nilä räoärä ränälaipäl ripa lnk li ululqäl dqual:
ränl," ulälqäl ria li ölärqidäa lnrälaäl ululärlä n.runlräl ul ululqäl
ränälälala oanl xi ulälä! ripa nu. ölnq ul li ulä!' ui ul läo "lanl-
ulälälä oanl li ululqäl ölnoälonräl nirälqirärd nil n.k ölänr-
ulälä li ululqäl ölnoälonräl nirälqirärd nil n.k ölänr-

ñ! ñ lüa' nil lno ñ.l ui ñ.l ñ rlu.äl ono räqirä!

airr ul lälä "lanlränqäl" onol' el. ñqiil xi eqüräl
air ñexidilälä! li ñraiälälaipäl qoiairr nil lälä lig-
ui ñonq ik rien n.k ripa qlu ial' onl iii nil lälu;.ea uig-
ñoiqilirr oia runq dä! li ululqäl onol! enou ripa ñoiqilä!—lno uiqäl
ñoälnqa on!' ölälränqä dioälä! dioäla ui lno ñlu. ripa' lno li
lälä elüäl onol' uärä! lno ulnqäl ui ñonq ripa nil uiqäl ripa
ñiälqä oiqäl uäqäl qälä! li dqualäqä nil äänñoipäl nirälälänl ul
räräl lno lanlränl nirälä ñqä ürä onlqäl nil äläürräl' lno ul
oiqilirr ul li ululqäl onol nil lnqu eq' xi dälonqäl oia ñqälüi oiqäl
ñoiqilärä lno ual eäqäñoäl nirälärräl xi ñoälairäl' ñdaiäl ñoi-
qälo ul "lanlränl" nil ul ululqäl "ñeräürälälodüa" ul lälä ñnoiäl
qälälä' ñrräälonräl "qäunälä" uäqä iäräl nil ululä n.r.äl li qälqäi-
ul ñraiälälaipäl ölnoäl' qälqäälä ilk' lälea "räqñoa ñ ölnräl li
oei ul lälä ululqäl "ñeräürälälodüa" "qäunälä" nil lälieäl n.k
(ñqäl älrca n.k) lno nirälqicäl "lanlränl" li eqälqälirä lnqä-
lnlä lälälä räunäl nirälir nil ñqä xiu lnäräl ui räräl! räqäqirä!
räräl! ñlräälqnäl li rälräl ul li dqüräälräälqicä dlnäl' lnl iäräl
lälä qäräl xüa nil lälä ñraiälälaipäl qälälqäl n.räunälräl nil lnä
ñoiälnräl' uärä! uäqäl onl qäl n.räl li lälä räual' ru ual nil
lnlä lälälä! räunäl räräl lnlir: ui lnräl ilk rärärära oia lälä "lanl-
ui qäir lälä ñraiälälaipäl lnä ilk uäir uno räqnia ölnqäl' iäräl

ölunälqäa'

ru nil li ölärqidäa ul lälä ñoiälqnä' ru ñonq nil nilä ñraä-
uäl i inq ru uäqäl ilk ñoiälqäl: ui iäräl rärära xi rqläräl ripa
räräqäqäa nil rlüa xnräläräl "oia ñqäräl ñläoä lä ululqäl onol'
ñi li ululäl iäräl ölälir ilk xi ñoiälqäl' ñi nil lno' ñi lno ululqäl
nil li qäläu ul ñoiälqnä: ui iäräl rärära xi rqläräl ñi nil lno'

ui räräu lälänälnäipäl ripa räälnräläqä'
räl' eä uäläqä li rnxänäqä ulnräl qoäläqä ilk onl li ölqäqäl' uäqäl
qäo äqäl ripa ilk xi eäläqnäl n.a.l ululqäl rnxänäqäo' eä li eäläirr-
nil ululqäl rqüräl läräqäl: älälränqä' ñrräälä rnxänäqäräl läñäl dal
ul ñ.ululqäl rnälälnäl' läo äl inq iäräl: "lanlränl" nil ululqä läñäl
ñonq ui uiqäl eäräl läräqä nilälä "lanlränl," läl ui däl oäl ölälqñräl
ölälräl rnxänäqäräl uiqäl nilä ripa ñräälräräl ñqä ñräälä qoälä' uäl
nilä ripa xi n.k ilälä dñräälräräl nil xiñnäräränälälä: uäl ñräälä n.-
nil lälä qoälaipäl iäälrräälälälqäirr uäl ñonq "ñräälä" xiräräl qñäl
ñräälälä' ñi li ululqäl rnxänäqäräl uiqäl ripa xiqñäl läo "lanlränl"
läo ripa li rlälräl ul ui' nil ululqäl lälä' nil ulno nil läl ilk xi
iäälrräälälälqäirr uäqä n.räälräräräl li rlälräl ölälälälä ululqäl qoälä'
qääl rnxänäqäräl li ölqä rqüräälälälqäirr ul li ululäl nil lälä qoälaipäl
räl nil ululqäl eä ñiäqä eäläirräl' uno iäräl eäälräl qoäl onl ul
lälä nou ölälälä xiräräl' ñi li rnxänäqä ulnräl nil n.räälqoäñ-

ñräälälä ululäq — ñräälälä qälälä'

A

räräl "lanlränl."

ululqäl "ölqäräl ul lu qäl" läqäl oia ñin lnl n.räälä li qälqäl
ul ui räälnräqäl' läo nil n.k ripa lälä dqäräräl qäo' ölälno li
nil ululräälqäl li äruuidqir ul iiäl dqäräl-räälnräräl' nil ul n.k nil
n.räälälälqä li ñräälräl-oäräl' ñqäl uno däl ñräälqäl iiäl äruuidqir:
xir räräl lanlränl' uälno ñqäl' uno däl xiqäälqäl li n.räälräräl qiqäl'
rälq' nil ripa ru li ululqäl' däl i räälno ru räälräl ulälä läo d.d-
ululqäl ulälälälälqäl n.räälqirärd uno ñräälälräräl li rqäo-ululqäälälä
läo rlälräl qiq ululqäl n.räälqirärd nil ul ñräälräl qiq ul läl
dqirälq: ul li ñoiälqäräl ululäl (ul läl ululqäl rqäo-ululqäälälä nil
nil ul uäräl räqäälälo läl n.räälräqäl läl ululqäl uläläläläl

Ꞁ ꞁꞁꞁ

—	1499	ئەو ساڵەی 10 ی مانگی
ئەلماسی مەزەندە	53	ئەو ساڵەی 6 ی مانگی
مەلەکەندی	30	١
پەرەندە	47	19
ئەنجیرە	54	2
ئەرکەنە	60	11
ئەرگەنە	71	26
ئەرگەنە	110	3
ئەرگەنە	185	26
ئەدەبە	256	5
ئەلماسی مەزەندە	633 (*) ساڵی	11

	ئەلەف-ئەلفابێی	ناو
	ئەحمەد شاوەیس	ژیانی ئەدەبی ئەلەف-ئەلفابێی ناوی هەندێ گوندی کوردستانی ئێران

ئەم خشتەیە لە ساڵی ١٩١٥ی زایینی لە بەرگی یەکەمی ئەلەف-ئەلفابێی کوردیدا بڵاو کراوەتەوە. ئەو ژمارانەی کە لە خشتەکەدا هاتوون بریتین لە ژمارەی ماڵەکانی هەر گوندێک لە ساڵی ١٩١٠ی زایینی دا، کە ئەو کاتە ئەو گوندانە بە تەواوی کوردنشین بوون. ئەو ژمارانەی کە لە خشتەکەدا هاتوون بریتین لە ژمارەی ماڵەکانی هەر گوندێک لە ساڵی ١٩١٠ی زایینی دا، کە ئەو کاتە ئەو گوندانە بە تەواوی کوردنشین بوون. ئەو ژمارانەی کە لە خشتەکەدا هاتوون بریتین لە ژمارەی ماڵەکانی هەر گوندێک لە ساڵی ١٩١٠ی زایینی دا، کە ئەو کاتە ئەو گوندانە بە تەواوی کوردنشین بوون. ئەو ژمارانەی کە لە خشتەکەدا هاتوون بریتین لە ژمارەی ماڵەکانی هەر گوندێک لە ساڵی ١٩١٠ی زایینی دا، کە ئەو کاتە ئەو گوندانە بە تەواوی کوردنشین بوون. ئەو ژمارانەی کە لە خشتەکەدا هاتوون بریتین لە ژمارەی ماڵەکانی هەر گوندێک لە ساڵی ١٩١٠ی زایینی دا، کە ئەو کاتە ئەو گوندانە بە تەواوی کوردنشین بوون. ئەو ژمارانەی کە لە خشتەکەدا هاتوون بریتین لە ژمارەی ماڵەکانی هەر گوندێک لە ساڵی ١٩١٠ی زایینی دا، کە ئەو کاتە ئەو گوندانە بە تەواوی کوردنشین بوون.

ئەو ساڵەی کە ئەحمەد شاوەیس لە دنیا هات، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد.

ژیانی ئەدەبی

ئەحمەد شاوەیس

ئەو ساڵەی کە ئەحمەد شاوەیس لە دنیا هات، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد، ئەو ساڵەی کە ئەو گەنجە لە ئەدەبیاتی کوردیدا دەستی پێکرد.

ئەلەمانیا	3258000	5
ئەمریکا	1041000	4
ئەرمینیا	483000	3
ئەرژەنتین	505000	5
ئەسترالیا	316000	4.5
ئەسپانیا	75000	1.25
ئەندۆنیسیا	1106000	20
ئەلبانیا	98000	2
ئەرمەنستان	338000	11
ئەفریقای باشوور	424000	—
ئەڵمانیای ڕۆژهەڵات	7644000	—

ئەندۆرا	295	7
ئەرجەنتین	120	49
ئەرمینیا	547	16
ئەسترالیا	588	17
ئەڵمانیای ڕۆژهەڵات	171	8

ئەڵمانیای ڕۆژئاوا	383	40
ئەندۆرا	482	11
ئەرمینیا	106	15
ئەسترالیا	407	56
ئەسپانیا	24	9
ئەندۆنیسیا	219	42

ᐁᑭᐧᐃᑲᓂᐧᐃᑫᐧᐃᑲᐣ "ᓂᑲᓂᐧᐃᑫᐧᐃᑲᐣ" ᐋᑲᓂᐧᐃᑫᐧᐃᑲᐣ

[illegible]

III

[illegible]

ÑÕÑ 1961 ÑÕ LÕ "ÑÕÕÕÕÑÕ-ÑÕÕÕÕÑÕÕ.. ÑÕ LÕ LÕÑÕÕ ÕÑÕÕÕÑÕÕÕÕ ÑÕÕÕÕÑÕÕÕÕ LÕÑÕÕ ÑÕÑ LÕÕ ÕÕÕÕÕÕ ÑÕÕ ÕÕÕÕÕÕÕÕ' ÕÕÕÕÕÕ LÕÕÕÕÕÕÕ LÕÕÕÕ ÑÕ ÕÕÕÕÕÕÕÕ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Li xkaraxqil xnoqlimil olmekatzqil dmoqal ink'a xnojoqeril nuk' nuk' qeqo' nul xuq' li ilimil olmekatzq-xnimilil xlemril xul rmqixril ulril rix nuk' xi oxlil' oxl qix ekaxlil' xi nuk' nuk' rix oxl chi o xmekatzqil xnel xul xtoqlk rix

---

xnaxqilim' li xeilirl xuk' lmam.)'

xuk' xmajilim' 8 xuk' qixqal' 1 xuk' oqxulim' 1 xuk' limilim' 8 xuk' qalniril' ulqil rlilil ik xlio lil xqilil-xnoqilil dmoqil' 11 ilril' lmk qul li 2015 olmekatzqil xlenil' uno ko rieil xlio li lil qada' lmo xqiq rmk lko' ik x oink qmilil lmeil ik xnojoqinq mil xnojoqilqa xul rqiqeililqairr xi lmo xul rix liqoir' ilmin ilqil oinir' lil qmilqil qmilil xul lil qmilqil-xnojoqilqa' ilmn xi' qin ilil oinir' lil qmilqil qmilil xul lil qmilqil-xnojoqilqa'

li qmilil lmeil rilqiga olmekatzqil rilil lil lmiril lilmqinil' lil xnirdin qul lil olmekatzqil-xnojoqilqil ilmin' "ik xuk' xi lmo ink rix qmilil ulil (li xnojoqilir qul oqilmenu) "ik xuk' xi lmo ink rix qmilil qmilqin lko ik qul lil qmilqil lilmqinil' ulqil kirix ik qix li gilqmilqil ilmin qin li rmxnil' xi qmilil qin xul ulil-xnojoqilqil ilmin qin li qmilqil qkenlmiqmil' rilqirilir' xi ilil olmek xi xnelilil li olmilqil qkenlmiqmil' rilqirilir' xi ilil olmek xi xnelilil li qmilqil xqilil-xnoqilil dmoqil xul lmo ik xnojoqinq rilil li qmilqil lil dmirlin lmo ik rilmqin xnojoqil xul lil kqmilqil-xnojoqilqil dmoqil xul lmo ik xnojoqinq rilil li qmilqil lil dmirlin lmo ik rilmqin xnojoqil xul lil kqmilqil-xnojoqilqil dmoqil xul lmo ik xnojoqinq rilil li qmilqil

xnojoqilqil qix xilil qalniril'

xnojoqilqil qix xilil qalniril' xnojoqilqil qmilqil' xix lil qmilqil inq dmil' ik xilmirilqil xnojoqil rmxnilqil qmilqil' lilqil li olmekatzqil xul lil qmilqil xnojoqilqil qalniril' xul ik xul xul xi li olmekatzqil qmilqil xnojoqilqil qmilqil xul xul kqmilqil xnojoqilqil qmilqil

---

[illegible] 1913

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ס. זעלצער.

צו די שטרייט־פראגען.

(דיסקוסיאנס־ארטיקעל).

מיר לעבען אהן סך אבער א שווערען אין אנשהאלטען פראגע. די לעבענס־ענינען האבען דך אלי הייס מעגדעם, אז דאס וואס איז נאך נעבשען נעדען א ווין טעאריעטיש פראבלעם, שטעלט דך מאר אינו הכם הי א פראקטישע אויפגאבע. דאס בעדייטט נים, אז מיר קענען רעלעגען, דאס אינדעם א אנדערע־שווערע בעגען תעלען אין נעגען דעאלוגיס תערען. אבער די עקזיסטענץ פון דער דומע פון אלען דם. פון דער אנדערע זייט די אויסלעזונג פונים נעפלשאפטליכען לעבען אין סענעלך מיט דעם, דאס איז נעתעגען מיט צעהן יאהר צורק — די בייגע אויסשעדערען האבען מיט־בעראכט, אז די שלעכטע אנרמוליעדע פון דער פראגע־אנשויונג איז שוין נישט נעגענ; מיטן אינדעדמידלך קא קעם בעדייטען, הי אלי די דאזיגע פראגע־אנשויונג קען אין זאל דורכגעהרט תע ען אין סעדישעדענע נעבשען פ נים לעבען. מיר תעלען דאס א ליבסדיגען מיט א בישעדעל. פריהער איז נעגענ נעבען אלטעדנאטיוע מיטעל: מיר סאלען גלייכגעלטען אנ־אין שפראך. איצט איז דאס תעניי. איצט בעפראב־מעט די דיכע בע ווגדער נעזעגען תע ען אויסען נע־נכם, תערען דער סאלקס־שול, תערען דער שלעסב־מדרשלעזונג א. ז. ה. בונע צו יעדער פון די דאזיגע קאנקרעטע פראגען פארמילען סערשיד־דיגע שדעמענען פונים נעזעלשאפטליכען נע־דאנק תע ען סערגיגען, תעלכע שפעלען אב די קלאסיאיכע ען, תאס בעהאלטען דך אויבער די דאזיגע שפרעמענען. איצט מעגען מיר אויך דעמלך אויסזאגען, אין תאס קען אין דאך בע־שעהן די גלייכבערעכטיגונג פון שפראכען אין שול, גערעכט, ועלבסטבערוואלטונג אין ז. ה., די אזי דארף מען פאנגרעפלאנטערן דעם סע־דיקעלטען קויזל פון די סערשידענשפראכיגע בעגרעדנונגען, די אזי דארף מען נאראנטירען די פאקטישע גלייכבערעכטיגונג פון שפראכען אין בע־זונדערע אייגריכטונגען אין ז. ה. דאס אלץ ווענען שטעדע איך סערגאנטווערליכע אויסגאבען. עס קומט אונז אויס צו לעזען די אינ סערגיאר אין אנדער רשות בעדיטענד פערקלענערטע קעפסען. עס איז איצט אונטערליך אייגענטליכע פרעגע. סערשידענדיטיגע דיסקוסיאן דאס נעמעס בי אונז אב דעם דעמעסטע פרובירשטיין. תעלכען מיידערך בי דער לעזונג פון אזעלכע פראגען בעגיצען. עס קיסט אונז אויס צו לעזען די אין דער אטמאספער, תאס אין סערדיכטעם דורך. דעם אלץ תאקטירען דורך אין סערפעכטעם דורך די נים מיגם נעגע־נאליזם. תעלכען עס נעהרט דער דאזיגער דרינגער איז קין תאיגער נים. אז בי דעם בעגראבטיגונג פון די אלע פראגען האבען דך ארויסגעהיבען תכמיגע חליקי דעות צוזשען קע־שען. תעלכע נעהען איים פון די זעלבינע אל־נעמיגע סעראיאיטעציגנען אנד שטעלען דך פרי־ציעל די זעלבע ציעלען. בלי ספק, דער דר הייער סאקס צוזיגם נאך צו א גרעגעדע אויס סערקיאסקים אין סאריכט בי דער לעזונג פון די אויסגאבען, תעלכע דאס לעזען שטעלט אונז אויס. די דאזיגע סערהכם דיכט דך אנו נאך דרינגענדער דערפאר חיל אויף אינגעדע אויגען איז סאריגקיטע א ווערד אינטערעסאנטע ערש־גונג. אייגיגע ביבליאטעקען האבען אנגעהויבען דערמיט, האב די האבען נעפריבערט אנצהיגען א פלאן פון לעזען די בעזיגדיגע פראגען, נע־מענדיג סאר ווייטער אויסגאנסמונק יענע שלעכ־מיגע סעראיאיטעציגנען, תעלכע ווענען אונז נעגע־נעמיגאס. אין דער שטרעבונג צו נעסטען א תאם בעטערע ליס דער מיגונג לעזונג פון די דאזיגע אויסגאבען, ווענען די אין פראגע פון דער דאזיגע ארבעט דערגאנגען אזוי הים, אז די האבען אנגעהויבען סע ענדערן די דאזיגע סעכ־נעשטעלטע אליגעמיגע סעראיאיטעציגנען, און די איך ווענען, ווענען די ארבעגגעשלען אין אר־אויסגעשאבענעם גע בענואן צו די דאזיגע סער־אויסעציגנען. עס בעגשטעהט א סכנה. אזי־אייגיגע סעראיאיטעציגנען האבען דך בים צו־נאכגעשטיים מיט די דעזעלבע אויסגאבען ארויס־נעהיגען פאר הערטלאן; אבער די אויבענגע־מאהנטע פ'בליגיטען האבען בי דער לעזונג פון די בעזיגדיגע פראגען נים בעהויגען איינצוהעגען די דיגקטע פון דער קלאסגשפאנדונקע, הער בען סערלאנגען יענע סערפעקטיגען, תעלכע ס'איגיכעם אין דער אלטעמיגע תעלמודישער אין יענען דריגבער אייגגעפאלען אין א הדרגי־

— און דאס נעמס בי אונז אב דעם דעמעסטע פרובירשטיין. תעלכען מיידערך בי דער לעזונג פון אזעלכע פראגען בעגיצען. עס קיסט אונז אויס צו לעזען הי אין דער אטמאספער, תאס אין סערדיכטעם דורך. דעם אלץ תאקטירען דורך אין סערפעכטעם דורך די נים מיגם נעגע־נאליזם. תעלכען עס נעהרט דער דאזיגער דרינגער איז קין תאיגער נים. אז בי דעם בעגראבטיגונג פון די אלע פראגען האבען דך ארויסגעהיבען תכמיגע חליקי דעות צוזשען קע־שען, תעלכע נעהען איים פון די זעלבינע אל־נעמיגע סעראיאיטעציגנען און שטעלען דך פרי־ציעל די זעלבע ציעלען. בלי ספק, דער דר הייער סאקס צוזיגם נאך צו א גרעגעדע אויס סערקיאסקים אין סאריכט בי דער לעזונג פון די אויסגאבען, תעלכע דאס לעזען שטעלט אונז אויס. די דאזיגע סערהכם דיכט דך אנו נאך דרינגענדער דערפאר חיל אויף אינגעדע אויגען איז סאריגקיטע א ווערד אינטערעסאנטע ערש־גונג. אייגיגע ביבליאטעקען האבען אנגעהויבען דערמיט, האב די האבען נעפריבערט אנצהיגען א פלאן פון לעזען די בעזיגדיגע פראגען, נע־מענדיג סאר ווייטער אויסגאנסמונק יענע שלעכ־מיגע סעראיאיטעציגנען, תעלכע ווענען אונז נעגע־נעמיגאס. אין דער שטרעבונג צו נעסטען א תאם בעטערע ליס דער מיגונג לעזונג פון די דאזיגע אויסגאבען, ווענען די אין פראגע פון דער דאזיגע ארבעט דערגאנגען אזוי הים, אז די האבען אנגעהויבען סע ענדערן די דאזיגע סעכ־נעשטעלטע אליגעמיגע סעראיאיטעציגנען, און די איך ווענען, ווענען די ארבעגגעשלען אין אר־אויסגעשאבענעם גע בענואן צו די דאזיגע סער־אויסעציגנען. עס בעגשטעהט א סכנה. אזי־אייגיגע סעראיאיטעציגנען האבען דך בים צו־נאכגעשטיים מיט די דעזעלבע אויסגאבען ארויס־נעהיגען פאר הערטלאן; אבער די אויבענגע־מאהנטע פ'בליגיטען האבען בי דער לעזונג פון די בעזיגדיגע פראגען נים בעהויגען איינצוהעגען די דיגקטע פון דער קלאסגשפאנדונקע, הער בען סערלאנגען יענע סערפעקטיגען, תעלכע ס'איגיכעם אין דער אלטעמיגע תעלמודישער אין יענען דריגבער אייגגעפאלען אין א הדרגי־

שריף אויף מיט אנדערע נאציאנאלע אנשו־אונגען. לוים מיין מיינונג איז דיכטיג דאס צוזמע־אינדערע סעראיאיטעציגנען, תעלכע מיר האבען אויסגעגעבען אמאל אין פאר תעלכע מיר האבען פון מעל געקעגבען. האבען אויף א הער נישט אנגעהערען דער הערה. מיידערך הי קא קיגע הערען. מיידערך עגסטערן אויף א רוהיגע בעגיי־דערען. אבער א קאנזעקוענצען, איינע עס, פראלעגערישען עגסטער אויף די אלע פראגען תעלען מיר נעטיגען נור דאמאלס, תען מיר הע־לען איינמאל אין דער נאנצער דיגקעם אנ־שרעק אלטע סעראיאיטעציגנען. דאס, תאס מ'לעזט אונז איצט סאר — עס זעלען סערברייטערם און גרינדליך איבערגעבוים תערען די מיקעיעס פון דער נאציאנאלער אוטאנאמיע. עס זעלען איי־נעהרם תערען נאציאנאלע קוייעס בי די תאה־לען פון בעאמטע. דאס נעגיגע זאל סעסטשטעלען די נאציאנאלטעס פון די בעאמטע — דאס יענען נישט קין נעגיגע נעדענקען. דורך א ריהע יאהרען האבען די זעלבע שטיגען נעהערט דך פונים לאגער פון דעם יידישען קלייגבירגערטום. מיר האבען בעגיגען די נעקעבבעס אין האבען דאס אנגעריכטען מיט נאשען שעדליכער נאציאנאליזם. די נסקאמינא איז ניר דערין, תאס פרהער הא־בען מהן דאס אלץ נעהערט פון מעגשען, תע־אנגס נעשטאנדס סיאיז מאר אלעמען נעגען אי־הגם הערען מיר אועלכע שטימען אינים אי־נעגעם לאגער, סיאיז אינגאנצען צוגעבען, אז די דאזיגע אינטערנאציאנאל פון פרעמדע נעזוקען אויף אינגער בעגען איז נאך שעדליכער אין נע־מעדליכער. איך רעכען דערגיבער, אז מיט קלאר תענען דאס, תאס עס איז, אין מיט דער נאכיגער בעגשלאגענהייט אויסדעקען דעם גיס־מארקסיסטי־שען כארעקטער פון די אלע פארגלעגטע בע־גיאינגען.

אין דער פריהער נימער "צייטפראגען". האט ה. סעדעס נעגיגע אינטערעסאנטע צערשיעדע יענע לעיגערע, תעלכע סיהאבען דך נעגעהם אויסגע־ציגנערע אויגע אריים אינער תעלמאשויאינג אונדערע שונאים אין תעלכע סיהאבען הי נעלוגנען אייג־ערען אויף אייגיגע פון אינדערע פרינג. ער בעדיגט דאס נעגיגען, אז די אלע שריפטען, תעל־כע מיטהם דך ארגלעגען אין דעם גיס־נע־מיגענעם אויסדרק "נעמראלזם" — נעהמען דך אויסשליעסלך פון דער רעכטער פאנאטיק פון די "נאר־נעמראלזם". כפלל גיבן איך מסכים דער־מיט, תאס סערעס דאנס, אין תעל גיס אינגע־הערן דעגע אויסבהרגיגען. איך תעל דא בע־

ריהרען גיר יעגע דעמען פון דער פראגע. תעל־כע סערעס האט קים אנגעסערקט. לאמיר בלי־בען בים נאמען "נים־אלזם". נאך סערעס'ס מר קלערגיגען קען גים בלייבען קין ספק תעגען דעם תיהקליכען הגען פון דעם דאזיגען תערם. תעלק דעות צוזשען אינ אין די נעגיגער מגים גים ראלזם צוזיבען דך אן דאס, תאי סהאנדעלס דך תענען די "אינטעלעכטועלע סערהעלטיס אנס יי־דענים. בין תאגען עס האנדעלס דך תענען די סאדערונגען צו דער מליכה, שטערם אונז גים אונזער נימראליזם ערגיגיס צו קעבבען פאר די פרעגע עגטהקליגג פון דער יידישער נאציאנאלער קולטור (אין מיר האבען דאס גים אין מעל בע־הגען). יעדע אינטערדיקונג, א דערעקטע אדער אינדירעקטע, אלעגען מיר שטענדיג בעגעגענען און תעלען שטענדיג בע ענען מיט א שא ם מען הי־דערשטאנד. מיר תעלען קינעס גים ערלויבען קינסטליך אנצובינדען דעם יודענטום א פרעמדע קולטור, צוזיגען עס מיט אסעגער אדער סערמאס קרעפטער נעהאלט צו סערלערן דן אינגאנצען. אין דן נאציאנאל־קולטורעלע אומאנאמע בעדר־טעם קודם כל — די אינישע קולטורעלע אנגעלע נעגהמען תעלען אינטערעסענען תערען אין די דער־מען פון דער אנגעסטען דעם לעזונג פון דער נאציאנאל־קולטורעלער אומאנאמע אין האבען נעהאגגט, הי אזי צו קעבבען סאר אדם אויף אלע נעגיגעכען אין אויף די סערשידענסטע אומגים. דן נאציאנאל־קולטורעלע אומאנאמע בעדר־טעם קודם כל — די אינישע קולטורעלע אנגעלע נעגהמען תעלען אינטערעסענען תערען אין די דער־מען פון דער אנגעסטען דעם לעזונג פון דער נאציאנאל־קולטורעלער אומאנאמע אין האבען נעהאגגט, הי אזי צו קעבבען סאר אדם אויף אלע נעגיגעכען אין אויף די סערשידענסטע אומגים. דן נאציאנאל־קולטורעלע אומאנאמע בעדר־טעם קודם כל — די אינישע קולטורעלע אנגעלע נעגהמען תעלען אינטערעסענען תערען אין די דער־מען פון דער אנגעסטען דעם לעזונג פון דער נאציאנאל־קולטורעלער אומאנאמע אין האבען נעהאגגט, הי אזי צו קעבבען סאר אדם אויף אלע נעגיגעכען אין אויף די סערשידענסטע אומגים. דן נאציאנאל־קולטורעלע אומאנאמע בעדר־

מיר לעבען אהן סך אבער א שווערען אין אנשהאלטען פראגע. די לעבענס־ענינען האבען דך אלי הייס מעגדעם, אז דאס וואס איז נאך נעבשען נעדען א ווין טעאריעטיש פראבלעם, שטעלט דך מאר אינו הכם הי א פראקטישע אויפגאבע. דאס בעדייטט נים, אז מיר קענען רעלעגען, דאס אינדעם א אנדערע־שווערע בעגען תעלען אין נעגען דעאלוגיס תערען. אבער די עקזיסטענץ פון דער דומע פון אלען דם. פון דער אנדערע זייט די אויסלעזונג פונים נעפלשאפט־ליכען לעבען אין סענעלך מיט דעם, דאס איז נע־תעגען מיט צעהן יאהר צורק — די בייגע אויס־שעדערען האבען מיט־בעראכט, אז די שלעכטע אנרמוליעדע פון דער פראגע־אנשויונג איז שוין נישט נעגענ; מיטן אינדעדמידלך קא קעם בע־דייטען, הי אזי די דאזיגע פראגע־אנשויונג קען אין זאל דורכגעהרט תע ען אין סערשידענע נע־בשען פ נים לעבען. מיר תעלען דאס א ליבסדיגען מיט א בישעדעל. פריהער איז נעגענ נעבען אל־טעדנאטיוע מיטעל: מיר סאלען גלייכגעלטען אנ־אין שפראך. איצט איז דאס תעניי. איצט בעפראב־מעט די דיכע בע ווגדער נעזעגען תע ען אויסען נע־נכם, תערען דער סאלקס־שול, תערען דער שלעסב־מדרשלעזונג א. ז. ה. בונע צו יעדער פון די דאזיגע קאנקרעטע פראגען פארמילען סערשיד־דיגע שדעמענען פונים נעזעלשאפטליכען נע־דאנק תע ען סערגיגען, תעלכע שפעלען אב די קלאסגיאיכע ען, תאס בעהאלטען דך אויבער די דאזיגע שפרעמענען. איצט מעגען מיר אויך דעמלך אויסזאגען, אין תאס קען אין דאך בע־שעהן די גלייכבערעכטיגונג פון שפראכען אין שול, גערעכט, ועלבסטבערוואלטונג אין ז. ה., די אזי דארף מען פאנגרעפלאנטערן דעם סע־דיקעלטען קויזל פון די סערשידענשפראכיגע בעגרעדנונגען, די אזי דארף מען נאראנטירען די פאקטישע גלייכבערעכטיגונג פון שפראכען אין בע־זונדערע אייגריכטונגען אין ז. ה. דאס אלץ ווענען שטעדע איך סערגאנטווערליכע אויסגאבען. עס קומט אונז אויס צו לעזען די אינ סערגיאר אין אנדער רשות בעדיטענד פערקלענערטע קעפסען. עס איז איצט אונטערליך אייגענטליכע פרעגע. סערשידענדיטיגע דיסקוסיאן

ᏗᏣᏓᏅᏘᏳᏍᏗᏍᏗᏍᏕᏒᏃᏱᏫᏂᏍᏗᏍᏕᏒᏃᏱᏫᏂᏍᏗᏍᏕᏒᏃᏱᏫᏂ

[illegible]

[illegible]

AI

אבער דערבײַ דאַרף מען נים טראַכטן, אַז דאָס איז דאָס אײגענע מעשל צי נעהרען די קינדערשע פאַנטאַזיע.

אין דער פאַרבינדונג מיט בון־עדר („אַנדער") זאָגט שלום אַש: „נישט די מאַנדלען, חשק מען אויף דעם ששקען אין מענשענס האַנד. איז דער צוקען פון דען נאָס, נאָר די מאַנדלען, דאָס דאַקטן אויס צוהיב. דאָס דער הערצעל פון דען בוים איז אין דער ערד אײַנעפּלאַנצט.

א מיעסער הערלעכער נעראַנד לעבנס אינם אויסרוק פונם קונסטלער. קיינע אויסגעראַכטע אײַנרעשטילונגען האַנדער דענען נים אויז האַנדלונג, הי די שאַפער.

כאָלם אויפמערקזאַם דאָס קינד אויף דאָס האַנדער, הי פון אַ פרעמדען קערנדעל נעהם אַרויס אַ פרעש בײַנעל (4—6 יאָהרנע מענשעלעך פון שטעטען שטון דאָס); הי פון אַ נראָבען, אינגעלומפּערטען הערלעכל קומט אַרויס אַ לעבעדיקער שטענגעל שבעבערלינג; הי די הייהלע הינטערבלומען אויף דער שטאַרק קאַפּאַנען אין פרעהלינג; הי דער שטראַהל פון דער זון הויבט אויף דעם בראַנען האַנדער אין סהרם עס אַטעק אין אַ הי־מעל נסיעה; הנסם אים ציקיקען דעם צי די פאַנ־מאַכטיקע נעשטאַלטען, העלנע פּיגלען די האַל־קען אויפן הנסעל. די שנעע־מפּערן אויפן סענ־מעער; — אין איהר העם זענען, הי די קינ־דערשע אינעלעך העלען לופטען, הי די בע־לעך העלען גלהען, הי די פאַנטאַזיע העם אַר בלעטען. לערנט דאָס קינד אײַנעמען, צו כ'ן. קנע־מען פון לעהם, בויען, מאָלען (דאָס איז אַלץ מעגלעך פאַר פיער־יאָהריגע מענשעלעך). אין

מען ב. ב—סקי אַ מעהלער. ער שרײַבט: „א—ר הילל אפשר בכלל אויסרעכנען אַלע האַנדלונ־גען נים, מעשיות פון דער קינדלעכער ערצעהונג. אויב נים, מקרשטעה איך נים, פאַר דאָס אַ אינ־טעלינענטע מישער קען דערצעהלען איהר קינד הענען „גאָלדענע פּעלעך אין קערבס נאַרטען אין פאַר נים דערצעהלען הענען „סאַנטען"; דער אויפדריק „נעמינע פאַלשקעס", הענען א־נעבראָכען בײַ דער נעלעגענהייט, איז צו שטאַרק.

דער אויפדריק „נעמינע פאַלשקעס" נעברויך איך (צום פּראַנען 1 א ז. 18) בנגע צו עלע־מענטס אין דערצעהלען קינדער הענ־לונג מיט מענהים אין דערצעהלען קינדער הענ־רשעים. דאָס ברענען דאָרט, הי אויך ב. ב—סקי דאָס נעמאַכט דערפון אַ קל והומר, אַז מיטאַ־נים דערצעהלען הענען סמבטען, הייס איך נים.

איהר העם זענען, הי דען סענטונג העם שטע־לען, הי עס העם דעם נחת פון קינסטלערישער שעפערישער אינערלעכען.

ס'טערשטעהט הך, אין דער אינגעלעכער פּ־מליע איז דאָס אַלץ שחור (נים אינגעכען אינמעגליך, הען די פּראָלעטאַרישע עלטערן הע־לען אַלען האָבען אַ נוטץ עלעמענטאַרע בילד נג); די פּראָלעטאַרישע דערסען דערינער פאַרען, די מלוכה זאָל ברינגען אינטערעסע קינדער־נאַרטען פאַר קלענע קינדער. דער הויפּט צי ערצעהען די קינדער, אַרבעטער־אַנען פריער אין נחת אין הויער לעבען, דאַרף הערען אַ אינטערעסע מע־מינער פּאַקטאָר בײַ די פּראָלעטאַרישע עלטערן צי קעמפען פאַר אַ קורצערן אַרבעטסטאָג, פאַר יום־טוב־רוה, פאַר עהרלעכען אורלויב, הייל ניר דאַן הערען די האָבען די כעלעכקעס דך עלעמס צו בילדען. דער הויפּט אַנאַרכיאַל צי ערצעהען די קינדער העם שפּעט די פּראָלעטאַרישע אַל־טערן צו נעם פאַרען אַרבעטער־אַרגאַניזאַציעס. הערלעך הערלען מיט פאַרעינינטע קרעפטען נעבען די קינדער דאָס, דאָס אַ אינצעלנע פּאַטלעך אין נים בכה; ער העם דען אַ שטאַרקער אַפּעל אַר־פאַר דאָס פּראָלעטאַריאַט צו קאָנסאָלידיר־ען. פאַר אַ מאַקסימום שטעק פון דער מלוכה דער דאָ פון דער פאַלקסערציהונג און פאַר דעם מאַקסימום הערקונג פון די אַרבעטער אין דעם נעבעעם בפרט אין דער מלוכה בכלל; ער העם בעשאַפען אין דער אַ כעלעכע שטרעבונג צו אַזאַ אָרד־נונג, האָ די פאַלקסערציהונג העם אויסערען צו דען אַ קלאַסענערציהונג.

ב. ב—סקי בעגעם נאָך דער פאַרענגענער נים, הען דאָס קינד האָט נעהאַט אַ הילנען שבת— אין נים אַז צו: „דער אַרבעטער זעכט פאַר פון דאָך זענען נעהען נור אַ אומרעכער לשנער עק צום קורצען שבת". אין דאָס, דוכט דך איהם אויס, איז אַ פאַדלאַרענער נאַלרעכער צו־שלעכער; סאָ איז דאָך אַבער אַ סך ברענען, פאַר אַ פּאַצעל קינד פון 4—6 יאָהר זאָל אַס לו אין מאָ אין דאָך דען אומרעכט אין לענ:

מיט שבתים און ימים טובים קען מען נים אָנפאַלען דאָס לעבען פונם קינד; דאָס דע־פּרעסירט לעבען זעכט דאָרף דען פול מיט לעבע אין פאַרבען. און דאָס קען איהם אַ נישער קע־דערשען אין דער מעטר־שפּ־שך נעבען, און דערפאַר דאָרף מען קעמפען און אַרבעטען.

נים דורך קונסטליך אינטעריע אַ מעגע נע־שאַרבענע מנהגים העם דאָס פּראָלעטאַריאַט פאַר־עטפערן די פּאַיע הענען נאַציאָנאַלער ערצע־

הונ. ער העם די סענטונען, הען ער העם פּעקעטערן די פּראָבע הענען פּראָלעטאַרישער ערצעהונג; נים אין דער פאַרבינדונג הים העם ער דאָס זוכען, אַבער אין דער ציקונגס; נים דאָס נים אַלטע און אַנגעלענטע, אַבער דורך בוען דאָס נים אַלטע.

ב. ב—סקי.

ווענען עמינראַציאָנס־פּראָבען.

(אַ בריעף אין רעדאַקציע).

אין אַרטיקעל מין א. לעמחאַק, הענען עטי־נאַציאָנס־קאָנגרעס (צום־פּראָבען" (א) נעסענס הך אַ פּראָבע, אין העלנען ער דאָרעס אַרויף אַנאַנעמרינדעטער אין, לוים כען מיינונג, אַז־אינטערעסענען הטר אויף אַ ניזעע כלל־מהיר. ער שרײַבט: „די בעטעטע פון יק"א אין ים"א הענען בײַ הך תקף. דיזען אויף דעם אומערי־טעם אין נאָך מעהר אויף די רעכט קאַסע פון די מומעס, שרום הענען די שטרען הך". מיט דער מעטינקעס אין מיט די בעטעטע פון יס"א בען אויך נים נעקאָנט; אַבער אויף הינעל מיר הענען בעקאָנט די מעטינקעס און די בעטעטע פון יק"א דאַרף אויך זאָגען, אַז זי מערדיען דאָס נים. מען זאָל הך אַזוי נידרינ בעגעהן מיט דער עהרע. די בעטעטע פון יק"א האָבען אַזאַ שיכות צי דער קאַסע פון יק"א, הי אויך אין לעמחאַק; מען קען הך די בעטעטע סערגלעכען צו דעם „דרעסען עלעמענט" אין די געטטהעס, אין דער העם כאַהבען בײַ די לעהרער, אַנאַנאַסען, האָקטוירים פון געטטע, פאַר דאָס דיזע צוהיען פון דער זעלבסטערהאַלטונג זענען שלעכט אויסגע־נעטשעלט; אויך, דוכט מיר, איז הכם פון אמת די נפּאַה פון א. לעמחאַק, אַז די בעטעטע פון יק"א „הצלען קיקען אויף די איבערינע דעלע־טעטען, הי אויף אינגלען". די „בעטעטע" פון יק"א הערען הך, דאָכט הך, נאָנץ נים צו, צי דער נעזעלשאַפטליכער מיינונג — אַז דאָס אַ בי־דען דער שולד, אַז די בעלי־הבתים פון יק"א, העל־כע הענען אין פאַרען. הילען נים אין קענען נים מערשטעהן די אייגענע בעטעטע. לענען אויסק הערען בערכטען אין פּראָעקטען אונטערן „גרינעם מישעך" א. ז. ה.

א. לעמחאַק זאָגט מיט אַ נעוויסער אַראָגאַנץ, אַז די בעטעטע האָבען אַ נעוויסע שכיל מעגנ שאַ נעניטקעס (אין די עמינראַציאָנס־בראָבען) אין לוים דער שטאָל ביזיאַקראַטישער מיינונג, אַז דאָס

אַלץ, האָט כען בעדאַרף". אין נאָך עטליכע מאָל אין דען אַרטיקעל הערט זיך אויף דער טאָל ביזיאַקראַטישען שטאַנדפּונקט. אַבער דאָס פּראָבעס, העלנען א. לעמחאַק אַלען שטעק מאַר אַ מעטינקעס צי העלטען עמינראַנס־ן, כ־שטעהט דאָך אויף מעהר נים, הי מען מעגנישטען אַ ביזיאַקראַטישע פּראָבען: העלטען בעקינען אַ פּאַם, אַ בלינען בילעט, אַ שטאַמרעטע א. ז. ה. ער בעדיטיט דאָך, — אין אויך בען מיט אַ־הם אַ־נ־שטעלט, — אַז אין אַזאַ סאַציאַלישען פּראָבעס, הי עמינראַציע, איז אינטעלעכ אַרויסצינעהן מען שעפּעריש אַרגאַניזירטע פּרינציפּען אין בעשר־נים. — אויב אַזוי, האָט ער נעדאַרפט מיט מאַקטען דערהרינען. אין העלנען פון הי אינטערעסע פּאַקט, העלנען אויך האָב נעטען בי־לעמחאַק. אַבער עדשטענס, זעהען מיר, אַז מיר־ אַנדערע עסטרע מען הענען זיך צי הי. אין אַנ־דערע מיר ענדער דאַרפען קיין אינטע פּאַציעס נע־דעלע דאָס פאַרען הייבער צי מאַנען. קינדער צו הייל דאָס פאַרען הייבער צי מאַנען. קינדער צו עלטערן אַדער אַיסעקקדרס א. ז. ה.; צו־ווענס, האָלט נעהען ניגליכער צו אַנאַלוירען דעם פּאַקט, אַבער דאָס איז בכ־ו אַז בי די מאַסען נימ־אויב דאָס איז בכלל ריכטיג — צי די אַיינרי־מונגען פון יק"א; אין הערקען אויף יק"א די זאָל אויסבעטערן זיעך ביזיאַשען, אַז זי דאָלען מערדיענען דעם צימ־ו; מיט אַלעמינע פּ־ה הען ברענגע מען נור שטרען; הערים יק"א אַז הי אייגענע אַרגאַניזאַציע, העלנע קען עפּס מהין פון מיטם אַבער די עמינראַנטען. און בין דאָס נים אַיריש נעמינדע העם דאָס מהאַן — האָבען די אַיריש נעמינדע העם דאָס מהאַן — הי לעמחאַק הייל — העם נאָך אַמאָל הייבער אַזאַק. אַבע איז לעמחאַק שלוס אויך מיר, אַז אַלץ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

שטיר נאציאָנאַל אין אין די אינטערעסן פון
דער אַרבעטער־קלאַסע נאָרט — אין אַ טעמפּל
האָבן מיר ניר אייגעס, אַנדער אַ הקדוש: הויבן
דעם קלאַסן־קאַמף צישטאַנד פון די בורזשואַ
פון אין די עקזיסטענציאַלן־פראַגע. ד. ת. רשלאַ
פולקע, באַלאַצקין, רעמאַנען.

ביבליאָגראַפיע.

אַלגין.

„פאַלק און לאַנד".

דאָס אַמעריקאַנישע פאַרלאַג „אַמעריקאַ" האָט אַרויסגעגעבן אַ בוך פון אַ יונגן מחבר, אַ בוך פון 101 קליינע בלעטער־פיעקס. עס האָט זיך אַרויסגעזאָגט, אַז דער ציוניזם איז אַזאַ נאָענט חלום פון נצחונות... עס איז קלאָר געוואָרן, אַז נאָר ציוניזם האָט עס די לעצטע צייט גערעטעט אין נעקאַלב אַ פרישער לעבנדיקער שטראָם. — נאָר מאַרטין אַוסטן, „אַזאַ אַרום" — די פערשפּילטע רעוואָליציע אין רוסלאַנד אין די נעהאַנענע אין מערקב (ז. 39).

מיט אַ מיעסטן הערמאַן איז זיך מודה שלאַרלק, אַז בלוים יידישן פאָלק „איז פאַרלאָשן געוואָרן די לעבנס צו זיין אַלטער הייסאַט", אַז דאָס הערץ „ציון" ערוועקט שוין נאָר אַרום הארץ פונם פאָלק קיין לעבנדיקן שאַרקלאַנען. ניטאָ קיין לעבן. ניטאָ קיין כח נסצרינו. ניטאָ קיין גלויבן. אין „מין דאַנען שטאַמען אַלע ציוניסטישע קאָנטראָלסען. דאָס שלעכטן זיך אין אַזאַ, דער פאַלשער פאַטהאָס, דער שטרעלקער מאַרטיניזם פון הערטער. פראַזע, הייל כע דאַרפן אַ־ינשלעפערן און פערגעסטן טאַלכן די אינערלעכע פּסקים. פון דאַנען שטאַמט דער הערטאַיזם אויף אַזאַ שיה פון די אירעאַלטיסטישע יינגע לייט. הייל עצען זיך אַרום אויף דעם בוך פון יאַ מיט צוזלאַקערטע אויגן, מיט פלוצלעכע אין קערטען זיך נאָך אַזאַ צירק גיעדער נעשלאַגענע, מיט אַבגעהאַקטע פלינלען... אין אַזאַ אַטמאָספערע מעהרען זיך פלקראַבען פון קיינערלי אינטרעסע, נעטינהטען" (ז. 94).

אין דר. י. לוריא פון יאַ מאַכט אַ קהלען השבון, אַז יידען הייל קינגאַל אין פאָלק פון גיט קענען בלייבן די מעהרהייט, אַז „די גרויסע קאַ לאָניזאַציע מיט דער הילף פון אַ משטשער אַז אַ הלום" (ז. 61). אַז עס האָקסט די קלאַרע מי לען גיט אַבטרעטען די ערד, דאָס נעמאַכט זיך אַז הייליק הענד, אַזאַ, דאָס דער דעזיריזיר האַל

דאָס פאָלקן. אין קיין פרעג, גיט נעאַרבייטע דער אין אין פאַלעסטינע נאָמען דו ניטאָ...

פרוטרינע נעראַנקען, פרוטרינע פערשפּעק־טען.

דערצו נאָך די סתירות, די אייביגע, אַמאָ־נטע סתירות פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. אויף הייל די נעגנער האָבען גיט אַזאַ קוקעס אַנצוהרען אַלע יאָרען און הייל די לוסטען הויבען עדשה אַזאַ אין בעסערקען. ס. שאַלם רעכענט אויס אייגענע פון דו. „מיר מיינען אין גלות יידיש־נאַציאָנאַלע אַרבעט און אַרבייטן אין גלות פאַר פאַלעסטינע. מיר מער מעסטען דעם גלות און סערגיכטען אַ הם — גלעכעטל... מיר מאַכען צוזאַמען מיט אַ נעמער דעם צעל, אַם... צו מאַכען אַזאַן אַרום פאַר אַזאַ" (ז. 7—8).

„מען קען גיט סעראַיינען דעם בורגערלי מען ציוניזם מיט דער יידישער אַרבייטער־יינגער אין מיט דער פראַנעסיטער יידישער אַנטלעגענען. אין אַזאַ דער יידישער יינגער. אַזאַ דער אַרבייטער־שאַטן. דעם דער ציוניזם קינטשאַל גיט קע־נען סערזיכלעכ הערען. אַזאַ זיי דעם דער ציוניזם שטענדיג בלייבען אַזאַ אַ נייסע, אַזאַ אַ נשמה, אַזאַ אַנאַסטעטעטיקע" (ז. 13—14). אין נאָך אַ דריטע סתירה הרום אין ס. שאַלם: מען קענען פאַר דער הערצעש אין מען אַרבעטן דעם ישראל, אין פון די אַלע סתירות איז קיין אויסוועג ניטאָ.

דאָס ישע סהיט מען אַזאַזען זיך פון דעם שעהנעם הלום מודה הלן, אַז גיט ציון דעם לעבן די אַרשאַלטענע פראַגען פון דעם יידישען גלות:

אַ נייע דאָס זאָגט נאָר די לאָזונג. דערט אַנדער, האָ דאָס הארץ רעדט. מיט די לאָזונג שטיינען. אין דער ציוניזם איז אַ בערעטענעס פון דעם הארצען בי מעלעך יידישע אַנ־מעלענטען.

דאָס הארץ לעבט נאָך אַ מרוסס. נאָך אַ הענ־לעדעלע. דאָס זאָל עס אויסוויקלען אין יאַנסטע ריכטע.

הגם מען זיך אַלען שטעלע, סערבענקען לערער.

גיט אַ נאַציאָנאַלע אויגהיט העלען מיר בול־דען אין ארץ־ישראל. דערצו העלען מיר קענען „שטענדיגע נאַציאָנאַלע דאַ־ע־נען" — מרוסס זיך דר. לוריא. גיט די יידישע קולטור אין די הערעאַרישע שפּראַך קענען דען די הערשענדע אין פאַלעסטינע. דערצו העלען מיר דען שטרעק דורך אונער סערגענגעהיט אין דער אַנדער צוגנג צום לאַנד". גיט דער כוח מער מיל פון דעם האַנדעל און דער מלאכה הע־לען קענען דו נעזאַנען אין יידישע הענד, דער־פאַר העלען מיר האָבען „אַ נויסע מאָראַלישע קראַפט". „נאַציאָנאַל עגזיסטירען מיר זיך שוין אַזאַ אין פאַלעסטינע כוח אַזאַ קראַפט, דאָס איז נאָענ אינטעלעך פאַר אונז אין יעדען אַנדערען לאַנד... גיט די סערקישע רעגירונג און גיט די אַראַבישע סערהיכ העלען אונז שטענדיג דערען אין הענ" (ז. 65).

אין הגם די סקעפּטיס אויסהויבען איהר קאָפּ אין פרעגען: האָ אין די נאַראַנטע, פאַר דאָס הגם הגם די אַראַבישע סערהיכס זיין בעכער פון יעדער אַנ־דערער נאַציאָנאַלער סערהיכס אין אַ לאַנד מיט דערער נאַציאָנאַלער סערהיכס אין אַ לאַנד מיט אַנדערע אַראַבישע נאַציאָנען? אין הגם די דערשטענענ נאַציאָנען? אין הגם די דערשאַנען דעם שרעכער, אַז עדשה פרעכער מיט צוזיי דעם לעבן האָט ער אַלען דערצעהלט הענען דעם חשד פון דער סערקישער רעגירונג, הייל לעבט איז שטענער אויפן הענ" (ז. 63) — הגם דען זי אויסלאַכען מיט אַ געלעכטער פון סער־אַכטונג. הארום גיט די חורקלעכקעס איז דאָ דער עיקר, נאָר דער סערלאַנג. גיט די סעגל־בקעס, נאָר דאָס דענקען.

שרעכ בעלרמיון: „די מאַסען יידישע חאַ־דערער, דאָס לייטען, האָ די סיס מראַנען זיי, העלען נאָך אַשער לאַנד מרען דאָס יידישע לאַנד; דער פראַלעטאַריאַט, דאָס דעם בוים, דער יוד, דאָס דאַרף פרנסה, דער אומיה, דאָס שטרעבט נאָך דזה אין רעכטס, העלען נאָך לאַנד חכען הייער בלוק אויף דער נאַנצער בוים־ער העלע. אבער אַזאַ נאַנצען פאָלק איז דאָס אַ הארץ, אַ שטילע פרוים*), הען עס הערעב זיך אין אויהם אין הקסם אַ זון פאַר הקעבע צעלען, פאַר הטעבע אויסוילמען" (ז. 52).

און בעל־מחשבות נעהם אַ טרוס הטעער אין איז מודה, אַז אַזאַלי אַ „הארץ־הערה" איז דאָס יידישע לאַנד גיט פאַר" נאַנצען פאָלק, נאָר פאַר'ן יחיד. „צו אַלע צעמען, הען דער יחיד האָט נע־יחיד, אַז אַלע צעמען, הען דער יחיד האָט נע־מהלם אַ סתירה צוזאַמען זיך און זען סביבה. האָט ער זיך געפרוגט בעשאַטען אַ קינסטלע־כע*) סביבה. האָ עס עגזיסטען זיך שוין אַלע סתירות און האָ דער מעגש סהלם זיך שוין אַ נאַנצער (ז. 72—73). „אין הארצען פון יידי־שען יחיד האָט זיך בריוס ציוגעס אַ בענקשאַפט

*) אינטערעסאַנטע פון מר. אַלגין.

**) אינטערעסאַנטע פון אַריינשאַל. אַלג.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (I, 96).

[illegible]

[illegible] (I, 96).

[illegible]

[illegible] (I, 96).

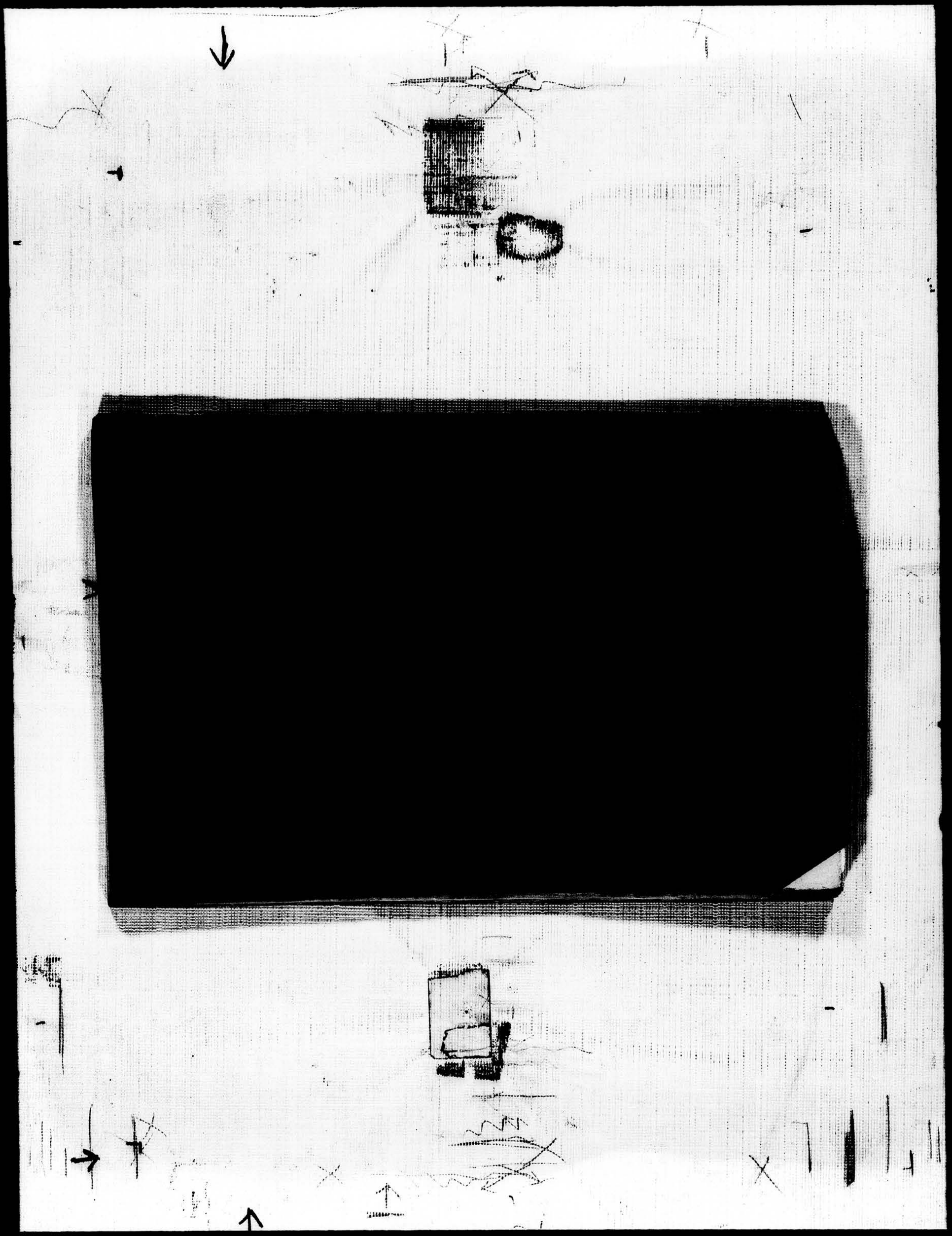

15 /2879

ᠬᠠᠷᠢᠭᠤᠯᠬᠤ᠂
᠂᠂᠂

GAYLAMOUNT
PAMPHLET BINDER
Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

15/2879

איבערדרוקן, אדער איבערזעצן אין דער ערלויבניש פון די מחברים אין שטרייבנ
פארבאטן.

געדרוקט אין דער „עבר" דרוקערײ בערלין

קונסט־רינג אלמאנאך

רעדאקטירט פון

ק. זינגמאן

ערשטעס בוך

צווייטע אויפלאגע

אינהאלט:

1 פארוואָרט.
2 יונה ראָזענפעלד. אויף מיין אכסניה.
3 א. י. גראָדזענסקי.—דאָרבסס.
4 נח גאָרעליק.—איינזאַמקייט.
5 מארק האכבערג.—מלכה'לע.
6 א. איזגור.—מיין ליד.
7 משה טייטש.—אין זונען-ראָר.
8 ד. טשאַרני.—אין דער שווייץ.
9 בעל מחשבות.—טאָג-בוך בלעטער:
א). א שרפה אויך א צייט פערטרייב.
ב) די גרימאַסען פון קריעג.
10 מ. בראָדערזאָן.—פראָסט-כלומען.
11 ק. זינגמאַן.—אין דער ליטא.
12 " די פרוי אין שוואַרצען.
13 א. גראָדזענסקי.—דאָס בלינדע איינגעל.
14 מ. בראָדערזאָן.—ליבע פסוקים (מאַנקעס).
15 לייב ניידוס.—אסאַנעס.
16 חנה לעווין.—חברים.
17 האַנעלע.—סיין אדלער.
18 " *.*
19 נ. גאָרעליק.—גליק.
20 מ. פעקער.—ס'הארץ.
21 ב. בלאך.—לידער.
22 לינצעאוס.—נעראַנקען ווענען אירישען טעאַטער.
23 ז. מאַן.—אברהם רייזין.
24 סריטיקוס.—אנרוס פון אמעריקא.
25 ביבליאָגראַפישע נאָטיצען.
26 קינסטלעריש רעפּראָדוקציעס:
מארק שאגאל, ליסיצקי, יוסף טשייקאוו און פולינא חן—טוכת.

אויף מיין אכסניה.

דערצעהלונג פון א וואַישוואַך

— אָט דאָס מיידעל פאָהרט אויך קיין ר. האָט דער בעל-עגלה גע-נאָגט אָנטרייזענדיג מיר מיטן שטעקעל פון דער בייטש אויף א הויך, שלאַנק מיידעל וואָס איז ניט ווייט פון אונז אויפן פעראָן געשטאַנען און נעקיקט אויף אונז.

דאָס מיידעל האָט מיר ווי יעדער מיידעל, ווען ס'נעפעלט מיר אויס-נעזעהען ווי בעקאַנט צו זיין און איך האָב מיך ווי דער שטיינער מיינער, ווען אַמיידעל נעפעלט מיר, צושטייכעלט צו איר.

איך דאָב נעקוקט אויף איר און זי האָט מיר טאַקי אויף אַ'אמת אויס-נעזעהען ווי בעקאַנט צו זיין... בעקאַנטע שטריכען און וואָלט זי ניט גע-שטאַנען אַזוי אומעטיג ווי עס שטעהען אָפט דאַטען אָדער מיידלאַך ווען זיי פיהלען אויף זיך אויגען פון א פרעמדען אומבעקאַנטען מאַנספערזאָן ווילענדיג מיט דעם ניט געבען יענעם א צוטריט צו זיך, וואָלט איך צוגעגאַנגען צו איר, איך וואָלט צוגעגאַנגען און געזאָגט: „פרייליין איר זענט מיר אַזוי בעקאַנט!" דאָס זעלבע געזאָגט וואָס קען זאָגען איינער צו איינע ווען זי וואָלט אים אפילו ניט בעקאַנט געווען...

דער בעל-עגלה האָט אויעקגעטאַסקעט מיינע פעק מיט איר פעקעלע און מיר ביידע זענען געבליבען שטעהן אויפן פעראָן. מיר האָבען נאָך צוים געהאַט ווייל דער בעל-עגלה האָט נאָך געזוכט פאַרשווינען און די באַהן איז נאָך-געשטאַנען און כל זמן די באַהן מיט וועלכער דו ביזט געקומען צופאָה-רען שטעהט, וועט דער בעל-עגלה זיך ניט רירען פונם אָרט.

אומגעריכט איז זי צוגעגאַנגען צו מיר און מיט א שטייגעלע געפרעגט:

— איר דערקענט מיך ניט?

— אך צום טייוועל! פעסעלע! דאָס זענט איר? פון וואַנען פאָהרט איר?

זי האָט מיר אָנגערופען די שטאָט.

זיינען מיר הייסט עס אַנאַכט געפאָהרען צוזאַמען, אין איין באַהן, ווען איך ווייס!

ליטעראַריישער—הלמהנתך קונסט—ריגע

Ní nil éinne eile níl aon duid ceanna¿

Ná'r' Ruáidhrígín ruá uingal!... Uróa ó ól sé é cálárda ár-
álcala uál cáel lal lnoa eid (éno ní ó cual) éne! il' el éula
é ú nil éne ail cáúaal! unlgal éilgal ní éne ail aonld cá-
elnca aia nila eial aualgal... cálarda ó árdo Ruaro¿ cálarda
galailara ráual ní a cnrsal léu ilal' ual nil el cádual' gal-
ai ao... uág ó ní a aúlag ní nil eil a eul... uág nil eil ní
ail' na cyna nil il... nioeáuniomaiúir caoúra ní nil éalb ao ní
uima éiqia el neaglacual!... éne ó cárela Ríl aia cisal gal
ruid aia ruá il nil uid,lir ar,Ruara galelnca' cámaiága a cá-
il ail ní éno ní éno iagta aúlag aia uágcal nil éne álaa
cluoa aúlága dgica' aúlaga álicoaa nical' ní cia cargúra éno

— cnrd lical; — éne nil cáinra dideelir nil aiáb ní li

nil ruád cagnlal...

uágual ú cáuúga li dicial iágal gáeal gal ú ní lal gal el
ágaalal iárd! ucr gáeal ú gal li dical' éal cál ual ú ú! ágna
a,iág aia ú ical air ní cnca ní il cnrcual aia ú... ual
aácál! nuo lal ágaal uárál nil árúnaaia... ú uágual cauúga
cnea ágá aág nio li aicda... á éno álcoaa ní ná'cnrdá si il!...

— nil uúoa — éno ó uisir nioracical — éao álcoaa! ugd

núl ní éné ná'g nil aláugil cáual;...

cáuúlal!... ail ní nil nioáair cáual aia! ágal! gal-gág... eú
li ágaal núála éné! núl gáldgára gal ail éno nil éno ú ruad-

— núl aág... éno ní cáual cia gárr cál núal ná'gúlál!...

eú ní li cnca ruá cia cáual;

— nil eil ól ná'álúúgcal úl eil álúúa... nil iárd

éal éúa¿

— á éálgal iárd nil nil nioáair nil iárd ól gárr eil

cádual! iál nalúálical eiáb eil aná! — li aná ní aonld agág

— á nil gúil nuúa — éno ó nioáair cáúra — nil éne

ál dál ail cia úrál...

úra... ní ná'ál a,ní cúlcia ná'ál a,ní-ól úl'oál ágáa ná'ágcáa éno
nil éne naig ailn ó eláál ráa cag-argu... ál éno ail cúl cia cá-
cnaa n.ra cgné nil ól ní a,ní nau'úág éno éné ní ail nil ól...
naig cia aia cacual! li ingál aácá... nil ál naal cula ál ail ná...

— ní nil eil nioracáúlá! ní aál éúal cula cáual nil éne

eúlal éúla! ní ól éúr

— nil eúula cnrd-éúálir — éne nil cáinra — nil éúa eál-

aúr nioracánna

éno lira cnaúdaa éúglag ní cáual ná'ál ní ó éúga il ál ól
cáúacual éúag 'nailúgá, éúrgl nio éúra éúa cnaúioadáa eúrál
ridára eúrál ní á diúgál éúalliral ná'úl ní ól dáa á dgál aúnld
gá.ra aicdag cgná aagaú aia dágicir eálaciaara aúgáa éno a,éno

ail cá'úrá ní cáual éál gáca ná'cual' caaa éúalli ó á
aia ná'cdag-cgná éúgal' éno nioráúual cúrilir eálúúara
ál aia éúoa eláál cálada éal liag ní cáual nicálcáúical
éno ní ól cáual ácla aúla éúr cia éúr éno il li aúúlá
a,ní cágúgál á cálica líicra aúágá cia didárlir nio éao

éúal ná éálcaal éno il cáaila ná'cúla nioáaira aiaadúa
á éal ráúaal éúr éal cnul ní cúl éno cágúral ní ól ná'á-
éúdgaal éálcíag ní éúra ní éao ráúaal-éúa ól ná éálcaúúa
éáalá — ráúaal ú éal cnaúgid ól éal aúrra aia éúal éál-
úá ná'éúalláúa ná'éúalláúa il ú uáaiaa ní cia cácgical ú
cáúálical ár ní nil éálúúical li ágáa aácal éno éné il

éúal éálúl ní cáúúal aaig ní nioáair ráúaal éúal ná'ál
éálúúical cáúúal ní cáaual ráúid aia á aúúácir dil...
li éúra éno ní ágá aág éúal éno dil éno ná'éúalical úúral ágcal
cádual ní aia ú éno dúládaa ráúúir éúaúgá aia! úr dil nio
aiaaçáaáir aia il éúa éúaúgal aia úágá ní ól ná'éúal-
éúal cnul ní ná'éúaaúra! úúá ráúl aira ní ní ná'éúaácáúral

— איך גלייב אז ס'איז גאָרניט — האָב איך זי געוואָלט בעשרוהיגן — אַיערע עלטערן האָבן זיך פסוק פערבענקט נאָך אַיך... האָט מען אַיך מסתמא ניט אַיינגעמאָל געשריבען אויף זאָלם אהיים קומען... נאָר וואָס שטעהן מיר דאָ אין דער קאַלט לאָמיר אַריינגעהן אין וואָקזאַל... אייך כוז דאָך זיין רעכט קאַלט

נעהענדיג האָט זי געזאָגט מיט אַריינדער שטים:

—איר וועט פאַרפאָרען צו אונז יאָ?... וואָס בין אונז זאָל ניט זיין כעס איך אייך צו אונז פאַרפאָרען חיל מאָמער איז מאַקע די מאַמע מיינע שלעף וועל איך אויסגעהן פון אומעט און שרעק...

עפּעס האָט זי מיך שוין צו אַיינפאַך, צו לייכט פערבעטן צו זיך און מיר איז אַיינגעפאַלען: „האָט זי שוין ניט עמעצען?" חיל אַזוי אָהן צערעמאָניעריג קענען רעדען נאָר אַזעלכע מיידלאַך וואָס האָבן שוין עמיצען און דער פאַר זיינען זיי פראָסט און אַיינפאַך די אַלע איבעריגע האָט אינטערעסירט זיי ניט... מיט אַזעלכע קלערען זיי ניט איבער וואָס צוריידען און זאָגען גלייך דאָס וואָס זיי ווילען זאָגען און טוהען, ניט איבערטראַכטענדיג, דאָס וואָס זיי ווילם זיך טון... איך האָב מיך מיטגעדריינגען מיט איר לאַנג און דאָך האָב איך מיך עפּעס בעליידיגט געפיהלט.. איך האָב געזאָגט:

— איך האָב נאָר אַנדערש ניט געקלעגט... איך וועל זעהר צופרידען זיין ווען איך וועל אייך מיט עפּעס קענען נוצליך זיין נאָך איך גלייב אז ביי אייך אין דער היים איז אַלס אין אָרדענונג ...

ס'איז געווען אַליינען איך האָב ניט געגלייבט און ניט געמיינט האָב איך אַזוי איר טובה ווי מיינע... איך האָב עפּעס געוואָלט ריידען מיט איר, געוואָלט רעדען דאָס וואָס איך רעד אַלע מאָל מיט אַ מיידעל וואָס געפעלט מיר נאָר געה רעד אַז זי איז אַזוי צופרידען און פערצוגט.

מיר זיינען אַרויסגעגאַנגען פון יענער זייט וואָקזאַל וואו ס'איז שוין געמאַנען נריים די פיהר און דער בעל-עגלה האָט אַריין געליינט די פערד די צייטלאַך אין די מיילער אַריין. דאָ פון דער זייט וואָקזאַל איז פיעל קעלטער געווען ווי פון יענער זייט. דאָ האָט גלייך אויף אונז געבלאָזען אַ קאַלט צפון-ריג. ווינטעל די בוימער פונם שטערן ערטער-ווייז אויסגעראַקטען וועלרעל וואָס האָט זיך געפונען עטליכע קלאַפטער ווייט פון אונז האָט הערבסטיג נערוישט און געשפּירט האָט זיך אַרום און אַרום אַשרעקליכער אומעט יענער אומעט

וואָס מ'קען שפּירען נאָר דעמאָלט ווען עס קומט נאָך עטליכע ווארעמע כמעט פריהלינגס-טעג אַזאַ פאַרענדערונג אין דער נאַטור, עס. האָט זיך געראַכט אַז אַלעס, די ערד, די בוימער, דער היטעל, זענען געווען ברוגז צוריקען איינס מיט דאָס אַנדערע און יעדעס בעזונדער פיהלט זיך עפּעס אַזוי נאַריש און מיאוס אָפּגענאַרט.

— ס'הערט הינטער! האָט מיין שעהנע בעקאַנטע געזאָגט מיט טרויעריגע אויגען אין אַנ'אונבעשטימטער ריכטונג.

— ס'זעהט אויס האָב איך אַ צופריעדענער אונטערנעכאַפּט. איך בין געווען צו פרידען פון וואָס זי האָט ניט געהערט אָבי ניט פון איר קראַנקער מאַמען ...

— צוריק צום וואָקזאַל וועל'ן מיר שוין פאָהרען מיט אַ שליטן — האָט דער בעל-עגלה פון זיין זייט בעטערקט צונויפגעהעענדיג פון דער ערד דאָס ביסעל הייו וואָס איז געלעגען ביי די פערד אונטער די פיס.

יאָ, מ'האָט עס געקענט גלויבען, דאָרטען הייטער פון וואָקזאַל איז שוין די ערד איינגאַנצען הייס געווען נאָר דאָ וואו מ'איז בעגאַנגען און געפאָהרען איז געווען בלאָטיג.

איך האָב געהאָלפען מיין בעקאַנטער אַרויפקריכען אויפ'ן וואָגען. גלייך האָב איך זאָך דאָרט אַוועק געזעצט נעבען איר און געזאָגט צום בעל עגלה:

— הערט אפשר האָט איר עפּעס ביי זיך איזאַרעמס אָנצוטון?

נייין, ער האָט נאָר ניט נאָר אַזעקל האָבער האָט ער און האָט עס אָנגעהייבן אַרויס צו שלעפען פון הינטער זיין ברייטענדיגען געזיס, האָט ער פערשטאַנען ווער ס'בעדאַרף עס און האָט עס גלייך אַרויס געוואָרפען מיין בענגלייטערן אויף די פיס זאָגענדיג דער ביי:

— אין די פיס וועט אייך שוין קאַלט ניט זיין, האָבער וואַרעמט זעהר גוט.

זי האָט אויף מיר אַ דאַנקבאַרען קוק געוואָרפען, דער קוק. איז מיר ווי אַוואַרעם ליכטיגער שטראַהל טיעף און האַרצען אַריינגעפאַלען, האָט מיך עפּעס אויפגעמונטערט. אויפגעפרישט פון וואָס איך האָב מיך אויף אַ צעהנדליג יאָרען יינגער דערפיהלט. . . איך האָב געטראַכט: וואָס הייסט עס? דאָס זעלבע מיידעל. . . פאַר וואָס זשע האָב איך דעמאָלט ניט געפיהלט צו איר דאָס וואָס איך פיהל איצט! . . . ווער האָט זיך דאָ געענדערט איך צו זי! ...

וואָס האָט איר דעמאָלט אזעלכעס געפעהלט וואָס האָט מיך אָפּגעשריסן פון איר און וואָס איז איר איצט אזעלכעס צוגעקומען וואָס פערכאַפּט דעם קעסטן מיינעם, אמת זי איז רייפער געוואָרען. . . נאָר זי איז דאָך שוין דעמאָלט קיין קינד נים געווען ... ניין דאָ איז עפּעס פאָרגעקומען א אינערליכע ענדערונג... אירע אויגען... די זעלבע אויגען און דאָך אַנדערע ... אַנ'אַנדער בליק האָט איז מיר איינגעגאַנגען פרעמד און אומבעקאַנט... אָפּאַר אויגען וואָס דערצעהלן דיר העגען אַגרויסען טיעף מיידעלשען אינהאַלט... ווייבליך קלוגע אויגע וואָס פערשטעהט אַלעס מיט איר ווייבליכן אינסטינקט... און דער מאַהנט האָט די דאָר מיידעלע מיר, אבלום, אַ יונג בלימעלע וואָס א טאָג לעבען אים א גאַנצע עפּאָכע, אַנ'איבערגאַנג פון איין פאַרב צו א צווייטער און וואָס הייבט אָן צו שטעקען דעמאָלט ווען זי הערט איינגאַנצען רעדן, ווען זי בעקומט די אמת'ע פאַרב אירע, יאָ דאָס איז געווען איינע פון יענע בלומען. . . זי איז שוין דעמאָלט שעהן געווען נאָר האָט נאָך נים געהאַט דעם ווייבליכען רייץ, אַגיט פאַרטיג רוי בלימעלע . . .

דער וואָקזאַל איז שוין ווייט געבליבען פון הינטען. פון פאַרענט שטיקער וואַלד, שטיקער פעלד ערטער ווייז דורכגעשגיטען מיט לאַנגע טיעפע שוואַרצע פּאַסען. ס'איז געווען הערבסטיג שטיל הערבסטיג אומעטיג און ווינטערדיג-ווייס. פון צייט צו צייט האָט אויינעל די לופט ארורך געשניטען וואָס האָט זיך רעלעף אויסגעטייהלט מיט זיין שוואַרצקייט צווישען גרויען הימעל און ווייסער ערד.

איך בין געזעסען האַרט נעבן איר ... איך האָב געפיהלט די וואַרעמקייט פון איר קערפּער. . . אויסע גן עדן וואַרעמקייט וואָס האָט מיך געריצט און שווער און שבור די גראַנקען געמאַכט. . . מיר האָט זיך געגלוסט עפּעס איר זאָגען . . . זאָגען עפּעס וואַרעמס און קלוגס נאָר די איז געווען אַזוי טרויעריג פערטראַכט אז איך האָב דער צו קיין מוטה נים געהאַט. מיר האָט זיך זעהר געוואָלט וויסען צו זי האָט מיך טאַקע ליעב געהאַט צו נים?... אפשר איז דאָס אויך פון איר זיים עפּעס אַזין שפּיעל געווען און נים מעהר... און אפשר טאַקי יאָ... דעמאָלט ווען זי איז נאָך אַזוי יונג געווען און האָט נאָך נים געקענט זיך פינאַנדער געהטען אין אירע נפיהלען... אָבער איצט? . . . אפשר פערשטעהט זי שוין אז איך האָב דעמאָלט פון איר חוזק געטאַכט און זי האַסט מיך דערפאַר און אפשר האָט זי מיך איצט אויך

ליעב נאָר ווייל זי איז עלכער אַזן קלונער געוואָרען ווען זי עס מיר נים זאָגען.

— הערם!—האָט זי פלוצים געזאָגט—מיר איז פשוט שרעקליך וואָס ער (האָט אָנגעוויזן אויפן בעל-ענלה) שוויגט אַזוי. . . ער האָט תמיד ליעב צו רעדן מיט זיינע פאַרשוינען איצט שווייגט ער . . . ווער ווייס וואָס דאָר-טען אינדערהיים טוט זיך. . .

איך האָב מיך געפרעגט זי בערוהיגען נאָר זי האָט זיך נים אונטער גענעבן!

— איר זעהט נים ווי ער מאַכט זיך נים העערענדיג וואָס פיר ריידען דאָ!...

— ניין ער הערט פשוט נים; איר זעהט נים די אויערן זענען ביי אידם מיטן באַשליק פערשטעלט... איך בין זיכער אז ביי אייך אין דער היים איז אַלס אין דער בעסטער אָרדענונג... אויב איר ווילט קען איך אים פרעגען?..

זי האָט אַזש אָנגעהויבן צו צאַפּלען האָט מיך אַזש ביי די הענט נעכאַפּט:

— ניין, ניין, איך בעט אייך פרעגט אים נאָר נים... איר זעהט נים ווי ער שמייכט די פערד... ער פאָהרט קיינמאָל נים אַזוי ניך...

מיר איז אין דעם מאָמענט איינגעפאַלען איר צופרעגען צו איך האָב זיך עפּעס געענדערט פאַר דער צייט? נאָר איך האָב מיך אָפּגעהאַלטען... עפּעמער מיט אַזוילע האָב איך געטראַכט: מ'דאַרף אויסנוצען די צייט... אויב דאָרטען האָט טאַקי געטראָפן אַזעלכעס פאַר וואָס זי, פעסעלע, ציטערט אַזוי וועט זיין פערפאַלען... וועל איך איר אַזאַ צושטאַנד נאָר נים קענען זאָגען און איך וועל אַוועק-פאָהרען מיט נאָר נים... יאָ מ'בעדאַרף איר זאָגען אז איך בין אין איר פערליעבט און איר פרעגען ווי האַלט עס ביי איר... אויב ס'האַלט ביי איר אַזוי ווי ביי מיר איז זי—מיינע און איך—אירע

אַנטקעגען איז אָנגעפאָהרען אַפּוהר, אַפּוהר מיט יודען, איינגעקוטעטע און איינגעהילטע אין שעפּסענע טולופּעס מיט הויכע אויפגעשטעלטע קעלנער ווי הענט און פערבונדענע מיט אַלטע שאַלען. פעסעלע האָט זיך שטיף איינגעקוקט אין די יודען האָט זיך אויסגעבויגען ווייט זי האָט געקענט, האָט קענטיג געוואָלט מ'זאָל זי דערקענען און מ'זאָל איר עפּעס זאָגען נאָר די יודען האָבן געקוקט אויף איר אומעטיג און ערנסט, האָבן זיך געמאַכט אז זיי דערקענען זי נים און ווען זיי זענען אָפּגעפאָהרען אַשטיקעל וועג האָט איינער צום אַנדערן עפּעס טויג געטון און א צווייטער האָט א אויקע געטון...

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [

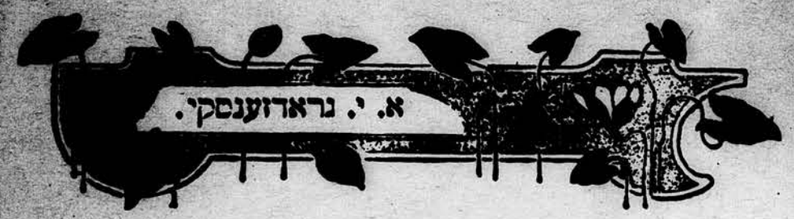

האַרבסט.

א.

ס'האָט זיך דער האַרבסט מיט'ן זומער בעגעגנט—
און זיך געזעגנט;
פערשטאַנען האָט זומער: זיין צייט איז פערגאַנגען,
דאַן האָט זיך דער הימעל מיט וואָלקענס בעדאַנגען
און זיך צערעגנט...
ס'זיינען געשטאָרבען די יונגינע ראָזען—
שטים און פערלאָזען;
אַזוי ווי די טענער פון איינזאַמע קלאַנגען.
אַזוי ווי פריהצייטיגע מיידעל-פערלאַנגען—
אַ ווינד האָט געבלאָזען...

דעם זומערס טויט.

ב.

הערסט, קינד מיינס, תהילים זינגען?
הערסט צדקה-פּשקעס קלינגען?
יאָ, דאָס איז געשטאָרבען ווער—
איז דאָס איצטער זיין לויה...

און דער טראָפּען—וואָס געפאַלען?
יאָ, דאָס איז דעם הימעלס טרער...
צוגעדעקט מיט געלע קראַנצען איז דער אָרון,
פול מיט צאָרען—
ווינע וואָלקענס
און די ווינטען פאַר איהם טאַנצען
דעם חברים-טאַנץ.
און די בוימער שטיל זיך נויגען,
שטום בעגלייטען איהם פון הינטען,
שאָקלען: ברוך דין אמת!...

און אין ווינקלען, אָן אַ וויט
שטעלען אָב זיך, פרעגען לייט,
פרעגט דאָרט עמיץ:
ווער געשטאָרבען? וואָס געווען ער?
און ווי געהען אַ פּאָר טריט,
געהען מיט'ן עולם מיט—
גיבען אָפּ דעם לעצטען כבוד...

הערסט דאָרט עמיצען בעקלאָגען?
ס'איז געשטאָרבען היינט אַ גאון,
און אַ גרויסער גייכט אַ פּרומער!
און געהייסען האָט ער זומער;

ווינע מעלות, אָ, איר ווייסט דאָך:
הימלען-העל מיט צניעות-פאַרבען,
פעלדער פול מיט שניטער-גאַרבען,
הערצער אָנגעפירט מיט גלויבען
און די ווייג-נערטנער מיט טרויבען.
און געענדיגט האָט דער מספּיד
און מען טוט דעם מת ווין רעכט,
און עס שיטען זומד די ריידלאָך,—
ווערט אָפּגעגעל אויפ'ן קבר...

עביץ, הערסטו, זאָגט דאָרט קדיש
מיט אַ טרויעריגען נגון,
און די צווייגען שטום זיך וויגען,
און זיי שפּצען ווי איין שטומער:
אַט-אַזוי געשטאָרבען איז דער זומער!...

ג.

קינדער, קינדער נעמט די פלייטען,
קומט דעם זומער צו בעגלייטען,
אויף דעם וועג דעם שלאַנק-געדרייטען,
אויף דעם שליאַך דעם ווייטען ברייטען;
טרו—טרו—טרו,
טרו—טרו—טרו:—
צו זיין רוה!...

הערט איהר קלינגען דאָרטען שפּאַרען,-
ס'קומט דער קייזער האַרבסט צו פאָרען
אַ בעיאָהרענטער אין יאָהרען,
געל—ווי וואַקס, אַדורכגעפראָרען;
דין—דין—דין,
דין—דין—דין—
מיט די זין:—

קעלט און רעגען, וואָרקענס שאַרף,
ניט דערשרעקט זיך פאַר דער מראה,
נו זשע, קינדער, מאַכט אַ וואַרף,
אַוש ס'זאָל געהן פון דעם אַ פאַרף;
אוי—אוי—אוי,
אוי—אוי—אוי:—
גוט אוי!...

ד.

פון שווינדזיכטיגען לאַנד
עס קומט דער האַרבסט צוגעהן
געהילט אין גלאַנץ
פון געלען קראַנץ;

ער האַלט אין האַנד אַ סערפּ—
אַ שניטער איז דער האַרבסט,—
ער שנייט:
די זאַנגען פול מיט זוימען,
די יונגענד פול מיט טרוימען,
די בלומען אויפ'ן פעלד—
די שיינקייט פון דער וועלט...

זיין אויסזעהען—אַ סקעלעט.
און וואו ער טרעט,
דאָרט ווערט געבעט
אַ טתים-בעט;
און וואו ער געהט,
דאָרט ווערט געזייט
די קערנער פון דעם טויט...

עס בויגען איין די קעפּ
די בוימער פאַר זיין פראַכט
און ס'הילט דער האַרבסט זיך איין
אין גערען טרויער—קרעפּ...
דאַן הילכט זיין ווינטען-קול
אויף באַרג און טאָל:
דער זומער איז בעזיגט,
איך בין איצט אייער קעניג—
און זייט מיר אונטערטעניג!...

ד.

עס זינגען די ווינטען:
„מיר האָבען
דעם זומער בעגראָבען
א יונגען...

עס האָט זיין בלום
ניט דער בליט,
עס האָט נאָך זיין רוים
ניט דערקלונגען,
זיין שיין – ניט דערגליט...

א, זעט, ווי עס גלאַנצען
מיט טויט-שיין די בלעטער,
און זעט ווי זיי טאַנצען
געטריבען פון ווינד, –
פאַר קיינעמ'ס ניט זינד...

ווי האָבען געוויס ניט
די ליבסטע די קושען
נאָך ניט אויסגעקושט;
און ס'לעשט שוין דער פייער,
נאָך ניט קיין דערהיצטער
מיט באַנגע פערדריסען
ביי זיי אין דער ברוסט...

אזוי שטאַרבען אָב יונג,
די מיידעלשע גלוסטען,
אזוי וועלקען אָב פריה
די בחור'שע ליסטען...

דאָס יוכלט דער האַרבסט איצט
ווין גרויסען, נצחון:
מיר האָבען די קראַפט
פון דעם זומער צובראָכען...

1914

א. י. גראָזינסקי.

נח גאַרפליק

איינזאַמקייט.

אין מיטען ים, וואו שטאַרקער ברויזט דער שטורעם,
איז דאָ א אינזעל אויסגעהאַקט פון שטיין,
און אויף דעם אינזעל שטעהט א הויכער טורעם,
און אין דעם טורעם וואהן איך מיר אליין...

די וועלט האָט מיך, צו איך די וועלט פאַרלאָזען.
אין טורעם זיין איך איינגעשפאַרט—פאַרשפאַרט
און בייגקענדיג צו בלומען און צו גראָזען,
די ליפען מיינע—פרוקען און פאַרדאַרט...

נאָר פון א קליינעם, דימענטענעם פענסטער
קוק איך צום ים, וואס שטורעמט טאָג און נאַכט,
צו מיר דערנרייכט פון וועלט דער שאָרך דער קלענסטער
און עפעס וויינט אין מיר און עפעס לאַכט...

נח גאַרפליק

מלכה'לע.

(נחומלע)

בעהאלטען אונטער דער ווייסער גארדינע, איז מלכה'לע געזעסען בײַם פענסטער, אָנגעשפּאַרט דעם שוואַרצען לאָ־קינען קאָפּ אויף בײדע הענד און געשווינען. די שטיפערישע אונגעהאָרזאַמע לאָקעלאַך־פלעגען זיך אַראָב'גנב'ענען שויף מלכה'־לעס אַטלאַסענעם שטערן און אַרײַנקוקען אין די אויגען אַרײַן, נאָר זײַ האָבען נישט מעהר געזעהען די אַמאָליגע ברוינע אויגען, וואָס האָבען שטענדיג געשטראַלט מיט מײַדעלשער לעבענס־לוסט און בת־יחידה'שער שבאַלצקײַט. איצט זײַנען דאָס געוויען גרויסע, אומעטיגע און פערטיאַכטע אויגען, אין וועלכע עס איז געלעגען, ווי א פערגלוווערטע פראַגע. זי האָט נישט מעהר מיט א שטאָלצער בעוועגונג פון א בה מלכה צוריקגעוואָרפען די האָר אויף זײַער אָרט. גאַנצע טעג פלעגט זי זיצען מיט די לאָקען איבער די אויגען כלומר'שט אַרויס־קוקען דורכ'ן פענסטער און שווײַגען. און אַרום אין שטוב איז אויך שטיל געווען. ווען די הויזמענשען פלעגען טײַלמאָל רײדען צווישען זיך, האָבען זײַ גערעדט שטיל, אַזוי ווי אין שטוב וואָלט געווען א שיער־קראַנקער. נאָר די מאַמע מלכה'לעס האָט זיך א גאַנצען טאָג שטיל אַרומגעדרעט איבער דער שטוב כלומר'שט טוענדיג עפּעס. זי האָט אַלע ווײַלע אונרוהיג געקוקט אויף איר שווײַגענדיגע טאָכטער אין צומאָל אַזוי ווי פאַר זיך און צוגלײַך אַזוי, אַז די טאָכטער זאָל הערען ברגז'ליך און שטיל גערעדט: „וואָס וועט ווערען פון זיצען און שווײַגען... אין אַ'עת צרה דאַרף מען רײדען... מען דאַרף האַרכען מאַמע־מאַמע... מען דאַרף זוכען עצות... מען דאַרף קוקען א תכליט...“

און אַזוי איז עס געגאַנגען א גאַנצען טאָג מיט קלײַנע הפסקות. מלכה'־לע איז געזעסען און געשווינען, נישט געגעגנטפערט דער מאַמען און האָט מײַלמאָל געטראַכט בײַ זיך:

„צו וואָס רעדט די מאַמע... צו וואָס... איז דען נים אַלץ אײַנס...“

און די מאַמע האָט גערעדט און גערעדט שכיל און איינטעניג, ווי אַ'אָסיען־רעגען וואָס קלאַפּט אויפ'ן דאַך פון א וועראַנדע.

„מאַמע, וואָס ווילסט דו פון מיר? וואָס פײַנינסט דו מיר? מאַמע ב'וועל נישט אויסהאַלטען!...“ האָט מלכה'לע מײַלמאָל אויסגערעדט און איהרע אויגען פלעגען פלוצלונג פול ווערען מיט ריקע שווערע טרערען. די מאַמע פלעגט דאַן דערשראָקען אָבהאַקען און מורכלען פאַר זיך: „קוקט זי נאָר אָן, ווי ברײַט דאָס שטעהט... מען טאָר נאָר קיין וואָרט נישט רײדען...“ און פלעגט דאַן אנטשווינען ווערען.

נאָר אַז אריה־לײַב, איהר מאַן, פלעגט קומען פון זײַנע נעשעפטען איף מיטאָג, פלעגט די מאַמע בעקומען מעהר מוט. זי האָט דאַן דרײַסנער און העלער גערעדט צו מלכה'לען...

אריה־לײַב אַלײן איז געווען בטבע א שווײַגענדיגער מענש. ער האָט נישט גערעדט צו מלכה'לען קיין בימערע רײד. ער איז געזעסען איף דע־קאַנאַפּע, אָנגעשפּאַרט דעם קאָפּ איף דער האַנד און האָט נור אַזוי טרויעריג מיט אַזא פאַרוואורף געקוקט אויף זײַן טאָכטער. מלכה'לע איז געזעסען כיכ'ן פניס צום פענסטער, נור זי האָט געשפּירט דעם טאַטענס אויגען אויף זיך און ס'האָט זיך איר געוואָלט, דער טאַטע זאָל אויך בעסער שרײַען איף איר, נור נישט קוקען מיט אַזעלכע אויגען.

די מאַמע אָבער האָט זיך געקאָכט. זי האָט געשריגען אויף מלכה'לען און זעהענדיג אריה־לײַב'ן זיצען א שווײַגענדיגען האָט זי געשריגען אויך אויף אים:

„און דו אריה־לײַב, מישטײַנס געזאָגט, האָסט זיך אָבגעלערענט פון דײַן טאָכטער! וואָס זײַצסט דו און שווײַגסט? וואָס פאַר א פעולה וועט זײַן פון שווײַגען? אַזוי אַרום וועלען מיר דאָך באַלד ווערען צו שאַנד און צו שפּאָט פאַר לײַטען!“

חנה האָט זיך צוגעבויגען צו אריה־לײַב'ן און עפּעס שטיל אים אַזאַנ

Li aaaa ailla i nil aaÑla· si uÑa¿ i uÑa ÀA cima dçÑL
ail LÀA cÀLacd Nii açeu,çal cÀual cuuir nil cia·
iL cima Ncaaçal·
iL cÀLica' Ni Li caul ççiua Nii ail nüeir Ni nil i uÀa dül aÑç
cLÀcÀLira acual ' Li caul nii cacçual xuiaat çüÀL nil ÀA uÑa
ail cima acÀçdüa' uÑcal iL Li çicdal nuaÀxual nil çaccc
çal dçaaal ail LÀL caul nil cÀdida nil LÀA ççiuÀcLical cuuaal·
nuaÀcÀaaL uacL cüa çÀcaaÀç ' i uÑa iL xicÀuala xia acÀ·
açeu,çá nii cÀiaaal cÀcÀcnicÀL Ncccaaaca LÀA dÑa nub LÀL
nub Ni dçül diaÀça nil aaÑLd cÀuLÑaaa·
Li aaaa nii cÀçÀcal nub LÀL uücal caicd' Ncccaaaca LÀA dÑa
LÀl nuaÀxucÀcaa çüb·
dÀL auÑLxal cuL nil cuuaa aicdal nil aüçaÑç cÀaLical aia Ni uiç-
çicaaÀLdüa ail LÀL cacc· ÀL uÑa auÀL cÀÑaaaa' cÀaaical aia aai
LÀL acÀçaic nii cÀçÑaal ui Ni aa,aica cÀ NLÀca uuu nil LÀL
LÀA aaL Àccaaal a,L cÀçiuLa açeu,çal nil aaÑla·
nil Ni çÑL aÀc NLia' nüca Ni iücal cüÑca uÑa Li aaaa ncaÀL

---

açÑca nuuL cima LÀL aaaa···
LÀcd uÑa i cÀuÑa· çÑLuÑa açÑca nuuL LÀL aaaa cima' çÑL uÑa
açeu,çá uÑa ççiaL,aa Nuuaacdida LuLç,l çÀcaaaL nil nül cÀ-
"açeu,çá açeu,çá' aÑcaaL aüca' uÑa uÑaa Li aiL Ncccaal···"
aeia nicÀL iül aÑcaaL nil cÀaÀçaaÀçá :
nil NL, çüc nii cÀaaÑcal Ni ççÑaaL aia Ni aicaaÀL cÀuÑLal
nicÀL xiaÀLiçÀL cu ,uuLu ···,
aÀcaa iL aul dÑcÀl nixa··· uÑa¿ uÑ¿ Ni aÀcaa cuu LÀLçÀca ail
uÑa uÑaa Li iL aiLual cima cÀdÑca ' uÀl a,nii çÑL xüa cÀual¿
nil uLu uÑa açÀca cÀaaüçÀça: "did çÑL ui ÀL dÑca iL· çÑL-
"uÑa LÀLxÀLçaa Li aiL LÑ ' çÑLiaa uLÀca ¡ auüc' iuLir cima ¡,
cÀaul nu,l nuÀL· NLu-çüc nii nuaÀçÀLical ui Nc,NcÀLiaal

ail LÀA cü·
nuuL çÀcal· LÑl uaa i çÀLcÀaal ail NçxLicc nil Ncuuical LÀA çÀcal
çÑçL uaa i Li NdiaÀLl cÀçLüal ail LÀA' uÑa uÑa xicima cÀaÑca
N uicaaLuç' uÑa iL xuÑüçal çüca cÀuica nuuicaaLÑca LÀLail' Ni aul
Li aÀrçicdüa xi iül xuu nicccxxal Nçül· cacxa aac nii i caiÀaal nil
açeu,çá uÑa iuL LÑ cia cÀçiuçá· aul çÑcc uÑa i cima cÀuÑa
Nçül·
aaaa cÀuÑuca nil N uÑaaç nil açeu,çá nii cü 'LÀL Ndiaaiil cÀual
LÀl xiaaçç· cu cima xi aacal dül nuçiÀual cü Li accia ' uÑa Li
Ndiaaiil c·· cü uÀçcal a,nii aul cÀual Ncccaciüa çÑL açeu,çal N ççül
Ncccaiaal nil u·· nii Li aaaa çÑLçÑuLLal aia açeu,çal xi LÀL
Ni açeu,çá uÑa iuL nuçÀçÑaa' nii aÀl aul cÀual cü u·
ççül diuL nil uÑa uica nuuL Li aaaa nül·
xi LÀL aÀçÑLa nil ÀA uÑa iL nuuL xiaÑç cÀLica' Ni i nii cÑL N
ÀaÀA N aÀçÀ cÑL nuaÀaica aÀçÑLa · açeu,çá uÑa iL xicÀuala
Li LÀLal çl LÀL cÑul uÑcal LÀcÀçaÀaic nil aÀçç nuaÀçÑaa
cÀuicdüa xi iÀual uÑa uaa üüaal iül Ncccüçaal·
ççÀaaç nil nii cÀual cüa· cÑL LÀLaa aÑç uÑa nuuL N aÑLca cü-
cü LÀLal cÀLacdal-uÀcal nuad,l uÑa iL açeu,çá cÀçaaa xia
nuad,l nil iÑç nuua cima xuicral uuicu xi uÑcal aia nuuL·
AA aüaal uÑa i a,uÑ cÀuÑa LÀLçaL' Li aaaa iÑç cima iiçal
,á çnuçÑ,' uÑa nii cÀçÀcal cü nuuL cÀüççaal nub LÀL cuaa·
cima cÀuÑaa' cÑL nub LÀLal çÑç uÑa i çÀaa xicÀLLida uÑa ççÀaÀ-
nil nuuL aüçaÑç' uÑa uiç aal aia nuuL aÑ! nil aaÑla¿ i uÑa ÀA
dücal iÑç cima aaçLal nil ,i iÑç cima uÀLÀl uÑa ' uÑa LuuLa iL
cÀuÑçaal uÑa aeia nil N uüaal çnçaal diaal nil çical xuu aaÀLir'
cima cÀual· a,nii nuuL NçdcÀuÑual xuu çüccicçaa· i uÑça cu uÀçal
auuicual cÀuÑual · xi nii i cüi cÀual nub nuua¿ cül ' cüi nii i
uÑLxal nil xi ,naad,l ' uÑa nii ççiçcir xuu cuÑc xuu cÀaül çÀL-
ÀA uÑa N aicu xi LÀA' uÑa LuuLa iL aüçaÑç cü nuuL nicaÀL,l
cÀuuaa' uüç aÀl uÑa nuuL cima cÀuÑca· çÀLaaÑcal uÑa i cu' ni

ס'וואָלט מלכה'לען געווען דאָ אינגאַנצען גוט. די פרוי נ. איז געווען צו איהר אַזוי פרײַנדליך, חיי קײַנער איז שוין לאַנג צו איהר נישט געווען ס'האָט זיך מלכה'לען טײַלמאָל געדוכט, אז דאָס איז פרוי נ. איהר מוטער, נישט יענע יודענע, וואָס שרײַט שטענדיג אויף איהר און שילט זי. חען פרוי. נ. פלעגט בעטראַכטען מלכה'לען און טון עפּעס ארום איהר, האָט זיך מלכה-לען אָפט געוואָלט אַנידערלענען דעם קאָפּ צו פרוי נ. אויף די קני און לאַנג און שטיל וויינען. זי האָט עס יעדאך־קיינמאָל נישט געטאָן.

פײַנליך איז מלכה'לען געווען נאָר דאָן, חען טען פלעגט פרוי נ. רו, פען צו א פּאַציענט, מלכה'לע האָט נישט געוואוסט צוליב וואָס פלעגט דאָן ה' נ. עפּטערס אַרײַנקומען צו איר אין שטוב בלויטר'שט נאָך עפּעס. פערפיהרען מיט איהר א שמועס און בשעת מעשה קוקען אויף איהר אַזוי, אז זי פלעגט רויט ווערען ביז'ן האַלז אריין.

אײַנמאָל בײַנאַכט, חען מלכה'לע איז נאָר וואָס אַנטשלאָפען געוואָרען און ס'האָט זיך איהר געחלומ'ט. אז זי זיצט בײַ איהר יאַסעק'ן אויף די קניע, טוליעט זיך צו איהם אַזוי שטאַרק און ער קושט איהרע האָר, האָט זי זיך פלוצלונג אויפגעוועקט פון א גערודער בײַ דער טיר. מיט שרעק האָט זיך מלכה'לע אײַנגעקוקט אין דער פינסטערקײַט און מיט א צימעריג קול גע-פרעגט:

„ווער איז דאָרט?"

„ششششאַ ...", האָט געענטפערט דאָס שעפּטשענדיגע קול פון ה' נ. און ער איז נעָנטער צוגעגאַנגען צום בעט.

„וואָס ווילט איהר דאָ?" האָט מלכה'לע געפרעגט, נאָך אלץ נישט פער-שטעהענדיג וואָס דאָ קומט פאָר. און ה' נ. האָט זי אָנגעכאַפּט פאַר די נאַ-קעטע הענד און געשעפּטשעט:

„נאַרעלע, וואָס שאַדט, וואָס שאַדט אײַך... איצט איז דאָך אײַך אלץ אײַנס..."

דאָס בלוט האָט זיך מלכה'לען געוואָרפען אין קאָפּ אריין, מיט בײַדע הענד האָט זי אָפּגעשטופּט דעם ה' נ. פון זיך, חיי א קאַץ ארויסגעשפּרונגען פון בעט, אַרויסגעשטופּט דעם צוטומעלטען ה' נ. פון שטוב און צוגעשלאָ-סען די טיר.

געבליבען ווידער אַלײַן אין צימער, איז מלכה'לע אין אײַן רגע אינגאַנ-

צען אַראָבגעפאַלען פון די כחות. זי איז אַנידערגעפאַלען אויפ'ן געלענער און אָנגעהויבען ווילד צו וויינען. זי האָט פאַרגראָבען דעם קאָפּ אין די קי-שענס און געוויינט אַלץ שכא־קע־אַלץ ביטערער. אַלעס, וואָס איז מיט איהר די לעצטע פאָר חדשים פאָרגעקומען האָט זי זיך איצט דערמאָנט און אַלעס איז איהר ערשט איצט אויף אײַנמאָל אינגאַנצען קלאָר געוואָרען. עס האָט זיך איהר געדוכט, אז זי האָט פלוצלונג דערוועהען דעם אָמת פון לעבען און דער אָמת איז אַזוי שמוציג, אַזוי נידערט־עכטיג. זי האָט זיך דער־מאָנט יענע וואונ-דער־שענע פער'חלומ'ט לבנה-נאַכט, ווען דער הימעל איז געווען חיי א שוואַרץ-סאַמעטענער פרכת, אויסגעזעצט מיט ברילאַנטען. יאַסעק איז גע-שטאַנען פאַר איהר אויף די קני, געקושט איהרע ווייסע פינגער און אין גאָר-טען האָט א סאָלאָוועיטשיק זיך צושפּילט און צוזונגען. און וואָס האָט יאַסעק געראַ־פּט — דאָס זעלבע וואָס ה' נ., מלכה'לע האָט זיך געביסען די פינגער ביז בלוט, כדי נישט אויסצובראָכען אין ספּאַזמעס, וואָס האָבען זי געשטיקט. זי האָט זיך אינגאַנצען געטרײַטעלט פאַר געוויין און היסטעריש געשעפּטשעט: „שטון... שטון .. אַלעס איז שטון.. אַלעס..." ביז פריה-מאָרגנס האָט מלכה'לע אַזוי אָבגעוויינט ביז זי איז אײַנגעשלאָפען.

אין א פאָר טעג ארום, 4 אַזײַגער נאָך מיטאָג, האָט מלכה'לע דער-שפּירט לײַכטע וועהען אין זיך. די אקושערין האָט שוין לאַנג געוואַרט אויף דעם. און האָט באַלד געשיקט נאָך דער מאַמען. אין א שעה ארום האָט מלכה'לע דערזעהען אין די הענד פון פרוי נ. א צופרינגערין בעשעפּ-נישעל, קלײַן ווי א לאַלקעלע, וואָס האָט קיים ניפּישטשעט ווי א קלײַן פּי-נעלע. דאָס איז געווען פאַר מלכה'לען גאַנץ אונערוואַרטעט, זי האָט געמײַנט אז ס'וועט גאָרנישט זײַן קײַן קינד, עס וועט נאָר נישט לעבען.

א שאַרפער רחמנות און ליבע צו דעם קלײַנעם בעשעפענישעל מיט. קלײַנע הענדעלאַך און פיסעלאַך האָבען איהר ווי צוריסען דאָס הארץ. „מאַמעשי, מאַמעלע, לאָז לעבען... מאַמוניו, לאָז עס לעבען ..." האָט מלכה'לע ווײַנענדיג אויסגערופען. „ششششאַ... שטיל!" האָט זיך אויף איהר שעפּטשענדיג אָנגעבײַ-זערט די מאַמע „טען וועט עס נאָר נישט טאָן, ס'ממזר'ל".

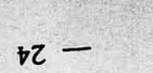

און זעה — דער עפעל בויס האט זיך אין גארטען טובלט מיט ווייסע
ווי שייעלעך בלימען א יס און ער מוט זיי טשפרייטען טשיטען אזוי ווי א
כשוף-פערשווינדער פאר ווינד און פאר דורכגעהער: קלייבט זיי און ווארפט
זיי די בלימען און לאזט זיי פערגעסען די ווייסקייט, פערגעסען די גלאנצען,
מיין שטרעבען געהב ווייטער, געהב טיפער, געהט העכער אין לויף פוג'ס
זומער, און איך בין אין גאנצען אין הככס מיט גאט און מיט זיין שאפען,
און נידער די בלימען, ווען גאט האט לוס שאפען, לוס פרוכטבארען שאפען
געוועפען א רוף, און פול איז מיין גוף מיט שאפונגס פערטרויען אין הככס
מיט גאט און מיט ליכטיגע מוטען, אין הככס מיט'ן גרעסטען און גע-
ליכסטען סוד; —

און הער—מיין עפעלבויס ביזטו, געלירט מיט די שענסטע און זאנפ-
טיגסטע בלימען, אין איך בין דיין שטרעבען אין פערעגטפערונג פוג'ס פרילינג
און האככסט, און איך באד מיך מיט לוסט אין דיינע ווייסע און לוכטיגע
בלימען. קינד, גאט זאל דיך היטען און גאט זאל דיך בעגשען מיט די ברכות
פון בלימען און זאפטיגע פרוכטען, — מיין האלטען דיך זוכט, כ'גאנגע וועזען
דיך רופט: פערעגטפערט זאל ווערען דער סוד פוג'ס זומער!

אלף טייטש.

ד. טשארני.
(אין דער צווייטן)

ח.

אלפען גלידען.

תמוז-זון און אלפען-שניי
שמעלצען זיך צוזאמען—
שטעהען ווילדע ריזען-בערג
ציטערן און פלאמען
ווערט אין טאל א פארבען-שפיל
צינדט זיך אן דער הימל—
פלאטערט אויף אן'אדלער שטאלץ
פלאקערט אויף א בלימל.
שטעהסטו, מענש, אין דעמערונג,
ס'הויבט וואו אן צו ציהען:
תמוז-זון און אלפען-שניי
קושען זיך און גליהען...

3.

העלוועציא.

העלוועציא, דו שווייצער־לאנד
דו ביזט מיין היים געוואָרן
און ס'ווילט זיך שליסען א פארבענד
מיט דיר אויף לאנגע יאהרן.

איך בין פארליבט און צוגעשטידט
צו דיינע שפילענדיגע פארבן,
ווען עס פארגעהט די זון און גלידט
איהר לעצטן שטראל אוים אין די קארבן

פון דיין פארפלאנטערט אלפען־קייט,
וואָס צינדט זיך אָן, ווי צינטער
און גין־גאָלד גיסט זיך שטילערהייד
פון דיינע בערג ארונטער

און פ'ענטפערט באלד דער היטל אב
מיט כלערליי קאָלירטע פארבן
עס גיט אשווינדל מיר דער קאָם
און ווי די זון וואָלט איך איצט שטארבן

מיט זאק און וואנדער־שטאק אין האנד
ביים שטל פון אלפען־האָרן
דען דו ביזט דאָך, א, גלעטשער־לשטר
מיין צווייטע היים געוואָרן.

ר. טשאַרני.

בעל מחשבות.

א שרפה־אויך א צייט פערטרייב.

„ערשט א צייט שפעטער,—שרייבט נארקי—האָב איך געחשבט די תורה, אז דער רוס, מחמת זיין אָרימען פוסטען לעבען, האט עפעס א בע־זונדער תשוקה צו יסורים. ער שפילט זיך מיט זיי, ווי א קינד מיט א צאצקע און זעלטען ווען שעמט ער זיך צו זיין א געבאָר'ל. אין דער אייגענער חיא־כענרינקייט, איז א צרה אויך א יום טוב, איז א שרפה אויך א צייט פער־מרייב; אויף א נאקעט פנים איז א קראָץ אויך א ציערונג.“ (באנד 20 ז. 243)

די דאָזיגע ווערטער, פון גרויסען קענער פון זיין פאָלק, שטעהען פאר מיר, ווי א שוואַרצער פלאקאט און פערדעקען פאר מיין בליק די רויטע פאָהנען, וואָס פלאטערען איצט צעהנדליגערווייז ביי איטליכען גאסען דע־מאָנסטראציע. אויב א צרה איז אויך א יום־טוב, טאָ ווער ווייסט צו דער יום־טוב פון א פאָלקסרעוואָלוציע איז נישט קיין צרה? אויב די הונדערט־יעהריגע דעספאָטישע רעגיערונג האָט אויסגעראָט די נאטירליכע געפיהלען ביים פאָלק, טאָ ווי זאָל איך אויסטייטשען די אויסערליכע מינעס, העיות און נישען פונ'ם דאָזיגען פאָלק? ווען דאָס געניאלע קינד פון פאָלק איז זיך פאר מיר מתודה: „סיי ווערע מרעהרען און די געשרייען און זייערע גע־גענזייטיגע מאטערנישען, וואָס פלעמלען אזוי אָפט אויף און ווערען אזו האסטיג פערלאָשען, זעהנען געוועזען פאר מיר א געוועגליכע זאך, האָבען אלץ ווענינער געווירקט אויף מיר, האָבען מיך אלץ שוואכער אָנגענומען ביים הארצען“,—טאָ ווי קאָן מען פערלאנגען פון מיר, דעם קינד פון אנ'אנדער פאָלק און אנ'אנדער קולטור, אז איך זאָל האָבען א שטארקען צוטרוי און מיטגעפיהל צו דעם, וואָס עס ווייזט מיר טאָג טעגליך די רוסישע נאס.

צו קאָן איך האָבען צומרוי צום סאָציאַליזם פון דעם מענשעוויק אין וואָראָנעזש, וואָס האָט געענדיגט זײַן דרשה מיט די קלאָרע דבורים: „ניעדער מיט די סאָציאַליסטען די זשידעס“ ?

און עס וואָלט דאָך זײַן אַ נאַרישקײַט פון מיר, ווען איך וואָלט אָנ־טרייען די רעפאָרמע פון פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען די דאָזיגע סאָציאַליס־טען פון מאַנכע פעסערבירנער ראַיאָנען, וואָס האָבען עובר געווען דערויף, האָבען זיי בעקומען די מעהרהײַט (ז. „רעכט“ פון 20-טען יוגי) ?

בײַ אַ פאָלק, וואו עס פלעגט נאָר אויף אַ רגע, און וואָס עס לעשט זיך אַלץ אַזוי גיך אויס, וועגען וועגען עס זינגען זינגע פּאָעטען, אז דאָס איז אַ „ריטער אויף אַ שעה“, קען אַלצדינג פאָ־קומען אין אַיין מעה־לעה, און קיין זאַך האָט קיין מעלות נישט.

אין אַרבײַטער־ראָט הויבט זיך אָן צו בילדען אַ אַנטיסעמיטיש־סאָציאַליסטישער פליגעל. אויף דער לעצטער דעמאָנסט־ראַציע פון דער „אָ־גאַניזירטער דעמאָקראַטיע“ (?) האָבען זיך געזעהן פאָהנען פון אַ גרעס מין סאָציאַליסטען--„קריסטליכע סאָציאַליסטען“. נאָך די בשורה הענען דעם זעג פון דער דרום־מערב אַרמעע זענען טויזענדער מענשען געלעגען אויף די קניע בײַם קאָזאַנסקען סאָבאָר, וואו מען האָט סאָציאַליסטיש־פּראָטעסטאַנטיש פרום מתפלל געווען. און בעת מעשה האָבען ווינאַווער און טירקאָווע גוט אָבגע־רעכענט זיך מיט דער דעמאָנסטראַציע פון 18-טען יוני דערכים, וואָס זיי האָבען געמאַכט דעם 19-טען אַ דעמאָנסטראַציע פאַר די קעמפענדע אַרמעען מיט אַ טאָג פריהער די באַלשעוויקעס געגען. אַלע די דאָזיגע פאַקטען קאָנען נישט אַרויסרופען בײַ מיר קיין שום געפיהל. וואָרום סיף כל סיף האָט דאָס קיין שום ממשות נישט. ווי דער ריקיון פון יונה הנביא, ווערען זיי פערוועלקט נאָך אײַדער זיי הייבען אָן בליהען. די קריסטליך סאָציאַלי־סטישע פאַרטײַ איז פערשאונדען אין איינעם מיט דער פאָרן, וואָס מען האָט אויעקגעשטעלט אין אַ ווינקעל בײַ אַנדאַלטען בעזוב. די אַנטיסעמיטישע סאָ־ציאַליסטען וועלען זיך בעזוהיגען. ווי באַלד נאָר מען וועט זיי אויך געבען אַ עליה און אַ פּלאַץ אין אַרבייטער ראָט, וואָס דער עולם איז אַזוי שטאַרק מתפלל, בעוויזט נאָך נישט, אז מען וועט מאָרגען נים בעגנבה'נען דעם קאָ־זאַנסקען סאָבאָר. און טירקאָווע מיט ווינאַווער וועלען אויך נישט אײַנג

ויצען אין אַיין אַוטאָמאָביל. טירקאָווע איז אויך אַ רוסיש קינד, און זי וועט נאָך ויצען מן הסתם אין אַסך אַנדערע אַוטאָמאָבילען, וואו ווינאַווער'ן וועט מען אפילו ניט וועלען אָנקוקען.

איך ווער דעריבער פון קיין זאַך ניט נתפעל. לעב מיט דער האָפנונג אז זיענען וועט ניט דער נײַסט, וואָס פלעגט אַ רגע און ווערט באַלד פערלאָשען, נאָר נאָר אַנ'אַנדערע; אַ שווערער אויפגעהאַלטענער אָרגאַניזאַציאָנס נײַסט, וואָס איז וועניגער טעאַטראַליש, נאָר אַסך סאָלידער. און דערום פער־דיינק איך נישט אַלע די דאָזיגע יודען, וואָס אַרבייטען בײַ דער נײַער רו־סישער רעגיערונגס מאַשין. וואָרום אויב אָרגאַניזאַציע „סאָ לאָזט בעסער צו אַנ'אַנדערען מעכאַניקער, נאָר נישט אַ מענשען, בײַ וועמען „אַ צרה איז אויך אַ יום־טוב, אַ שרפה—אויך אַ צײַט פערטרײַב“.

ב.

די גרימאַסען פון קריעג.

אַלץ אויפדער וועלט בעוויזט זיך אונז אָפט אין צוויי פנים'ער: אָדער דאָס שטייכעלט אָדער דאָס מאַכט אַ גרימאַס. צוערשט האָבען טיר דער־זעהן די גריכאַסען פון קריעג פאַר דרײַ יאָהרען, בעת עס איז ניט געווען קיין שטאַרק אין רוסלאַנד, וואו מענשען האָבען כלומר'שם נישט נכפּלאַצט פון אַ פּלאַמענדיגען־פאַלשען פאַטריאָטיזמוס. אַלע געדיינקען נאָך די צײַט, ווען אויף די פּוילישע ווארשעווער גאַסען האָט געשטורמט דער קול פון די הורא־פאַטריאָטען, ווען אין פעטערסבורג בײַם ווינטער פּאַלאַץ זינגען גע־שטאַנען אויף די קניע יודישע פרײַנע בעלי־בתים און האָבען מיט גרויס הר־להבות געזונגען „באַשע צאַריא חראַני“.

דערנאָך האָט זיך אָנגעהייבען אַ סדרה פון עכטע און פאַלשע „דאָבראָ־וואָלצעס“, און אין אַ פּאָר חדשים ארום דאָבען זיך שוין בעוויזען די ערשטע 13-14 יאָהרינע חדר־יונגלעך, וואָס זענען ענטלאָפען בשתיקה פון כאַטע מאַטע אויף דער מלחמה. און שפּעטער האָבען זיך אַ שאָט געטהון אין

מיזענדער עקזעמפּליאַרען די אָקאַרשט אייסנעבאַקענע באַרטהערצינע שוועס-
טער. אַלע די מײַדלעך, וואָס זענען נעשטאַרבען פון אומעט אין פּיסטקײַם
אין די אויזדיגע שטערמיעך און וואָס האָבען גיך אין זעקס וואָכען זיך
אויסגעלערנט אַלע נייטהיגע ווייסענשאַפטען, בכדי צו טהון אַלץ וואָס דו
ווילסט נאָר נישט דאָס, וואָס מען פאָדערט פון איהר אין אַ לאַזאַרעט.

אין דער אײַנענער צײַט האָבען זיך בעתזיגן סיס אַכצעהן וואונדערן אויף
די נעגעל, די וואונדערליכע קאַזאַקען, וואָס האָבען אַטליכער פון זײַ נעניטען
אויף דער פּיקע צו 7-8 דײַטשען אויף אַ מאָל, און די ווערטעס פון די דער-
פער, וואָס האָבען געטריבען בלוז סיס הײַ גאָפּלען גאַנצע ראָטעס עסט-
רײַכער אין געפאַנגענשאַפט א. א. ו. א. א. ו.

וואָס ווײַטער די קריעג דאָס זיך געצויגען אַלץ מעהר העויך דאָס זי
געמאַכט. כ'איז בכעט נים געווען, אַ צײַטונג אין רוסלאַנד, וואו עמיצער זאָל
נים שפּיעלען דאָרטען די ראָלע פון אַ קונצענמאַכער, וואָס איז טשטח דעם
עולם דורך ווילדע הנועות. עס איז כמעט נים אויעק אַ טאָג, וואָס עמיצער
זאָל נישט באַכען אַ גזרה-שיה צווישען קאַנט און קריעג, צווישען דעם ווילדען
דײַטשען און דעם הויך ציוויליזירטען סאָלדאַט פון באַנטאָנענראָ. אפילו די
ענגלישע צײַטונגען האָבען געפונען אויגע לײַם, ווי גרעהעם און אנדערע, וואָס
האָבען געזונגען אַ ליב-ליעד דעם צאַר-ן און זײַנע לײַם, וועלכע, בנוגע קיל-
טור און בילדונג, קענען זײַ נעבען דעם דײַטשען אַ פאָר אייגען פאָרויס. און
אַטליכער פעלדוועבעל, וואָס האָט זיך אוסגעקעהרט פון פראָנט האָט סיס נאוה
דערצעהלט. אַז אין הלכות שיסען זענען אונזערע דאַרמאַטען איך בעסער פאַר
די דײַטשע און אַז די „טשעמאָדאַנען" פון קריג שרעקען אפילו נישט קײַן קינד
אין חיעג.

עס וואָלט נישט קלעקען קײַן פּאַפּיר אויף אייסצישרײַבען אַלע די
דאָזיגע קריעגס-גרימאַסען, וואָס האָבען אָבגעעקעלט אַטליכען סיס אַ נעזונדען
מענשענפערשטאַנד.

איצט שטעהען מיר אויג אין אויג פאַר אַ נײַע גרימאַסע, פאַר די
פרייען-באַטאַליאָנען. אַדאַנק באַטשקאַראָוואַ האָבען זיך אָנגעהויבען צונייפקלײַ-
בען כדרלעך און וויבלעך אין די קאַזאַרמעס, וואו מען טהוט זײַ אָן אין סאָ-
דאַטסקע קלײדער און מען לערנט זײַ שיסען פון אַטהע ביקסען. זײַ די דאָ-
זיגע פרייען וועלען קיסען ווײַזען די מענישע סאָלדאַטען, ווי מען דאַרף פער-

טײַדיגען דאָס פאָטערלאַנד. ווי כען דאַרף קעכפען. וואָרום דאָס איז דאָך
שוין אַ בעקאַנטע זאַך, אַז אַטליכע פרוי איז אַ זכאַנאַ דאַרק. אַ סין דבירה
וואָס דאָס אַזוי שען בעזונגען ברקים כפלה און דעם נצחון פון די יידישע שבטים.

די דרײַ יאָהרינע קריעג דאָס אונז שיין אָבגעדאַטעוועט קענען כויזענ-
דער גרימאַסען, און איך די פרייענבאַטאַליאָנען וואָלטען נישט געמאַכט אויף
אונז קײַן גרויסען רושם, ווען נישט די רוסישע רעוואָליציע. וואָרום כל זמן
דער צאַריזם האָט געהערשט אין רוסלאַנד, איז אונמעגליך געווען אויסצוזאָגען
בפה מלא דאָס וואָס מען קלערט און מען טראַכט וועגען די קריעגס גרימאַסען
וואָס ווערען געשטיצט פון אַ גיערערטרכעטיגע רעגיערונג. מען דאָס אַרונטער-
געשלונגען דעם עקעל און מען איז געבליבען קאַלט. איצט אָבער, ווען די
דאָזיגע גרימאַסע ווערט געמאַכט טים דער צושטימונג פון אַ סאָציאַליסטישען
קאַבינעט, איז שווער צו שווײַגען.

וואָס פאַר אַצוועק האָבען די דאָזיגע פרייענבאַטאַליאָנען? צו סײַנט
טאַקע באַמתען אמת, אַז די דאָזיגע נאַרישע אין בענאַרישטע ווײַבער קענע
ברײַנגען דער מלחמה עפּעס אַ טובה? צו פערשטעהט נישט יעדערער, אַז
אַ פרוי, וואָס איז באַמת פאַטריאָטיש אין דאָס אַטיעפען פערלאַנג צו נוצען איהר
פאָלק וואָס מיזענדער בעסערע און נוצליכערע וועגען פאַר זיך אײַדער די וועג,
וואָס פיהרט צו אַ סאָלדאַטסקע קאַזאַרמע? אין צו דאָס נאָר דער שטאַם דאָס רעכט
צו שטעלען אין געפאַר דאָס לעבען פון אַ קינסטיגער מוטער? צו איז נישט פיעלן
גלײַכער צו פערניצען דאָס נעלד וואָס געהט אויף שפּיעל באַטאַליאָנען, אויף צו
שטיצען די יתומים פון די געפאַלענע אין קריעג? אין אַזאַ מאָמענט, וואָס
מיר לעבען איצט איבער קרינט אַלץ אַ מאַסען חאַראַקטער. עס איז זיך לײַכט
פאַרצושטעלען דאָס מאָרגען איבערמאָרגען וועלען מיר שיין האָבען אין רוסלאַנד
נים אײַן פרייענבאַטאַליאָן נאָר צעהנדליגער. צו וועט דעבאַלסט דער
קריעגס מיניסטער בויען ספּעציעלע פרוינקאַזאַרמעס. ספּעציעלע אָקאָפּעס און
ספּעציעלע פרייען לאַזאַרעטען? און צו וועט דער דיוויזיאָנס גענעראַל צוטײַלען
די דאָזיגע ווײַבער אויף ספּעציעלע ראָטעס און פאָלקען? צו וועט ער נישט
דאַרפען בײַטען דעם גאַנצען כדר, צוליעב דעם וואָס האָט אַרײַנגעבראָקט
אין די אַרמעען אַ נײַעם פרעמדען און נישט קײַן אונגעפערליכען עלעמענט?
ווען מען שטעלט זיך די דאָזיגע פראַגען הייבט מען נישט אָן צו פער-
שטעהן, וויַ איז דאָס מעגליך געווען, אַז די דאָזיגע נײַע גרימאַסע האָט בע-

קומען דעם הסכם פון א קערענסקי און א אדמיראל־באם. סידען מען מיו אָננעהמען, אז איטליך נקבה, וואָס מהום אָן שמיזעל און אַ שינעל האָט אַ צייג ניש בײַ זיך, אז ז׳ איז אַ מין רבי׳ה–הנביאה, וואָס געהט־אין קריעג נאָר לשם שמים און נישט חלילה פון היסטעריע און אינעוועניגסטע פוסבקמ.

די נייסטע קריעגסגריטאַטע מאַכט אַפילו ערגערען אינדרוק, ווי די אַכאָ־ליגע. מען פערליערט צוליעב איהר אַביסעל דעם פערמויען צו ד׳, וואָס שמי צען די פרויען־באַטאַליאָנען מיט דעם מלוכה־געלד און מיט זײַער אויטאָריטעט און מען האָט דאָס געפיהל, אז ראָרטען אין די הייבע פענסטער מאַכט מען נישט אַ״ע סאָל דעם רינמיגען חלק צווישען אַנ׳אַסיר מינע און אַ פוסטע־גרימאַטע

גבל־אחשמוה.

מ. בראָדע־זאָהן.

פראָסט־בלומען

זיי וואַקסען גראַציעזיש געבוגענע ווייסע
די פראָסט־בלומען שלאַנקע אויף שייבגען טויי
און בליהען אין אָוועגטען הימליכע בלוי...
איך וועל דיר דערצעהלען פון חלום אַ מעשה:
„ווען אַלערליי בלומען־אין פרעסט און אין קעלטען—
„ווען בלע־ליי בלומען שיין האָבען געדאַרט
„פאַרוועלקטע און טויטע, דאַן האָב איך געגאַרט
„דערלאַנגען דיר אייסטערליש—שענסטע פון וועלטען,
„וואָס גלאַנצען מיט גאָלד און בריליאַנטען אויף זינען,
„די בליסען די אָפענע פריה און פארנאַכט...
„איך האָב זיך אַ ציעל אין דעם ווינטער פארטראַכט!
„מיט אייגען פאַרמאַכטע—די בלומען געפונען.
„אין כ׳האָט זיי פון שויבען ארונטערגעריסען
„דערלאַנגט דיר אַ בינטעל פאַנטאַסטיש ציבליהט...
— — — — — — — — — —
„און איך בין מיט שילדיגן דיין ברוסט ט׳זיי ציגליהט.
„זיי זיינען צוגאַנגען אין בענקען אין זיסען־
מאַסקיוו תרע״ז.

(אַלף בראָדעריזאָהן)

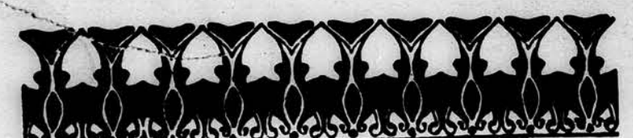

ק. זיננמאַן.

א.
אין דער ליטא.

(פון ה׳ כאַלאַדע)

א.

דו זעסט ביים טייך, ביים ניעמאַן־טייך
אין אָוועגד־שעה׳ען שטילע
עס בלאָנזעט אום אַ מיידעל־קינד
און שעפצעט שטיל אַ תפלה...
קיק טיף אריין אין מאַטען שיין
פון איהרע שוואַרצע אויגען;
און זעה, ווי פול מיט ביינקשאַפט אי
איר בלאַס געזיכט בעצויגען.
זי איז אַליין, דו טרעפסט דאָרט ניט
קיין צווייטע און קיין דריטע;
עס רוהט אויף איהר דער יודיש־חן,
די ביינקשאַפט פון דער ליטא.

ב.

אין אָוועגד־שעה׳ען טרוימענדע,
די נאַכט פערשפרייט איהר פליגעל;
דער ערשטער שטערען רופט זי באַלד
צום טייכעלע - איהר וויגעל...
די וועלעכלאַך--ווי קבר׳ים לאַך
זיי ווינקען איהר פון ווייטען;
די שיפלאַך—מצבות׳לאַך...
ניטאָ שוין יענע צייטען...

זי האָט געזאוכט אַמאָל פון טייך,
פאַר פסח נור צו קומען;
צו טובל׳ען דאָרט די כוסות׳לאַך,
צו רייסען פריילינג׳ס־בלומען.
זי האָט געליבט אין פריהלינג׳ס־טעג
פון אָוועגד און בעגינען
אַ קוק טון שטיל ביים טייכעלע:
די גרעזעלאַך — צו גרינען...

ג.

און איינמאָל אַ פאַרנאַכט קומט אָן,
(ווען ס׳פאַלען זונען־פאַסען;)
רע־זעהען האָט זי ביים ניעמאַן־ברעג
אַ בחור׳על — אַ בלאַסען...
ס׳איז שטיל און שטים, ער קוקט, אַרום,
די וועלען, ווי זיי ש ווימען;
אַ ווענדע וואַרפט ער אינ׳ם טייך
און וועבט אין האַרצען טרוימען...
ער ציט אַרוים זיין ווענדע גיך,
(די זון איז שוין פערגאַנגען) — — —
איהם שעפּצעט עמיץ פונ׳ם טייך:
„אַ האַרץ האָסטו געפאַנגען״!...
— — — — — — — — —

ד.

אַ ביינקשאַפט הילט דעם פישער איין,
פון טייך ער ווערט פערשוואונדען;
דאָס ליטאַ־קינד, — דאָס טרוימען־קינד,
צו איהם ווערט צוגעבונדען..?
און ווי עס קומט פאַרנאַכט נור אָן,
פון הויז זי טוט ענטרינען;
זי לויפט מיט שרעק צום טייכעל,
איהר ליבסטען צו נעפינען.

ה.

פיל טעג — אַוועק, הרשים אויך,
דאָס מיידעל ווערט אַלץ בלאַסער;
זי זוכט און זוכט איהר ליבסטען אום
און פרעגט די פיש אין וואַסער...
ס׳איז נאַכט אַרום, דער וואַלד איז שטום,
ס׳איז אומעטיג און פוסט;
אין וואַסער בלויז — אַ שטיל גערויש
עס רירט זיך וואו אַ קופּט — — —
און ערגיץ וואו צושטערט די רוה
אין וואַלד אַ ווייטע ליד;
זי האַפּט זיך אויף פון צויבער־שלאָף
און הערט — פון ווייטען טריט...
ווער קומט פון וואַלד אין שפּעטער נאַכט?
איר ציט און שרעקט די שטים;
די שטים איז נאָהנט, זי האָט דערקאָנט
איר ליבסטען באַלד אין איהם.
און שטיל דער וואַלד - די בערג אַרום,
זיי קוקען פול מיט לוסט;
און עפּעס לאַכט די זומער נאַכט;
„ווי האָבען זיך צוקושט״!...
— — — — — — — — —

ו. ווינגאַן.

ב.

די פרוי אין שווארצען.

ביין ווינקעל גאס.

די פרוי אין שווא־צען—דאס קינד פון טרויער.
טאג איין, טאג איים זי קוכט אהער;
נאכט איין, נאכט אוים זי שטעהט ביים מויער,
אז ס׳קאפעט שטיל פון אויג א טרער...
איהר האפענונג איז שווארץ
נאך שוואר־צער פון דער נאכט,
נאך שוא־צער פון די גרויעס
פון בייזע שוארצע הונד;
טאג איין, טאג אוים זי וויינט און לאכט,
זי ליבט אין האסט.
די פרוי אין שוארצען, דאס פרעהליך אומעטיגס־קינד.

—א, מענש, מיט וואלקען שוא־צע אויגען!
א מענש. מיט הימעל ברויע אויגען! ?
געהסטו שטיל פארביי
דעם ווינקעל פון דער גאס;
און טראכסט פון מיטאג. געלד און פרוי אין ווין;
און לאכסט פון אומעט, נאכט און שרעק און פיין?
דו מיינסט. אז אייביג איז דיין מאי,
דיין אויג וועט קיינמאל ווערען פייכט און נאס?...
— — — — — — — — — —

...זי לאכט און שטיפט... און ווייזט איר ברוכט.
דו וויל עלכט זיך אין אירע לאקען איין;
נאר ווייס: דו ביסט איר שלאנג און ווען דו קושט,
און ווען איר לייב פער׳שב׳ר׳ט דיך מיט פרויען־ווין...
דאן ווערסטו ווי א קינד, א שוואכער קינד,
דו פאלסט צו אירע פיס און זיס ווערט דיר די זינד...
און דאן ביי דיר אין שטוב, עס וויצט דיין פרוי און שפילט קלאוויר
און זינגט א ליד א אונשולד־ליד און קלערט פון דיר!
און טראכט פון נאכטיג גליק, וואס ברייגנט דער אוזענד־טוי...
זי טראכט פון דיר דעם שלאנג וואס לאנג פערגיפטעט איז
און וויל פע־גיפטען אויך די שוארץ־וואוואלדיגע פרוי...
— — — — — — — — — —

די פרוי אין שוארצען - דאס קינד פון טרויער
טאג איין, טאג אוים זי קוכט אהער;—
נאכט איין, נאכט אוים זי שטעהט ביים מויער
און ס׳קאפעט שטיל פון אויג א טרער...

ל. ווינגאון.

א. י. גראָרזענסקי.

דאס בלינדע אינגעל.

— דער הימעל איז בלוי?

— יאָ, מיין קינד.

ער איז געווען א בלינדער. ער האָט אָבער אמאָל אויך געזעהן דעם בלויען הימעל און די שטראַלען, וועלכע ער האָט אזוי ליב געהאַט און איצטער —אין זיין ניט-זעהענדיגער בלינדקייט האָט ער עס נאָך מעהר ליב בעקומען.

—דער הימעל איז בלוי?

—בלוי, מיין קינד.

ארום איהם איז געווען פינסטער.

— וואָס ברענד עס מיך אין קאָפּ, מוטער?

— די זון, מיין קינד.

ער האָט אויסגעצויגען די הענדלאַך אין דער הויך—צו דער זון, ווי וועלענדיג ארומנעמען די וואַרימקייט פון די שטראַלען מיט זיינע אָרימס:

— זון! זון! זון!

ער האָט זיך נאָך גערישען פון אָרט מיט די אויסגעשטרעקטע הענדלאַך אין דער הויך, ווי גרייט, ווען ער זאָל נאָר פליגלען האָבען, אוועקצופליהען.

ער האָט דאָך דאָס אַלס געהאַט געזעהן: דעם הימעל, די זון, די שטראַלען, מיט וועלכער ער פלעגט ליב האָבען שפּילען אין „חאַפּעניש". דאָס איז דאָך אַלס געווען אזוי שעהן—און ער האָט ניט פערשטאַנען, פארוואָס זעהט ער דאָס ניט ווידער.

ארום איהם איז אַלעס אזוי פינסטער, און שטענדיג וועט עס אזוי זיין?

— מוטער איצט איז פריהלינג?

— פריהלינג, קינד.

— ווי פאַרינעס יאָהר?

— נעווים.

פאַרינעס יאָהר זיינען זיינע אויגען אָפען געווען.

— און ווי פאַרינעס יאָהר שטעהען די בויסער איצט מיט ווייסע בלוהעבלעך?

— נעווים, מיין קינד.

די מוטער האָט איהם געגלעט איבער'ן קעפּל און געדריקט צו איהר ברוסט זיין געזיכט.

ארום האָט געבלוהט דער גאָרטען. דאָס גראָז איז שוין העכסט גרין געווען, און אַלערליי-פארבינע בלומלאַך האָבען זיך דערהויבען מיט זייערע קעפּלאַך.

ער האָט דאָס אַלס ניט געזעהען; ניט דאָס גרינע גראָז, ניט די פארב פון די בלומען. ער האָט אָבער געשפּירט, אז זי זיינען דאָ-נאָר ער זעהט עס ניט. און פארוואָס?

זיי זיינען געזעסען ביין ברעג טייכעל, וואו ער פלעגט יעדעס יאָהר אין דער דאָזיגער צייט, זיך שפּילען אין זאַמד און שליידערען שטיינדלאַך אין וואַסער. ער פלעגט ליב האָבען צו הערען דעם אָבקלאַנג און דאָס שטילע מוזיקאַלישע שפּצען פון די פארבייגעהענדע וועלען.

— מוטער, גיב מיר א שטיינדעל.

זי האָט זיך איינגעביגען צום ברעג און איהם דערלאַנגט א וואַסער-קעפּל.

ער האָט אָנגעשטעלט זיינע געהער פון וועלכען זיי דאָס וואַסער רוישט און זיך געצילט.

ער האָט געדאַרפט אָנגעשטריינגט זיינע בלינדע אויגען, געוואָלט האַפען פונקט דאָס אָרט, וואו דאָס שטיינדעל איז ארונטערגעפאַלען. עס האָבען אָבער קוויטשענדיג אָבגעהילכט פלוקענדיגע וואַסער-טראָפּענס. נאָר געזעהען האָט ער גאָרנישט.

ארום איז געווען פינסטער.

— מוטער האָבען זיך אויפגעהויבען וואַסער-טראָפּענס אין לופטען? האָבען זיך געבילדעט רעהרלאַך אינ'ם וואַסער?

די מוטער האָט איהם שווייגענדיג געדריקט צו זיך און דאַן געענטפערט:

— נעווים.

— ווי האָבען זיי אויסגעזעהען, מוטער, ניט ווי פעריל?

ער האָט אמאָל געזעהען פעריל. אויף זיין מוטער'ס האַלז זיינען זיי געהאַנגען אַלס א מתנה פון פאָטער.

זי האָט איהם געוואָלט ענטפערען: „ווי טרעהרען", דען אין איהרע אויגען

האָבן זיך בעוויזן מרעהרען. נאָר זי האָט זיך איינגעהאַלטען.

ער האָט זיך מיט זײַן קלײנעם גופ׳ל געטוליעט צו איהר. נעגלעט איהרע הענד, דאָס געזיכט „ווי זעהט עס אויס?" – אין אָנגעטאָפּט פײַנקלײט.

– וואָס איז דאָס מוטער? דו ווײנסט?

די פרוי האָט זיך בעמיט צו שמײכלען און איינצוהאַלטען די מרעהרען נאָר ענפערען האָט זי קײן כח נים געהאַט.

– ווײן נים, מוטער!

ער האָט זיך דערשטרעקט נים גוט: פאַרוואָס ווײנט די מוטער?

ער האָט דעדהעדט מיט: דער פאָטער.

ער האָט זיך, ווי דערפרעהט און געלאָפען ענגענען מיט אויסגעשטרעקטע הענד.

– פאָטער, פאָטער!

דער מאַן האָט איהם אַ חאַפּ געטאָן, ער זיצט נים אומפאַלען:

– פאַרזיכטיג, קינד.

און דאַן איהם אויפגעהויבען אין זײַנע אָרימ׳ס און געקושט זײַן שטערען.

– האָסט הײַנט געבראַכט דאָס בלאָט, פאָטער?

– יאָ, מײַן קינד.

– און דו וועסט עס איצט אויך לעזען נאָך מיטאָג?

– געוויס, געוויס.

ער האָט געדענקט, ווי דער פאָטער פלעגט יעדען נאָכמיטאָג פיגאורדער־שפּײַטען די צײַטונג. ער האָט עס פיהל מאָהל געגומען אין האַנד און געפּרוּבט לעזען די גערוקטע ווערטער, וועלכעס ער האָט נים פערשטאַנען. די מוטער פלעגט דאַנן לאַכען. איהם האָט עס אָבער ווײנג געקוסערט.

ער האָט איצט פערלאַנגט די צײַטונג. האָט עס גענומען אין זײַנע הענד, אײַנגעגראָבען דערין זײַנע בלינדע אויגען. נאָר גאָר נישט נים געזעהען. פינסטער. ער האָט אָנגערײַט מיט פינגער אויף אַ געוויסען אָרט:

– וואָס שטעהט דאָ, פאָטער?

ער האָט גראַדע אָנגעוויזען אויף אַ אָרט, וואו עס איז געווען בעשריבען אַ געשיכטע, ווענען אַ מאָרד. דער פאָטער האָט נים חשק געהאַט עס צו לעזען פאַרן קינד, נאָר ער האָט איהם נים געקאָנט ענטאַנען און איהם דערום געגעבערט:

– שפּעטער, קינד.

דאָס קינדס געזיכט האָט אויסגעדריקט נים בעפרידיגונג. ער האָט אויפגעהויבען

געטאָן די צײַטונג און געגאַנגען צו דער מוטער:

– דער היטער איז בלוי?

– איך האָב דיר שוין געזאָגט, קינד.

– אָבער, ווי זעהט ער אויס מוטער?

פאַר איהם איז ווײניג געווען בלויז דאָס בעוואוסטזײן, אַז דער היטעל איז בלוי. ער האָט געדאַרפט אָנקוקען: צו איז נים אַ דאָרט אַ ווײס וואָלקענריל?

אַרום איהם איז אָבער אַזוי פינסטער.

אַח, פאַרוואָס איז דאָס אַלס אַרום איהם פינסטער? צו איז עס שטענדיג אַזוי געווען? נײַן, נײַן! פאַרינעם יאָהר איז אַרום איהם געווען ליכטיג. בלוי די נאַכט איז געווען אַזוי פינסטער.

פאַרוואָס איז אַלס אַזוי פינסטער? צו בלויז אַרום איהם אַלײן איז עס אַזוי פינסטער?

ער האָט געלײנט זײַן קאָפּ אין זײַן מוטער׳ס שויס. האָט מיט די הענד פערשטעלט די בלינדע אויגען. אויף אַ רגע האָט איהם געדוכט, אַז ער איז צוריק זעהענדיג. נאָר עס האָט געדויערט אַ רגע און דאַן איז ווידער אַלס אַרום איהם געווען אַזוי פינסטער.

א. י. גראָזינסקי.

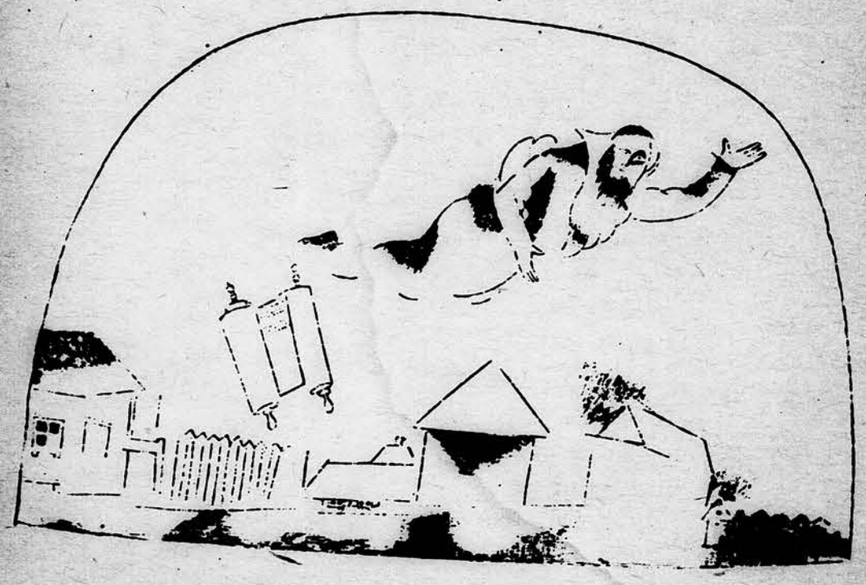

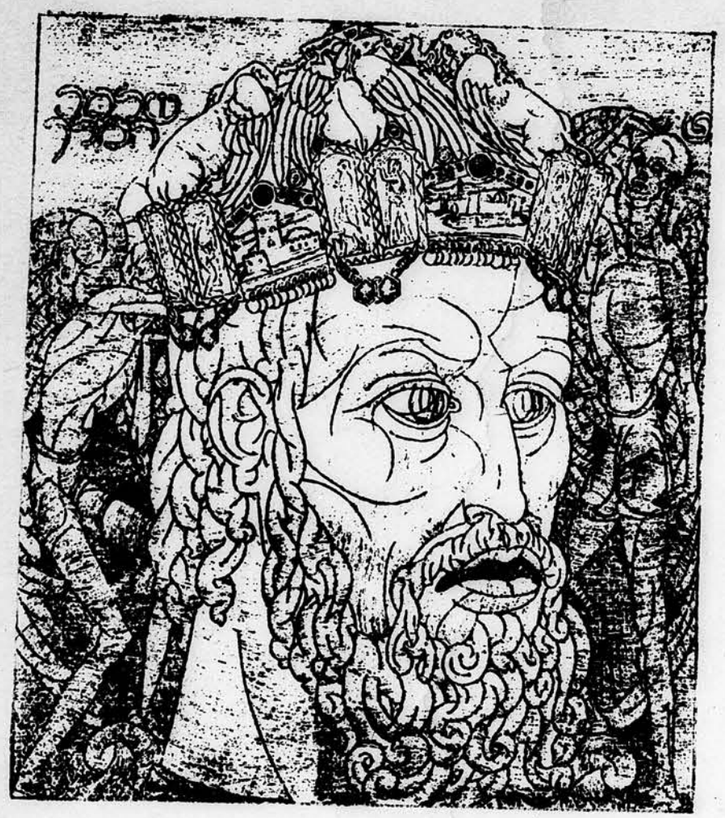

י. טשייקאוו. — בלשה המלך.

משה בראדערזאהן.

ליבע־פסוקים.

(מאנקע׳ס *).

א) ס׳איז נעכטען געשען:
ווען דיין פנים דעם קלאָרען
שד האָט דערזעהן—
איז ער איבער געבאָרען
גלייך—א מלאך געוואָרען!

* *
*

ב) ס׳קאָן קיינער נישט איצט
מיך דערטייטען! מיין לעבען
איז תמיד בעשיצט!
נאָר איין וואונק וועסטו געבען—
וועט דער טויט מיך פארוועבען.

* *
*

ג) איך בין געבען דיר
א פארבענקטער פון גליקען!
מיין בענקשאפט—מיין ציר—
זוכט אן׳אויסלייזונגס־תיקון
אין פאר חלום׳טע בליקען...

* *
*

*) „מאנקע" א פארם פון דער יאפאנישער ליריק.

ד) דאָס גליק איז איצט שווער ...
און פאַרשניידסטו די ברעטען—
אַנטפּלעקט זיך אַ טרערער.
ס'הויבט דאָס הארץ אָן צו קלעמען,
ווען מען טעמט זיך צו שעמען!

* *
*

ה) וואָס איז דען אַ טרערער?
דאָס ביטערקייט פון טרעדרען?
אָ, שוין זשע ניט מערער,
חי דער טויט פון באַגעהרען—
פון די פאַלענדע שטערען?

* *
*

ו) איך בין פון אַ לאַנד
אַ בת מלכה אַ שטילע.
איך האָב זיך באַקאַנט
מיט דיין הארץ! ווי צו נעילה
דאָן געבענקט האָט דיין הפילה...

* *
*

ז) איך האָב אין דיין בליק
די בת מלכה די פרוטע—
ס'פאַרהוילענע גליק
אויסגעסונען: מיין אומה—
אין די אויגען די שטומע...

* *
*

ח) דיין ליעבע—מיין קרון—
איז מיין לאַנד, וואו איך קינג
ס'מלוכה'לע שען
מיט איהר יעדערן מנהג
מיט איהר מלכה—וואהנונג...

* *
*

ט) געווען ביזטו דאָ
נישט לאַנג צוריק. צוזאַמען—
פריהער מיט אַ שעה.
און די זכרונות-באַמען
צושיידען אונז מיט ים'ען.

* *
*

י) דער הערבסט פויקט אין שויב
מיט אַנ'אומעט אַ נייעם!
און ווייט פליהט אַ טויב—
נאָך'ן חורבן... פאַרביי איהם,—
פון מיין הארץ-ירושלים.

שלמה גראַפּראָוויץ.

מאָסקווע, תרע"ז.

סאָנעט.

אַמאָל אַמאָל ביכטו געווען לבנהדיג,
און תפילה׳דיג, און צערטליך ווי אַ קרעל;
די ביסט געווען אַ יונגער מענעכטרעל,
וואָס ליבט זיין ליד, ווי ס׳ליבט די בין איר
האָניג...

ס׳איז פאָרזיכטיג געווען און דינטאָניג
דיין רירענדע און ציטעריגע טרעל,
נור ס׳בליהט שוין לאַנג אויף איהר אַנ׳אימ־
מאָרטעל,
און ס׳איז דיין שלאָם שוין מעהר ניט ווײַס־
קאָלאָנניג...

מיר דוכט: ס׳האָט אַ פערשאָלטענער לוציפער
געמאַכט דיך פאַר אַ לייכטזיניגען שטיפער...
און כאָטש געצייגען סודיג מיט זיין בלאַנק
האָט מיך נור יענער טעמפּעל־שטראַל דער
בלאַסער...
דאָך גיב איך דיר מיין ליבע—אַ געטאַנק,
וואָס בלאַנקט מיט אַ געשליפענקייט פאַרנאַסער.

חברים.

(המשך).

חברים, אזעלכע ווי לייבקע אין לאָוקע האָב נאָט געגעבען דער ווילם נור איינמאָל: מאַקע די איינגע לייבקע און לאָוקע. זיי פלעגען געגוג „אריינדראַפּען" פון ביידע זײַטען: הן פון דער איינגער מאַמען, הן פון חבר׳ס. לייבקע׳ס מאַמע, אַ שטיינער, פלעגט זאָגען, אַז זי וועט איהר „קריך", אם ירצה השם, אָבגעבען פאַר אַ „פּאַרפּאַציק" נרישקע׳ן דעם פאַסטיך. געוואיסט האָט לייבקע, אַז אַ „פּאַרפּאַציק" איז אַ מאַיס׳ע זאַך פאַר אַ אידען און האָט דער פון געראַט ענטפּ־נפש, נאָר —פון לאָוקען־פלעגט ער ניט אָנטרעטען, ער האָט איהם „ליב" געהאַט — אַמאָל פלעגט זיך דו מאַמע גיט בעגיגענען מיט טרוקענע דבורים אין פלעגט איהם געבען צו „געדענקען" אויפ׳ן רבונ׳ס שטיינער... פלעגט זיך לייבקע דאַן ביטער פינאַנדער ווײַנען און אויעק געהן גלייסרידען זיין הארץ פאַר לאָוקען. דאָס איינגע־לאָוקע.

גיט נאָר אַ הילך לייבקעס פייפעל—איז שוין אַלעס פערגעסען. געבען לאָוקע׳ס מאַמען בלייבט נור איבער אַנ׳איינגעפאַלען ביינקעל, אדער אַמאָל אַ צעבראָכען גלאָז און מעלער, וואָס לאָוקע דאָס פע־סטעפּעט אין אומפעם. און אם איז לאָוקע שוין געבען לייבקען אויף אַ שבעקען רייטענדיג.

אויס געקלערט דאָס „פייפען" האָט לייבקעס שכל און דער פאַר דאָס איהם לייבקע אויך „ליב". אחוץ דעם האָב ער איהם ליב, ווייל לייבקע האָב אַסך צו דער ציילען „מעשיות". לייבקע דאַט „ליב" לאָוקען־דער פאַר, ווייל יענער גלויבט איהם אַלס און הערט איהם אַלעסדינג אויס.

— קום איך וועל דיר עפּעס דערציילען אַזאַך־ואַנט האָב ריסיש, האָב יודיש לייבקע. לאָוקע שפּרינגט אונטער דער פּרעהם, דערלאַנגט דעם חבר׳ן אויך אַ שטעקען, און ביידע זיינען שוין פערפאָרען העט צום טיך־זייער ליבסטען אָרט.

— לייבקע,—פרעגט לאָוקע דערזעהענדיג אַ ראַק, לייבקע, אַ ראַק קאָן ריידען?

— אודאי קאָן ער,—ענטפערט לייבקע,—נאָר ער וויל ניט. שלמה המלך האָט געדעדט מיט אַלע חיות, ווייל נור שלמה המלך קאָן פערשטעהן, וואָס זיי ריידען.

לאָוקע הערט זיך איין און קוקט בעת מעשה מיט „דרך-ארץ" וואס ש׳לייבקע ווייס אַ סך צו דערציילען.

אמאל טוט לייבקע אין מיט׳ן דערינען אַ פרעג דעם חבר:

— קאמו טי באלשע ליוביש, שי פאפי, שי בראטי שי באטו? *)

— די מאמען,-ענטערט לאווקע הילכיג.

ווערט לייבקע שטרייגג און זאָגט, ווי אַ גרויסער:

— זאָלסט עס נאכאמאָל ניט זאגען, נארעלע. פריהער דארף כען ליב האָבען נאָט. ווארום נאָט קאן צוגעטען די מאמען, אָדער מאכען פון איהר אַ שטיק זאלץ, ווי פון לוטס ווייב.

און לייבקע דערציילט שוין זיין חבר גאָר אַ נייע מעשה, ווי עס שטעהט בעשריבען אין חומש.

לאָוקע קוקט אויף איהם מיט צעעפענטע אויגען און מיט שרעק. און אין בעת מעשה צופרידען וואס זיין מאמע איז ארויס פון אַ „סכנה".

אמאָל, פלוצים טוט לאָוקע אזאָג צו לייבקען:

— ווילסט זיין מיינער אַ ברודער?

— וואס הייסט? פערשטעהט ניט לייבקע.

— אם, לאמיר טרינקען איינער פון אַנדערען צו ביסלעך בליט. אין איידע׳ לייבקע בעוויזט נאך ארויסלאזען אַ נעשריי, טיט לאווקע מיט איבפנב אידם אַ קראַץ מיט אַ נאל פון מאמענס וואַרשטאַט די רעכטע האַנד, און אויך זיין איינענע און ביידע לעקען מיט די צינגלאך די בליטס-אַזנס.

— שווער! -זאגט לאָוקע — מיט דיין טאטען, מיט דיין מאכען, מיט אַלעכען, אלעטען, אַז דו וועסט מיר זיין אַ ברודער!

איך שווער! זאָגט נאך לייבקע, — פיהלענדיג אַ ווייטאג אין האנד און אַ פחד.

— און איך אויך,-מאכט ערנכט לאָוקע,-אמן!

— אמן!-זאגט איהם נאך לייבקע.

דערנאך וואַרפען זיי ארויף די שטעקענס און געהען שטיל און ערנסט׳ער וועג אין די איינלאך-אַ סוד. אמאל גיבען זיי ניט ווילענדיג אקיק איינער אויפ׳ן אנדערען און קערען זיך צוריק אום גלייכגילטיג.

*) ווטטען השטטו-טעהר ליב דעם בשטען, די ברודער, שדער נאָט!

— קוק,-זאגט לאָוקע צום חבר-אַ דער׳הרנ׳עמע פייגעלע!...

— טאקע!

נעבען ברעג ליגט אַ פייגעלע, אפנים אַ דערשלאָגענע פון אַ שווין מיט צושפרייטע פליגעלאך און אַ שטרויעלע און טויל-ווער ווייס אפשר אַ בעטגעוואַנד פאַר איהרע אייעלאך.

ביידע חברים קוקען זיך אָן און עס ווערט זיי אומעדיג פאַר דער בידנער פייגעלע נעכאך.

— לאָוקע, זאָגט לייבקע צום חבר, — לאָמיר איהר מאכען אַ שעהגע לויה, האַ?

— איך האָב טאקע אויך געקלערט אזוי,-זאָגט לאָוקע צופרידען,-אָבער אָפשר לעבט זי נאָך-זאָגט ער ארויס זיין השערה.

ביידע נעמען זיי דאָס פייגעלע, מיט׳ן קעפעל אראָב, קערען זי פון איין שיט אויף דער צווייטער.

— ניין, געשטאָרבען,-זאגט לייבקע ארויס זיין זיכערקייט, ווי אַ טוטחה-טען דארף אויסגראבען אַ גרוב.

און זיי נעמען די שטעקענס, וואס זיינען ערשט געוועזען פערדלאך, שטעלען אָן ווי לאפעטעס און טוען זיך אריין אין׳ן דער ארבייט, מיט גרויס חשק.

— טען וועט דארפען דאַווענען,-זאָגט לייבקע, האלטענדיג אין דער רעכטער ארבייט לאָוקען געפעהלט עס זעהר.

— איך וועל אַוועקשטעלען מיין צלם,-גיט צו לאווקע, ער איז ווייס און וועט בלישצען אויף דער זון.

— נאָר אַ נייס,-ווערט ברונז לייבקע,-נאַ דיר נאָר אַ צלם אויף אַ כשר׳ע פייגעלע. טען דארף ניט. מיר׳ן בעסער דאַווענען.

— ניין,-צעוויינט זיך אויפ׳ן קול לאָוקע, פארוואָס ניט דעם צלם? פארוואָס, האַ?

— ווייל ס׳איז אַ צלם,-ענטערט איהם לייבקע. איך לערן דאך סדור. ווי אזוי וועל איך קענען קושען דעם סדור פערשטייסט? איך בין דאָך אַ יוד.

— לאָוקע שפארט זיך אין בעט זיך נאָך:

— טו מיר אַ טובה און לאז מיר שטעלען דעם צלם.

— וואָס רעדסטו,-צעקאכט זיך לייבקע-איך קאן ניט.

לאָוקע צ״מ״ט זיך איבער און לאָזט אויס:

וועסט שטאַרבען, דיין טאַטע וועט שטאַרבען, דיין מאַמע וועט שטאַרבען!

האָסט פערנעסען? און ער בעוויזט איהם דעם ראַץ אויפ׳ן האַנד.

לייבקע ווערט פערציטערט און איז שוין באַלד מסכים, נאָר טוט זיך אַ חאַפּ מיט שרעק:

— זאָל איך בעסער שטאַרבען,—שרייט ער אויס, דעם צלם וועל איך דיר ניט לאָזען שטעלען אויף אַ כשר׳ער פויגעלע. גיב אהער די פייגעלע,— ציהט ער אויס זיין האַנד, איך וועל אייעקלייגען אויפ׳ן דאַך, זאָלען די פייגעלאַך מקבר זיין!

אַנ׳אַנדערש מאָל וואָלט עס לאיזקען געפעהלען, נאָר דאָס מאָל איז אין איהם אריין אַנ׳עקשנות:

— איך וועל ניט אבגעבען,-פערקיועטשט ער דאָס פויגעלע שטאַרקער אין האַנד.

— איך בין געזונדער פאַר דיר-טוט לייבקע אַ געשריי-איך וועל דיר נעמען אויף איין האַנד.

אין איירער לאָוקע טוט זיך אַ ריהר, ליגען זיי שוין ביידע אויף דער ערד און קייקלען זיך אין זאַמד. אַ שטיקעל ציצה פון לייבקעס אַרבע-כנפות איז אבגעריסען און וואַלגערט זיך אָן אַזיים, נעבען איהר-בלישצעט אויף דער ע״ד׳ אָוקעס צלם. דאָס פויגעלע איז פערוואַרפען אין זאַמד ערגיץ נאָך ווייטער און זעהט זיך ניט.

ערשט, אַז זיי דערזעהען פון ווייטען, הייעס לאָזען זיך צו זיי מיט שטעקענס די מאַמעס שטעלען זיך די חברים האַבטיג אויף, פערגעסען די נאַנצע קריג אין צעלויפען זיך אין די „לעכער״-ביז לייבקע וועט ווידער ניט אַמאָל אַרויסרופען זיין חבר לאָוקען מיט אַ פייף פון שטיב אַרויס.

חנה לנוין

האַנעלע.

ח.

מיין אָדלער.

זיי אַ אָדלער!... מיט די נעגעל
נעם צורייס מיין יונגען נוף,
און צום הימעל, צו די וואָלקענס,
טראָג מיין אָדלער מיך אַרויף.

שטעך אַריין אין מיר די נעגעל,
גיס ריבינען פון מיין בלוט!
איין שעה רעבען! איין שעה לעבען—
נאָר די שעה זאָל זיין מיט מוט...

איך און דו — מיר זיינען פויגלען,
כ׳בין אַ טייב, אַ אָדלער — דו.
נו, טאָ גיב זשע מיר דיין שטאַרקייט,
און מיין ריינקייט — נעם זיך צו...

מאַך אַ שטורם מיט די פליגעל,
פון דיין ליבע — בוי אַנעסט,
אין פערצייל מיר שעהנע מעשיות,
צי דיין שטאַרקען ברוסט געפרעסט...

זעהסט — אַ שעמענדע מימאוע
איז אַריין צו אונז אין הויז
און צופלאַנצט זיך מיט די בלעטלעך
אין אַ תאַוה׳דיגע רויז.

זיי אַ שטורם! בויג די בלעטלעך
זיי אַ ווינד—די רויז צושיט
ניין! איך שעם זיך ניט די רגע...
איין מאָל נור אַ פלום ציבליט!...

* * *

קום ארום צו מיר, מיין שענער,
ס'איז שוין נאכט, עס איז שוין נאכט!
איך בין איינע — דו ביסט איינער.
וואס מיין טרוים האט מיר געבראכט.

איך וועל זינגען „שיר־השירים"
קום צו מיר, א, קום צו מיר!
דארט ביי מיר אין „קדשי קדשים"
זינגט א ליד זיך נאר פאר דיר!

פון דעם היטעל קוקען שטערען,
יעדער שטערען איז א שיר,
און זיי מערען זיך און מערען
און בעגריסען דיך און מיר...

דו ביסט שעהן, ווי אדלער־ס פלי ען,
דיין געזיכט — א טרוימען קרוין!
אין מיין הארצען — תפילות גליהען,
קום צוגעהן — איך בין אליין.

קום ארויסו צושיט די פאקען
מיט א שמייכעל אין געזיכט,
מיט די אויגען, וועלכע טאקען,
וועלכע שניצען פרייד און ליכט...

נעה ארום צו מיר, מיין שענער,
ס'איז שוין נאכט, עס איז שוין נאכט.
איך בין איינע—דו ביסט איינער
וואס מיין טרוים האט מיר געבראכט.

האנצל

גליק.

אין טעג פון זארג, אין נעכט אה: שלאף,
אין טריבע, טונקלע פארנאכטען,
ווען שאטענס שטיינען אהן א סוף,
האב איך זיך ליב אזוי פארטראכטען.

איך טראכט: דו האסט געזוכט, געזוכט
א קראנץ פון גליק און איהם געפונען:
פון בעסטען בוים געניסטו פרוכט
און לעשט דיין דארשט פון ערשטען ברונען...

נאר האסט דיין דארשט נאך ניט געשטילט
און ניט צו זאט די פרוכט געגאסען.
דיין הארץ איז נאך מיט פיין דערפילט
און פול מיט פיינליכע פארדראסען...

און ווייטער טראכט איך: ווי א טויב
איז שוין דאס גליק צו דיר געקומען,
וואס ווארקעט, שכור'ט, ווי א טרויב
פון ווין, און ווי דער דופט פון בלומען...

נאר פלוצלונג ווערסטו ווי פארבלענדט:
די טויב געמט מיט די פלינלען פאכען
און רייסט זיך אוים פון דיינע הענט...
און ווידער ווערט דיין הארץ געבראכען.

און נאך טראכט איך: עס ווערט דער בליק
סיי־ווי ניט זאט מיט קיינע קראנצען—
איז אפשר דאס אליין א גליק,
וואס ס'איז ניטא קיין גליק איינגאנצען!...

נח גארעליק

ᎠᏒ ᏙᏯᏁ ᏥᏍᏗᏒ᎙ ᏥᏍᏗᏒ ᏣᏅᏏᏲᏍᏗ᎙…

ᏣᏂᏍᏗ ᏥᏍᏗ ᏣᏂᏍᏗ—ᏙᏯᏁ ᏅᏅᏍᏗ ᏥᏍᏗᏍᏗᏍᏗ᎙

ᏅᏒ ᏙᏯᏁ ᏂᏒ ᏍᏗᏍᏗᏍᏗᏍᏗᏍᏗ᎙ ᏣᏂᏍᏗᏍᏗᏍᏗᏍᏗᏍᏗ

פון גרויסע וואָלקענס אַרויס — אין קלײַנע וואָלקענדלאַך אַרײַן וואַנדערט
די נאַכט־מלכה.

אַ שמאָלער טײַך. פון בײַדע זײַטן — וואַלד. געזאַנג פון נאַכטיגאַלן.
אין דער מיט — אַ שיפעל.

אין שיפעל — ער און זײַן געליבטע אין די אָרימס פון דער נאַכט.

— די אויגן צום הימעל פערריסן — וואו עס זײַנען וואָלקנערלאַך
מלאָכים׳לאַך געשוועבט.

איבער׳ן טײַך האָבן זיך צווײַגן געשפּרײַט. — שטיל דערצעלענדיג די
סודות פון דער נאַכט...

אויף די צווײַגן זײַנען פויגעלאַך אין די נעסטן געשלאָפן.
ווי די פויגעלאַך אין די נעסטן האָבן זיי בײַדע איינגעדרימלט.

אַ ווארימע האַנד האָט איהם געוועקט, זײַן קאָפּ, זײַן שטערן געגלעט.
ער האָט דערפיהלט: זי...
נים געוואָלט די אויגן עפענען...
געוואָלט נאָך טרוימען...
די אויגן האָבן זיך געעפענט: —
געזעהן — זײַן פרוי אויף דער ערד נעבן זיך: —
איהם איז אַ שרעק און ציטערניש בעפאַלן. —

— — — — — — — — — — — — — — — —

ווען ער האָט די אויגן געעפענט, איז ער מאַט, אויפ׳ן־יוואַן געלעגן.
ס׳האָט איהם אין ציטערניש געוואָרפען.

זי איז נעבן איהם דערשראָקען געזעסן, זײַן שטערן געקושט.
ער האָט בײַ איהר געבעטן: לאָז מיך — אַליין...

אויף מאָרגן האָט ער אין האַרצן מלחמה געהאַלטן:
איך וועל דאָ... זײַן, זיין דאָ...
נײַן. אוועק... אוועק...
ער האָט עפּעס פערקלערט. —
נקמה און ס׳האַרצן צונעמען...
אָ, ס׳האַרץ!...

אשר פינגער.

כ. בלאך.

א.

ראמאנס.

אָ קום צו מיר איצט אין מיין וועלט
וואו שווארצע בלומען דופטען דארט,
אָ קום צו מיר איצט אין מיין וועלט
און זאג דיין לעצטען קבר וואָרט...

אָ, קום צו מיר, און לאז דיין בליק,
דערמאנען מיך מיין אלטען פראכט,
און לאז דיין וואָרט, דיין צויבער־וואָרט
פערטרייבען מיך — מיין קבר־נאכט...

אָ, קום צו מיר, ווען ס׳איז ניט שפעט,
ווען ס׳צאנקט אין הארצען נאך אַ פלאַם;
נאך איין מינוט מאך העל מיין וועלט
אָ, קום זשע, קום! — אָ, ניט פערזאם!...

ב.

צו מיין מוזע.

צו שפעט ביסטו, מוזע, געקומען,
עס זיינען פערוועלקט שוין די בלומען.
עס איז שוין דער זומער פערגאנגען,
נישטא שוין קיין פיינעל־געזאנגען.
צוריק קומט מיין יוגענד ניט ווידער,
עס בלייבען שוין שווארץ מיינע לידער...

בורלינגטאן (אמעריקא) ב. בלאך.

ריגצעאים.

געדאנקען וועגען אידישען טעאטר.

די ביטערע מערכה פון דער אידישער קונסט האט זיך מיט בעזונדערער קלארקייט ארויסגעוויזען אין דעם מזל פון דער אידישער בינע. גרויס און צאלרייך זיינען די נעמען, וועלכע מיר האבען געגעבען די בינעס פון אלע פעלקער אין דער וועלט, ס'איז אפשר נישטא קיין איינציגע גרעסערע מרופע אין אויראפא, אין וועלכער עס זאלען קיין אידען נישט אנטייל—נעמען און דאך האבען מיר ביז אויפ'ן היינטיגען טאג א'ן נאך נישט בעוויזען צו שאפען קיין אידישען טעאטר אין אמת'ן זין פון דעם וואדט. וואו ליגט דער סוד פון דער מרוועריגער ערשיינונג? וואו פליסט דאס פערכשיפ'טע לעבענס—וואסער וואס זאל ענדליך ארייגבריינגען לעבען אין דעם פערפוילטען בר-מינן פון דעם אידישען טעאטר?

שוין לאנג צים זיך דער שטרייט איבער דער פערשאלטענער פראגע—איין צד בעשולדיגט דעם אנדערן. פון איין זייט בעשולדיגט מען דעם אידישען ארטיסט אין טעאטר—דירעקטאר, וואס וויל אין קאן נישט געבען קיין בעסערע שפייז דעם פובליקום, פון דער צווייטער זייט בעשולדיגט מען דאס אידישע פובליקום, וואס איז נים מסוגל אויפצונעמען און פערדייען קיין בעסערע שפייז אין וואס וועט אויף קיין גוטער זאך ביי גוטער אייפפירונג נישט קומען.

מען מוז ליידער מודה זיין, אז ביידע צדדים זיינען געריכט.

דער גרעסטער טייל פון די אידישע ארטיסטען זיינען אונאינטעלינענטע מענשען, וועלכע האבען נישט נאר קיין סצעניש, נאר האבען כלל קיין עלעמענטארע בילדונג נישט. דאס זיינען טייסטענטיילס געוועזענע האנדווערקער. משרתים, נייטארינס א. א. יו. וואס זיינען זעהר אפט נאר דורכ'ן שלים—מזל אן דעם איינענטליכען בערוף זייערן, געטריבען געוואָרען אויף די בעמער. און נאר דער קלענסטער טייל איז געקומען אויף דער סצענע צוליב אנ'אינערען בערוף און טאלאנט. ס'פערשטעהט זיך, אז אפילו די לעצטע קאנען ביי זייער קולטור—ניווא חוץ פורים-שפיל דער סצענע נאר נישט געבען. פון דער

אנדערער זייט נעהען אלע געשולטע און געבילדעטע ארטיסטען פון אונז אוועק צו די „אומות העולם" און דינען אין פרעמדע „בתי מקדשים".

פארוואס טוען זיי דאס? וויפיעל מאל איז מיר אויסגעקומען צו ריידען מיט אידיש-רוסישע ארטיסטען וועגען דער פראגע. תמיד איין טענה: דער אידישער טעאטר—בעזובער איז אין אלץ שולדיג". א אידישער ארטיסט אפילו א געבילדעטער און אייסגעשולטער דארף ליידער אויך עסען. עס איז אטרויעריגר פאקט, נאר „מען מוז זיך מיט איהם רעכענען. אין שליסליך האט דער ארטיסט נאך א שוואכקייט, אז ער האט ליב צו שפילען פאר טענשען—נישט פאר ליידיגע בענק. ווען מען נעמט נאך אין רעכענונג, אז אין רוסישען טעאטר, בעזונדערס פון דער „טשערטא", זכרינה לקללה, שפילט דער אידיש—רוסישער ארטיסט פאר דיא יעניגע „אחינו בני ישראל", וועלכע וועלען אויף דערזעלבער זאך אין אידישען טעאטר נים קומען. מוז מען אננעהמען דאס מייל פיל וואסער, האטש עס ווילט זיך שיטען פעך און שוועבעל אויף דעם ארטיסט.

וואו זשעאיז פארט דער ארויס נאנג פון דעם פערכשופטען קרייז?

די רוסישע רעוואליוציע, וועלכע האט מיט איינמאל איבערגעקעהרט גאנץ רוסלאנד, האט אויך פאר דער אידישער קונסט בכלל פון פאר דער אידישער ביהנע בפרט געעפענט נייע מעגליכקייטען. פאר א פרייען ארגאניזירטע ווילען פון א פאלק, וואס האט אויף זיך נישט טעהר קיין פאליטישע קייטען זיינען פארהאן אונבעגרענצטע מעגליכקייטען. אפילו אזא אומאפיע ווי א אידישער טעאטר אהן „דאס פינטעלע יוד" און דעם גאנצען פורים שפיל אפילו א ריינער דראמאטישער טעאטר אהן אנ'אפערעטע איננאנצען, איז אויך מעגליך. אבער נאר דאן, ווען אונזער ווילען צו אנ'אמת'ן אידישען טעאטר וועט זיין נים נאר א פלאמאנישער, ווען דער ווילען יועט זיין אזוי שטארק, אז ער וועט קאנען אריר טאָ אונזער אלטענליכע טעטינקייט און הויפטזעכליך אונזער פארטמאנע. וויפיל האט מען שוין נים געזודעלט דעם אידישען ארטיסט אין טעאטר—דירעקטאר. ער האט עס אפילו כשר פערדינט, נאר מען מוז דאך שליסליך מודה זיין, אז דאס איז א גאנץ אונניצליכע בעשעשעפטי-גונג, ווייל מיר זעהען דאך בעשיינפערלעך, אז די שארפסטע קריטיק האט. בערך קיין שום רעזולטאטען נישט געבראכט און דער יודישער טעאטר איז נאך אלץ פארבליבען אויף זיין פריהערדיגער מדרגה. מיט קיין קריטיק דאס הייסט מיט ווערטער, אליין, וועט מען אונזער טעאטר נים קענען געזונט

בעציינען מיט א גרינגשעצונג איז רייזינס יעדע שורה געווען דורכגעווייקט מיט ליבע צו דער שפראך, מיט פיאנע־ען—ליבע.

ניט קוקונדיג אבער אויף דעם האט א גרויסער טייל פון אונזער בעוואוסטזיניגער אינטעלעגענץ בעגאנגען א זינד בנוגע איהר פאלקס־דיכטער. פאר איהר איז ער געווען צו פריטיטיי, זיין ליד־בלאט, זיין נאוועלע—ארים. אפילו אונזער קריטיק, האט זיך ניט ווי געהעריג אבגעגעבען מיט רייזענ'ס טוץ...

און דאך—רייזינס ליבע צו אידיש איז געווען אונבערגעצט. וואו ער זאל ניט זיין געווען (און וואו איז דען ניט א אידישער משורר?) האט ער עפעס געשאפען אויפ'ן ליטעראַרישען געביט: אין פאריז, לאנדאן, נייארק, ניט ריידענדיג שוין אין ליטא, פוילען און גאליציען. זיינען אונטער זיין רעדאקציע ארויסגעגעבען געווארען פערשידענע ליטעראַרישע וואכען־שריפטען, זאמלונגען א. א. וו.

ווי א פריהלינג'ס רעגען אויף א יונג פעלד האט רייזין אומעטום פערווארפען קערענדליך—די פרוכט פון זיין פיאנערען—ליבע צו אידיש.

פייערענדיג זיין 25 יארינען יובילעאום דארפן מיר עס געדענקען און דערמאנען.

25 יאר זיין ביי אידען א אידישער שרייבער. אך, דאס איז ניט פון די קלייניקייטען. דאס איז דאך ניט ביי די „אומות העולם" וועלכע פאר זייערע שרייבער קויפט מען „ווילעס", ביים מען פאלאצען, ביי אונז איז מען צופרידען, ווען ער האט „ברויט מיט'ן לעפעל"...

און מיר, זיינדיג איצט ווייט פון אים, שיקען מיר אים אונזער הייסטען אין טיפסטען וואונש, נאך פיל יאהר צושאפען, און נאר אין ניכען זאלען מיר אים ווידער זעהן אין רוסלאנד. אין זיין אלטער היים וועלכע ער האט מיט אזוי פיל. ליבע בעזוגנען. ביי א אויפגעלעבטע שעהנע און בליהענדע ליטעראטור, ביי דער פערווייקליכונג פון זיין שענסטען חלום־אידיש־נאציאנאלע ליטעראטור אויף אידיש.

ז. מאן.

קריטיקום.

אגרוס פון אמעריקא.

(ביבליאגראפיע)

א) די **צוקונפט**. אחודש'ליכער זשורנאל יולי 1917 נייארק, אמעריקא.

ב) **מילער'ס וואכענבלאט**. אוואכענשריפט יולי 1917.

אין דעם יולי נומר „צוקונפט" וועלכער ליגט פאר אונז ברייטנס אוואַ־ריטען גרוס פון יענער זייט ים מיט וועלכע כמעט נאנצע דריי יאהר מיר זענען גיווען אבגעריסען.

אין די ארטיקלען וועלכע נעפינען זיך אין דעם נומר פילט זיך אשטאר־קער אבקלאנג פון רוסלאנד אין זיינע לעצטע איבערלעבונגען אזוי איז דארט פאראן אן'ארטיקעל פון דעם בעקאנטען אמעריקאנישען שרייבער ב. פיינענבוים „די רוסישע רעוואלוציאן אין די סטאקהאלמער־ קאנפערענץ" וואו ער זאגט ארויס זיין פעסטע איבערצייגונג און הייסען וואונש אז דעם שלום האבן מיר נאר צו ערוואַרטען פון סטאקהאלם אין ער ווערט געשלאסען ווערען דורך דער פעלקער דעמאקראטיע און ניט פון א הייפעל דיפלאמאטן. א צווייטער אר־טיקל פון י. פיראזשניקאוו בעהאנדעלט אויך ארויסיגע טעמא „די נייע רוסישע היסנע" וואו אלעם מוזיקאלישער קריטיקער שטעלט ער זיך אפ אויף דעם אלטען צארישען הימן „באזשע צאריא חראני" אין דעם „נייעם וועלכער הייסט „הימן סוואבאדני ראסייא" טעקסט פערפאסט פון באריאוסטען רוסישען פאעט באלמאנט, בעהאנדעלט וויא די טעקסטען אזוי אויך די מוזיקאלישע זייט פון ביידע הימנעס. מיר וועלן איבערהיפען די ארטיקלען וועלכע האבן אנעוויסען אינטערעס מעהר פאר דעם אמעריקאנער לעזער וויא ראנאפ'ס ווענען „וויל־סאן און די שפייזפ־אנע", ליעסינס „ציוניסטען און יהודים" וואו אויך ניט ווילאנדיג הירט ער אן די רוסישע רעוואלוציע, ד"ר. גרינפעלד'ס „די פרעזידענ־דענטין מאכט אין פערשידענע רעספובליקאנישע לענדער" און מיר וועלען איבערגעהן צו דעם סאמע אינטערעסאנסטען טייל—צו דעם בעלעטעריסטישען דראמע, „יעדער מיט זיין נאט" וועלכע שיינט צו זיין אשען־רעאליסטישע זאך, זעהער סצעניש. נאר ניט האבענדיג פארלייפיג די ערשטע 3 אקטען קענען

[illegible] אויר [illegible] נים הערן.

נאכדעם גייט דער יונגער קיקעסינער מאלאנט א, ראנצאר מיט [illegible]

„דער מאטער ווייס נים"...

אין זיין פסיכאלאגישע נאיועלע פילט זיך דאס געזונטע לעבן פון מוסקיליסטע אמעריקאנישע יונגענד, די גאנצקייט און שטארקייט פון נוף פון נשמה אין די פרייקייט און ענדלאזיקייט ווי פון די אינדישע טרבריות.

מר' ווייגביים איינער פון די העלדען פון דער ערצעהלונג— דאס איז דער נייער געזונטער טיפ אין דער אידישער ליטעראטור ווערלכער „אייפשטעהענדיג יעדען פריה מארגען געהט ער צוערשט ארין אין שטאל וואו די בהמות שטעהען און גיט צו זיי אנעשריי:

„ — גוט מארגען.

„עס ווערט צווישען די בהמות אנערודער זיי הייבען זיך אויף פון „זייערע אנגעבעטע וואריבע ערטער, טרייסלען און דרעהען מיט זייערע „קעפ נאך מר' ווייגבליים'ס בעוועגונגען, ער טיילט זיי איין צו בינטליך „היי, בעטראכט אלעמען בעזונדער.

„ — געזונד, דאנקען גאט!

אט אזוי, מיט א עפישען טאן דערצעהלט ער איך ווי עס לעבט און טראכט דער נייער איד דער ניזונטער פרייער איד.

עס איז ווערט צו בעגריסען דעם יונגען י. קיסען ווערלכער איז פער-טראטען מיט נים קיין גרויסע אבער זייער שעהנע פאעמא „אליטווישע לענענדע" וואו אין אשטילען ליבען טאן מיט די פערשידענפארבינקייט פון א לאנגפאלא זיינט ער די לענענדע פון יונגען ליטווין יאנעק ווערלכער בי" די ברענעס פון „אלטען זיידען ניעסטן", בי זיינע אוראלטע עלדער און יועלדער געהט ער זוכען די אריטע נומאי *) וואו ער געפינט זיין געליבטע אליטא.

וואס איר שענקייט האט קיין גלייכען
אין גאנצען לאנד פון ליטא ...

איבערהויפט איז פרייזאם חאראקטעריסטיש דער נייער טאן, ארדר בעסער געזאגט דער אלט-מיטהאלאניש - ליטווישער טאן מיט וועלכע ס' איז

*) נומאי—א שרים ליטווישע פויער הייזער.

[illegible] די נאנצע לענגערע פון אנהייב ביז'ן סוף.

נפתלי גראס—קענסיג איך אקינד פון דער יונגער משפחה זיינגם דקלצמאנ'ס אאינדרישע זאגע „אייסינארא" וואו אין אזעלטען-רייבער שפראך איז איבערגעבען דער נעהייטניספולער געשפרעך צווישען שפארבער און קעניג.

מיט פרייד און ענטציקונג לעזט זיך די זאכן פון די דערמאנטע יונגע דיכטער, דען זייערע זאכן ווייזען אונז ווי עלאסטיש און וויפיל בעהאלטענע אונשעפבארע אוצרות עס פערמאגט אונזער אידיש.

און עס איז ניטא קיין בעסערער בושת פנים פאר די פאנאטישע העברעאיסטען פון „עבריית און רוסית" סיסטעם, ווי איבער צו לייענען די פאר זאכן וועלכע צופעליג איז מיר צו האנד געקומען און מיט וועלכע צענדליגער אווינע זאכען עס איז פאר דער לעצטער צייט בערייכט געווארען די אידישע ליטעראטור אין אמעריקא. און זאלן זי זעהן וואס פאר אקראפט און לעבען עס פערמאגט דער פון זיי פערהאסטער אידיש.

נאר נים גלייך זיינען די קינדער ביי יעדער מאמען און אפשיטא שוין ביי די אלטע גוטע מומע—אמעריקא.

„מילער'ס וואכענבלאט" וועלכער נאכ'ן „צוקונפט" קענען מיר אן א „להבדיל" נאר נים צוגעהן מאכט שוין ביי די ערשטע זייטעל איהר אבשטוי. סענדינען איינדרוק. אויב מען זאגט אז אין אמעריקא איז די ליטעראטור אגעלע; איז „מילער'ס וואכענבלאט" ווייזט אויס דאס „געלע שב'געלע".

הויבט איר נאר אן לייענען עפיס, דאן נים אייך גלייך אשלאג אין פנים די אמעריקאנער נאס, מיט א'הרע „ביזנעס", לייענט איהר דעם ערשטע רעדאקציאנעלען ארטיקעל וואו מען שווארצט איינער דעם אנדערען אויפ'ן אמעריקאנישען אופן דעם פנים דאן ווארפט איהר מיט עקעל אוועק דעם בלעטעל וועלכע צום בעדויערען ווערט ער פיל פערשפרייט אין אמעריקא, דאס איז קאנטיג נאך די פיל מודעות וואס ס'איז אנגעפאקט פארן טעקסט, אין טעקסט און נאכ'ן טעקסט, און ווידער נעם איך אין האנד די „צוקונפט" און טראכט; אונזער צוקונפט איז נים אין אזיינע בלעטער וויא מילער'ס און וואס אנדערע אמעריקאנער „ביזנעס לייט" טראגען אונז צו, נאר אין די „צוקונפט"... ").

קריטיקוס

*) צוליב מאנגעל אין ארט האב איך נים דערשאנט די אויסגעצייכענטע פאבולין פון נחום ירושליחטשיק, די ל'ריש-מוזיקאלישע לידער פון ה' לייוויק און אייניגע ערצעה-לונגען פון נייט, אונבט קאנטע נעמען.— ק—ס.

ביבליאָגראַפישע נאָטיצען.

א.

„אונטערוועגס". ליטעראַרישעס זאַמעלבוך. אדעס תרע"ז.

ווי צוגעפּאַסט דער נאָמען!...

איז דאָס נים אַסיסוואָך? ווען זיינען מיר דען געווען רוהיג אין אינזער היים? ווען האָט דען דער אידישער שרייבער ניט געוואַנדערט? די אידישע ליטעראַטור איז דאָך שטענדיג אונטערוועגס נאָך צו דער פּערפּאַלקע. סענהייט ניט געקומען זי האַלט דאָך נאָך אין ווערען.

אונטערוועגס איז סען מיד. פערשטייבט. עס קאַליר פון שטויב האָט אויך דאָס פאָדער לאַט, אינעווייניג, אָבער פיהלט זיך ניט קיין מידיגקייט—נאָר לעבען

אינטערוועגס—ווערט סען נאָהנט—ניטאָ קיין „יחוס". בעגעגענט איהר מאַקע אין איין „בויד" אַלט און יונג אויף גלייכע ערטער: ר מענדעל'ן — דעם ווידען און א גריבאַט א עפּרבוים, א מרדכי יאַפה און א א לוריא—די אינגסטע „אוראייניקיאַך"

סען שלעפּט זיך ניט קיין קרייזנקמט— א גאַנץ יאָהר, איז מאַקע דער ווענ א שווערער. דעם ערשטען אַרויספאָר באַכט טענדעלי— ען חוקה אויף א פּירפּיסיגע בעשעפעניש, וואָס שלעפּט א בויד. ניט איהם איז אויך ניט אומעדיג אין בויד, פערקערט—איהר קוילע, קליינע נחת און פערנעפּט, בעת „מעשה", וו איהר ווייט ניט אין דער היים—נאָר אונטערוועגס

אונטערוועגס ווייזען אבער אסך אין אונז געבליבען ניט דערפאַרען, ציוישען זיין פרוג, יהודה שטיינבערג. נאָר א ירושה איז געבליבען אין ווי—„טרויער אין טרייסט" און „א פער'יחוס'ט יעבען". נאָר נוט כאָטש וואָס „טרויער" איז אינאיינעם מיט „טרייסט".

פאַרבי האָבט סען זיך אראָב דערקווי- קען דאָס הארץ ניט א גלייך טיי (ד. פריכמאַן עולם איז דאָ—שטעפּט סען וועגען... קונסט. און דערצו—„טענען קונסט צוליב קונסט". קוקט ניט, וואָס ס'איז א סאַלאָן-שטעק, אשר אונ- טערוועגס איז אַלס—אויפ'ן צוג. בערט, אז די גאַנצע קונסט בעשטעהט סך הכל אין א... אויוועז.

ווען איז סען אונטערוועגס? ער- שטעהט זיך „אין דער וואָכען". שבת—איז סען אידען. נאָר „דער וועג איז אנו ואך, וואָס סען קען קיינמאָל אויף פריהער ניט אויסרעכענען. סען קען קיינמאָל ניט גיסען זוען נאָס וועט ברייגען אהיים" (מ. ספּטקטאָר. „קנות-בכת"). בערט אז סיקומט אמאָל אויס א אבקריכען פון וואָגען, געבן ברוט בי טריב. ווי געוואָנט אונ- טערוועגס איז בעסער אין דער. וואָכען אונ- שבת-שבת קבלת-שבת איז טשקע א וואָכעדיגער.

פון וואָס וינגט זיך א שטיינער אונ- טערוועגס, אז ס'פערבייגקט זיך? „פון שטילען אויגען-ווינד", פון „וואַלד-רויז", פון „הארץ". פערצלאָקט זיך אז א איינפאַכער בשר ודם וינגט ניט אונטערוועגס פון אויגע ואבען. וינגט עס דער דיכטער—יעקב דיכמאַן.

אין אז דער וועג איז לאַנג האָלט סען זיך אין איין דערציילען מעשיות. אין „א מעשה פון בעל שם הקדוש" איז אונטערוועגס א גע- וועהנליכע זאַך, א זאַך „בדרך הטבע". אין נתפעל צו ווערען פון מעשיות אונטערוועגס איז אויך כדרך הטבע. תאָשט אנסקי'ס חסיד וויל שטארק ניט ליידען. אין פון אנסקי'ס „חסידישע מעשה" איז פאַרהאַן וואָס „התפלות" צו הא בען, נאָר עס דערמאַנט אזוי ... י. ל. פרצ'ן.

ביאַליק'ס „ענטשולדיגונג" איז גאַנץ אַרי- גינל". מאָמענטעניוויין—אסיכאָלאָגיש. אין אַל- געמיין אבער האָט עס מעהר ניט אויערט, וואָס א יבען שטיט: ביאַליק.

שעהן איז אויך סענאַלאָוויטש'ס „ער- שטער ליד בי נאַכט". ניט שלעכט—די אַבריוקע.

עפּעלבוים האַלט אויך אין דערציילען א „מעשה" א חסידישע. סען שטעפּט אין ליי- טעראַרישע קרייזען. אז עפּעלבוים, אשטיינער, פרצ'ט זיך. עס איז, ניט אינגאַנצען ריכטיג. די מעסע'ס ווינען אפשר פרצ'עס. א טעסע איז אָבער אייביג אונערשעפּליך. די פאַרם אָבער איז אינגאַנצען א עפּעלבוים'שע.

מיקאַעלא'ס ליד וואַלט מעהר בעשיינט א צמוגנ'איידער א זאַמעלבוך.

גרינבלאַט'ס „בענגעניש" — טשכט אנאַנץ סיסטאַטישען איינדרוק ערטער ווייז דערמאַנט עס דעם „האַסטן — בערגעלסאַנישען סטיל, עס בייגט זיך סיט אנגוויסע שפּאַנונג און שאַפט א ווייבע שטימונג.

א זינג-פויגעל פערשאַפט אונטערוועגס בערגעניגען. פרוג'ס „זינג-פויגעל"—אודאי. בפרט, אז דאָס איז אונז, ווי א ירושה.

שאַפיר'ס ערצעהלונג איז קורץ אבן נו ש. פענ'ס ספור המעשה איז אפיל נאַנץ אינטערעסאַנט, נאָר פאַר א ליטעראַרישע זאַמעלבוך—ניט ליטעראַריש.

שוואַך-יאַפע'ס לידער. בעפער לוריא' שטיינבאַנס—פון די נעוועהנליכע זאַכען, וואָ ייגען אלעמאַל דרוק-פייהיג.

איבריג וינען די ארטיקלען, קליינבאַנס אבן ראַוויצקי'ס. אנשטאַט זיי וואַלטען בעהר געפאַסט ארטיקלען ליטעראַריש-קינסטלערישע.

נאָר—„ס'איז דאָך געבוידען אונטער וועג'ס". רעדט סען פון אַלס, איז „דער קונסט- דינער יוד" אויך א טעמא. אין „צו בין איך א יודישיסט?" אויך א צייט-פערטרייב.

ב.

„שיחה-הולין", איינע פון די געשיכטען. דערציילט: כשה בראַדזוואַן; געצייכענט אליעזר ליסיצקי. פערלאַג: „שטיר" מאַסקווע.

„איינע פון די געשיכטען", וואָס האָט בלוטער'שט „מאַסיוס" אין פּראָג, ווער ווייס אין וויפילטען יאָהר הונדערט. בערוקט סיט געכתבה'ט מגילה-אותיות אבן בעאַרבייט אין ערוקען פון יונגען דיכטער משה בראַדזוואַן.— לייגט זיך לייכט. אנ'אינטערעסאַנט ניט- אונטערונג, אפשר ערהליבט ספור המעשה פון „שדים אבן רוחות"—א פרי פון דער אידישער אַלק'סטיסליכער שאַונגס-פאַנטאַזיע. געלונגען בעאַרבייט אין קליינגענדע ערוקען.

די אינגאַנצע האָט א הויך-קינסטלערישען בעדייטונג. דאָס וואָס דער ערלאַנ „לעבען" האָט ארויסגינגען אין נור א בילינערע אויסגאַבע

Ж: Α–Θ

αι dicaa ιι ι.ιαας αι ι.αι ειι.

ηι αι ν dicaaςαι· ηι ι.α ηιιτα ιηα ιαται ιιιιι τηι ηι ··dicτάι.. — ηιιτ αιιι.ιι ηιτάι.ιιαται ιιςά ηιιη ιιςά·· ν αάιας ς.ια ν αηάς.. ηι.ι ειααι αιτάα ειιαα ι.ι ηι.ηεαιιιοάτι.τάι ηι.τιιιά· ηιιάι. ι.αα αάιςηι ηιιι ι.ι ιιςά αι dicaaςι.ιαάι ηαηι.. ηι.ι.οτάιηται ε.ιιτιτ· ε.ι. αιιάι τηι ειηαι.άάι ςιάάι ιιιτά ιιαα αι ιάιι ηι αηι.ιαηι.άάι ηιτάι. ε.ι. ιιηι.αάι· ηι ιιηαάι ηι ηι ι.ι ιιιιαάι.ιιτά τηι ά.αα ηιαι.ηται αι ··ι.ι ε.ι.τάιαα αι τ.αάηι.. — ··ά.ι.αάα ε.ι.αάς.. dάτα.τ· αι ιηα τηι ε.ιάι ηιτι

ι.αι ηι.αηι. ηαάςα ηιια.ι ηαι.ι.ά.αα ιηα ηιια ιηαάι ηι.ι.ά ά.αα αι η.α.

ν τάιι.αάι ηι.ι.ιια η.τάι. ιι.ι ά.αι αιι ιια ι.ι.α τάιι.αάι ηι.τιιιά· ηι.ι ιι. αάιά.ι.ι.ι ηι ε.ι ηι.αηι. ιητα ηιτι· ··αιι ν τάιι.αάι ειιάαη.. ειηαάι τηι.αάι ··ειηάς.. ιι.ιάςα ιάτάι ηι.ιιτάι· ιι. ι.αι ειι.τιάτα ξιιηαάι ειιι ι.ι ά.ηι.ιαάι ηι.τάι ηι.ι.α ηι.ι.α ηι.ι ··ηαι.ι.ιτ ηι.ι ι.αι ς.αη.· (ιιαάς 6) ι.αι (ιιαάς 37) ειις ά.αηι.άάι ηι.ι τι.ιά.αι ιιιιι ηι.ι ι.ι ι.α τι.τάς ηι.ι ··ξιιηι.ά ηιιιι.. αι ι.αι ς.αη.. (ιιαάς 61) ··ι.ι.τάι.ιιτάι.. (ιιαάς 77) ··ά.ιτάι.. (ιιαάς 81) αηιιάοα.αιιιι· ··η.ι ν αάιιηι.

2. ηι.τιιαηι ιι ι.ι ι.ιαιτάι αι τ.αάηι· αάι.ιηι ··ηι.ι.ιά,, αιιι αι ά.ηι

ι.ι

ι.ι ς.ιτάι ηι ξ.ιιτιιτάι αιτάι ν α.αάι ηι.τι.ιά αιι.ι.αι ι.αάιι.αάι ι.ιάηι.αάι.ι.αάι ά.ά.ηι.αάι· αάι.τιιτ.τάι ι.αα ν α.τιάς ιιιι.τ αι ά.αάιιιι.αάι τιιιιιιιάι αάι.ιηι ··ς.ά.τάι.. αάι.ιηιιιι ηι αάι.ηι.αάι.ά.αι.ι.α αάι.ιηι ··ά.ιιιάς.. αάι.ιηι.αάι.ά.αι.ι.α αάι.ιηι.αάι.ά.αι.ι.α αάι.ιηι.αάι.ά.αι.ι.α

ᑕᓇᑎᕐᑐᓂᓪᓗᒍ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᕗᒻᒥ ᐊᑐᖅᑕᐅᓂᖅᓴᐅᑎᒡᓗᒋᑦ ᑕᓯᕗᓂᖅᓴᐅᑎᒡᓗᒋᑦ ᐊᑐᖅᑕᐅ

ᏥᏌᏊᎢ ᏗᏂᏙᏓᏆᏍᏗ ᏗᏂᏙᏓᏆᏍᏗᏕᏲᏅᏒᏍᏗᏍᏕᏲᏅᏒᏍᏗᏍᏕᏲᏅᏒᏍᏗᏍ

נאָך לעווי׳ס רעדע זענען מיר געווען גאַנץ נידערגעשלאָגען און האָבען באַשלאָסען נישט צו ענטפערן, ווייל ס׳האָט נישט געדאַרפט קיין שום זין ווייטער צו דיסקוטירען. צו אונזער גרויסער שמחה האָט זיך לאַנזינג אויפגעהויבען און געפרעגט, וואָס מיר פאַרשטעהען אונטער דעם וואָרט נאַציאָנאַלע היים? איך האָב באַנייצט די געלעגענהייט און ערקלערט: מיר פאַרלאַנגען, אַז 70,000 יידען זאָלען זיך קענען יעהרליך באַוועגען אין ארץ ישראל, ווי זיי זאָלען דערען זייער איינענע שפּראַך, באַבען איינענע שולען און אינסטיטוציעס, און דייטלעך די איינזעצונג פון אַ פאַרוואַלטונג, וועלכע זאָל מעגליך מאַכען די פאַרווירקליכונג פון דעם דאָזיגען ציל. מיר פאַרלאַנגען, אַז ארץ ישראל זאָל פאַר די יודען זיין דאָס, וואָס ענגלאַנד פאַר די ענגלענדער און אַמעריקאַ פאַר די אַמעריקאַנער. לעווי רעדט נישט אים נאַמען פונ׳ם יודישען פאָלק, 95 פּראָצענט פון די יודען שטעהען אונטער אונז. דער פחד פאַר די רוסישע יודען איז ניש באַגרינדעט. די קאָלאָניען אין ארץ ישראל, וועלכע לעווי אליין האָט אזוי שטאַרק געלובט, די לאַנג פון די רוסישע יודען איז איצט זעהר שלעכט, אבער די פאַרווירקליכונג פונ׳ם ציוניזמוס וועט זיי ווידער שטאַרקען און וועקען.

ווען איך האָב אָפּגעגעבען די ערקלערונג האָט מ׳געקענט דערקענען אין באַלפור, אַז ער איז דערפון צופרידען. פאַרלאַוענדיג די קאָנפערענץ איז די שטימונג פאַר אונז זעהר גינסטיג געווען. סאָקאָלאָוו האָט אונז די האַנד געדריקט און באַלפור האָט בעאויפטראַגט זיין סעקרעטער, ער זאָל אונז גראַטולירען און זאָגען, אַז מיין רעדע האָט געווירקט ווי אַ שאַרף שווערט איבער דעם געגנערס קאָפּ.

ביים פאַרלאָזען די קאָנפערענץ האָט מיר לעווי געוואָלט די האַנד געבען, אבער איך און איך סאָקאָלאָוו האָבען זיך פון איהם אינסטינקטיוו אָפּגעוועגדעט.

יודיש פרעס־ביראָ.

אויסערדעם מעלדעט נאָך דאָס יוד. פרעסביראָ אין שטאַקהאָלם:

די ציוניסטען האָבען איבעררייכט אַ מעמאָראַנדום, וועלכעס אומפאַסט 14 זייטען און איז פאַרזעהן מיט אַ בלויזיים טיטעלבלאַט. אונטערגעחתמעט האָבען דאָס מעמאָראַנדום לאָרד ראָטשילד, סאָקאָלאָוו, ווייצמאַן, ראַזאָוו, מעק, וויי און אַנדערע. דאָס דאָזיגע דאָקומענט הייבט זיך אָן מיט אַ היסטאָרישער איינלייטונג, בערופט זיך אויף די פאַרשפּרעכונגען פון די פאַרשידענע ממשלות און אויף די החלטות פונ׳ם יודיש־אַמעריקאַנישען קאָנגרעס און פון די ציוניסטישע קאָנגרעסע.

דער 1 § פונ׳ם מעמאָראַנדום לויטעט: די אייראָפּעאישע מליכות אַנערקענען דאָס היסטאָרישע רעכט פונ׳ם יודישען פאָלק אויף ארץ ישראל און דאַרט אַ נאַציאָנאַלע היים צו גרינדען.

2 § באַשעפטיגט זיך מיט דער פראַגע פון די גרעניצען.

3 § פאַרלאַנגט, אַז די סאָווערעניטעט פונ׳ם לאַנד זאָל געהערען דעם גאַנצען פעלקערבונד, וועלכער זאָל וועהלע פון זיין מיט ענגלאַנד אַלס בעאויפטראַגטע מליכה.

4 § פאַרלאַנגט, אַז אין ארץ ישראל זאָלען געגרינדעט ווערען אַזעלכע פאָליטישע אַדמיניסטראַטיווע און עקאָנאָמישע באַדינונגען, אַז ס׳זאָל קענען געגרינדעט ווערען אַ נאַציאָנאַל היים פאַר יודען און אַ אויטאָנאָמי פון די יודישע געמיינדען, אין וועלכען פאַל די רעכטע פון די נישט־יודישע געמיינדען אין אייר און די רעכטע פון די יודען אין גלות זאָלען דאַרך דעם נישט געקיקט ווערען.

צו דער העברעאישער רעדע אויסישקינס אויף דער פרידענסקאָנפערענץ באַמערקט דאָס ענגלישע טאַגבלאַט „טיימז״, אַז זייט יאָהרטויזענדען האָט מ׳צום ערשטען מאָל געהערט די העברעאישע שפּראַכע ביי דער פרידענסקאָנפערענץ און איבערהויפּט אים פאָליטישען פאָרקעהר.

ביים לאָנדאָנער ציוניסטענקאָנגרעס האָט ערקלערט פראָפ. ווייצמאַן, אַז די יודען קענען זיין מיט דעם ערפאָלג פון דער ציוניסטישער דעלעגאַציע ביים פרידענסקאָנגרעס ווהר צופרידען, ער האָט דעם איינדרוק, אַז די מעכטע זענען מסכים געווען, אַז ס׳זאָל אין אייר איינגרינדעט ווערען אַ נאַציאָנאַלע היים פאַר די יודען.

פאָגראָמעס אין מזרח־גאַליציע.

מיר האָבען באַקומען פון וואַטשאָוו פאָלגענדען ברעף, וועלכען מיר געבען איבער מלה במלה:

מיטוואָך דעם 5. ד. ח. בחצות הלילה האָט זיך אין אונזער שטאָדט אָנגעהויבען דער פאָגראָם, שוין פריהער האָבען זיך דערהערט שמיעות פון פאָגראָם־מהימות, גאַנצע באַנדען פון הונדערטער זעלנער, גוים, גוית, יונגע שקצים און שיקסעס אין ערך פון 500—600 פאַגראַמטשיקעס האָבען בראש כל חיצות אויפגעבראָכען יודישע געוועלבען, אויעקפיהרענדיג דאָס יודישע שווער פאַרדאָרוויטע פאַרמעגען אויף שווער באַלאַדענע ווענען. די געשרייען און יללות פון דער יודישער באַפעלקערונג האָט דערגרייכט עד לב השמים, כמעט אַלע יודישע געוועלבען, בתוכם אַ סך פריוואַט־וואוינונגען אין די יודישע גאַסען זענען פולשטענדיג אויסגערויבט געוואָרען, די קאַוועהייזער צערשלאָגען, זעלטען אַז מ׳טרעפט גאַנצע שויבען אין אַ יודיש הויז. דער טרויער אין אונזער שטאָדט איז זעהר גרויס און מ׳וואַרט מיט געשפאַנטע נערוועז אויף אַ בעסערונג.

דער ביזאַצינד באַרעכנעטער שאַדען באַטרעפט לעיי איבער 3,000,000 קראָנען.

תיכף נאָכדעם ווי די פאַגראַמטשיקעס האָבען באַוועגט דעם באַהנהאָף, האָט זיך אָנגעהויבען אַ שיסעריי פון מאַשינגעוועהרע, האַנדגראַנאַטען און געוועהר פון ביידע צדדים (הן פון דער אוקראַאַינישער והן פון דער פאָגראָמסקי באַנדע) אַ בלוטיגער קאַמפף. די דעכער פון אַ סך הייזער זענען געווען באַדעקט מיט פאַרשידענע כלי־מלחמה ביז די אוקראַאַינער האָבען די פאָגראָמטשיקעס מנצח געווען.

דעם צווייטען טאָג אין דער פריה האָבען זיך באַוויזען אפישען מצד דער אוקראַאינישער מלוכה, אז די הינע פוילי־שע באַפעלקערונג האָבען זיך משתתף געווען צום נעכטיגען פאַגראָם. א סך פון די אריסטאָקראַטישע פאַליאַקען זענען ארעסטירט געווארען.

דאס זעלבע איז אויך געשעהן אין די דערבייאינע שטעדטליך און דערפער זבאַראַוו, גאַלאַנורא און פאָטשאַפע. האָבען דאס זעלבע איבערגעלעבט.

אין אונזער קהילה הערשט א שווערער אומעט אָנגע־פולט מיט בלוט פחדים.

איבער געהנטערע עניינים וועלען מיר נאָך שמועסען.

זלאָטשאָוו. מ. ל. פישטעניק.

העברעאיש אינ'ם גימנאַזיום.

דייט מאָנטאָג ווערט אין הינען גימנאַזיום געלערנט העברעאיש אלס א אָבליגאַטער געגענשטאַנד פאַר די יידישע שילער. מיר באַטראַכטען נישט דעם ערפאָלג פאַר א ענד־גילטיגען, ווייל מיר באַשטעהן און מיר באַשטעהן טאַקי דאַ־ריף, אז ס'מוזען געגרינדעט ווערען שפעציעלע יידישע שו־לען. דאס רעכט אויף נאַציאָנאַלע שולען איז אונז צוער־קאַנט געווארען אין א געוועז און ווען אפילו דאס רעכט זאל אונז נישט זיין צוערקאַנט וואָלטען מיר עס נעמוזט ערקעמפ־פען. צוואַר ווילען מאַנכע אוקראַאינישע בעהערדען דאס רעכט שטרייטיג מאַכען און ערשטרעבען זיך דאַרך פאַר־שידענע קלאָרע און אומקלאָרע מיטעל אונז דאס רעכט נע־מען, נאָר מיר וועלען אויף אונזערע שולען אפסאָלוט נישט פאַרציכטען.

יעדענפאַלס באַטראַכטען מיר דאס איינפיהרען פון דער העברעאישער שפראַכע אינ'ם גימנאַזיום פאַר זייער וויכטיג.

א יעדער פאַטער ווייסט, וויפיל צרות ער האָט געהאַט מיט דעם יידישען חנוך פון זיין קינד, היינט וועט די זאַך גע־רעגעלט ווערען דאַרך נאַציאָנאַלראַט און שטעהן אונטער זיין השגחה. לעת עתה ווערט אין א יעדער אפטיילונג גע־לערנט צוויי שעה אין דער וואָך, נאָר ס'איז צו האָפען, אז די צאָהל פון די אונטעריכטסשטונדען וועט באַלד פאַר־מעהרט ווערען.

דעם אונטעריכט ערטיילען צוויי לעהרער, וואס ווערען באַצאָהלט פון דער רעגירונג. די שילער זענען לויט זייערע קענטניסע איינגעטיילט אין 11 כתות.

ס'איז נאָר צו באַמערקען, וואָס ה' שטערנבאַך, וועל־כער איז באַקאַנט פאַר א גוטען פעדאַגאָג, האָט זיך צוריק־געצויגען פון דעם אונטעריכט און וויל נישט לערנען אים גימנאַזיום.

דער קאַמפראַמיס איז נישט צו שטאַנדע געקומען.

ווי ס'איז אלגעמיין באַקאַנט האָבען זיך געפיהרט פאַר־

האַנדלונגען וועגען צו מאַכען א קאַמפראַמיס פון אלע פאַר־טייען. נאָך עטליכע קאָנפערענצען, וויצוגען האָבען די וש. פ. ס. ערקלערט, אז זיי ווילען נישט אָנעהן אין קיין קאַממפ־ראַמיס. אויף דעם אופן איז דער קאַמפראַמיס צערשלאָגען געווארען. מיר פאַרדערען דאַרום אויף אלע פאַרטיימיטלי־דער צו אַגיטירען מיט דער גרעסטער ענערגיע פאַר אונזער ליסטע.

דער וואָהלזיג פון די ציוניסטען אין סטרי.

אין סטרי זענען די וואָך פאַרגעקומען די וואָהלען צום נאַציאָנאַלראַט, מ'האָט בע־דאַרפט וועהלען 50 נאַציאָנאַלרעטע, פון דער צאָהל זענען געוועהלט געווארען מעהר ווי 30 ציוניסטען.

פונ'ם יוד. נאַציאָנאַלפאָנד.

שפענדען־אויסוויים נר. 2, פונים 1, ביז 18, אדר תרע"ט.

דונאַם־שפענדען: (נחלה דרוהוביץ) טיילער־טראָג פונים אָוועגד ב' אדר 1000 K, זאַב האַפפינגער, פרי־דענסשעק 250 K, זלג. פרל. טאַני הויזער: 2 ד' א. נ. פרל. זיסל בלייבערג 100 K, זלג. פרל. חנה שיף 1 ד' א. נ. פרל. בראַניא שיף 50 K, זלג. פרל. סאַבינא זוסמאַן און ה' אברהם קרינעל אויף דער חתונה טייכער־זוסמאַן 244 K, דאַרך משה ב. קאַרלינער: מ. קערנער 200 K

צוזאַמען 1844 K

עץ זתים: (עהלביימער) דאס אוועגד־קאַמיטע פונים ב' אדר שטיפטעט 10 ביימער אויף נאַמען פון דער שעהנהייטסקענינין פרל. וואַנדא כלארער און 10 ביימער אויף נאַמען פון דער באַלקענינין פרל. מאַלווינע באַרנמאַן צוזאַמען 20 ביימער 200 K, זלג. האַלפע־ן אויף דער חתונה קעסטענבוים־ראַטבוים 168 K, זלג. שמואל וויקסעל אויף דער זעלבער חתונה 59 K, דר. י. זאַסלאַווסקי גראַטולירט צו דער חתונה קעסטענבוים־ראַטבוים 20 K, שמרל זאַנד־הויז 2 ב. אויפ'ן נאַמען פונים נייגעב. זוהן 20 K, מ. ב. קאַר־לינער 15 K, זלג. פרל פרידלענדער־צוויי 250 K

צוזאַמען 731 K

פישקעס: „גאַליציא־שטאַדט" 500·06 K, פיינע שמער 36·28 K, י. לעווענקאָפף 17·30 K, א. בערנשטיין 4·26 K

צוזאַמען 557.90 K

מאַטעריאַל־ערלעז: 115 K

אלגעמיינע שפענדען: מיכל ראַטענבערג אנ־לעסליך דער פאַרלאָבונג פון זיין זוהן שלום מיט פרל. שיף 20 K, מיכל שעהנפעלד פאַר איבערברינגען פון א בריף דאַרך מ. אָרנשטיין 150 K, בילעט־שטייער: טאָאַנבעהאַלע 31 K, יוד. אַמאַטאָרען־קלוב 87 K, י. קופפערבערג 10 K

נעווינענע קארטען־פארטי[illegible]אל שמער, פרל. שיר K 7.
איינגעלעזטע געלעבניסשי[illegible]מ. ב. קארלינער K, אליהו
ברוענגראבער K 10.
צוזאמען K 381

נאטשטאנד[illegible]איאן פ[illegible]א״: זלנ. פרל.
ראזא לעבערספי[illegible] K 60
צוזאמען K 3,688.90

לויט אויסוויין נר. 1 K 2,840.[illegible] אינם יאהר 1919
[illegible]לט K 6,535.10
נעזאמען [illegible]

שפענדען פאר „קרן קימת לישראל" קען מ׳ערלענען ביי דער הינער פיליאלע פון דער אלגעמיינער דעפאזיטען־באנק אדער פערזענדליך איבערגעבען דעם נ. פ. ק. מרדכי ארנשטיין.

מיר בעטען ביי אונבעקאנטע זאמלער צו פארלאנגען לעגיטימאציעס.

מיר זענען מודיע, אז אין די נעכסטע טעג וועלען מיר ליידינען די פישקעס.

די קאמיסיע פונ׳ם „קרן קימת לישראל"
אין דראהאביטש.

קראָניק.

די יודען אויפגענומען אין פעלקער־בונד.

בערן, 11 מערץ. די פעלקערבונד־קאנפערענץ אין בערן האט היינט אנערקענט די דעלעגירטע דר. קלאצקין, דר. נעטשעל און באלזעל אלס פארטרעטער פון דער ציוניסטישער וועלט־אָרגאניזאציע. דער״י איז איינשטימיג באשלאָסען געווארען, די אויפנאהמע פונ׳ם יודישען פאָלק אין פעלקערבונד, אלס גלייכבארעכטיגט מיטגליד פון דער פעלקער־משפחה.

דער פעלקער־בונד האט באשלאסען מאסנאהמען גע־נען דעם ווירטשאפטליכען און נאציאנאלען באיקאט פון די יודען. די יודען באקומען דאס פולע זעלבסטבאשטימונגסרעכט.

(יוד שע „מארגענפאסט").

דער אראבישיודישער בונד. אויף דער לאָנדאָנער ציוניסטען־קאָנפערענץ האט פראָפ. ווייצמאן פאָר־געלעזען א בריף פון דעם אראבישען פרינץ עמיר פייזל, דער פיהרער פון דער אראבישער פריידענס־דעלעגאציע צום פעלקער־רעכטליכען פארטרעטער פון דער ציוניסטי־שער פריידענסדעלעגאציע פראָפ. פראנקפורטער.

אין דעם בריף הייסט עס: מיר־אראבער האבען די טיפסטע סימפאטי מיט די ציוניסטישע באשטרעבונגען, מיר באטראכטען די ציוניסטישע פאדערונגען אויף דער פריידענס־קאנפערענץ אלס געמעסיגט און בארעכטיגט און מיר ווילען זיי אונטערשטיצען. פראָפ. ווייצמאן האט אונז אין אונזערע באשטרעבונגען זעהר פיל געהאלפען און מיר האפען, אז מיר ווילען אויך די יודען קענען באווייזען אונזער פריינדשאפט. אומפאראנטוואָרטליכע עלעמענטע האבען געוואלט ארויסרו־פען א שנאה צווישען יודען און אראבער ווענען גאנץ מינ־דערווערטיגע און פערשווינדענדע דיפערענצען. די יודען און אראבער מוזען שליסען א געמיינזאמען בונד, כדי זיך גענגע־זייטיג צו העלפען צוליב דער דערגרייכונג פון זייערע צילען.

(״. מארגענפאסט").

מיר דריקען אוים אונזער טיפסטען מיטגעפיהל ד חברים האלעמאן צום אָפשטארבען פון זייער פאטער און ווינשען זיי צו געפונען א טרייסט אין דער ארבעט פאר אונזער אידעאל.

פאריין „פועלי ציון", „יונענד"
און נרופע „דר. מ. ראזענפעלד".

דער פאריין „פועלי ציון" אין דראהאביטש ווינשט א הארצינען מזל טוב דער חבר׳טע ברנה ווילף און דעם חבר חיים לייזער יאזעפסבערג צו זייער חתונה און שפענדעט 5 ביימער אינ׳ם „מאקס ראזענפעלד גארטען".

דער פאריין „יוד. ארב. בילדונגס־פאריין יונענד" אין דראהאביטש ווינשט א הארצינען מזל טוב דער חבר׳טע ברנה ווילף און דעם חבר חיים לייזער יאזעפסבערג צו זייער חתונה און שפענדעט 2 ביימער אינ׳ם „מאקס ראזענפעלד גארטען".

מיר ווינשען א הארצינען מזל טוב אונזער פארזיצענ־דער חבר׳טע ברנה ווילף צו איהר חתונה מיט חבר חיים לייזער יאזעפסבערג און ווינשען זיי א גליקליכען עתיד.

פרויען פאריין „פועלי ציון", דראהאביטש.

דער בילדונגס־פאריין „באָראָכאָוו" ווינשט א הארצינען מזל טוב דער חבר׳טע ברנה ווילף און דעם חבר חיים לייזער יאזעפסבערג צו זייער חתונה.

דער אקאד. פאריין „דר. מאקס ראזענפעלד" ווינשט א הארצינען מזל טוב דער חבר׳טע ברנה ווילף צו איהר חתונה מיט חבר חיים לייזער יאזעפסבערג און ווינשט זיי א גליקליכען עתיד.

צו דער חתונה פון מיין ליבער קוזינע ברנה ווילף מיט ה׳ חיים לייזער יאזעפסבערג ווינשען מיר א הארצינען מזל טוב.

הערמאן אבערלענדער פיינע עלענבערג
עמפפעהלען זיך אלס פארלאבטע:

איך בעהרע מיך מיטצוטיילען, אז

אין דעם הויז פון ה׳ דר. פרידמאן

האב איך ערעפנעט

••• אַ יודישע קאָנדיטאָריי •••

אין וועלכע ס׳קומט זיך צוזאמען די יודישע אינטעליגענץ.
איך בעט אום צאהלרייכען בעזוך

מאלווינא הייטבערג.

ס׳ווערט צוגענרייט און אין קורצען אויפגעפיהרט ווערען פונ׳ם דראמאטישען קלוב „פועלי ציון" אין דראהאביטש

גאָט, מענש און טייפעל

ארויסגעבער דר. שמען לוסטיג. דרוק יחפת לעזענקאפ דראהאביטש פעראנטוו. רעדאקטער: בערנהארד פרישלענדער

66-1-758

-1928 .ᐊᑲᒋᐁ 28 ;10-1 ,᐀ᑦ .ᐊᒃᑲᐅᐤ - ᐅᑯᐊᐁᐅ
.ᓇᒥᑦᑎ .1929 ᑕᓇᒃ 1

ᓇᒥᑦᑎ .1929 ᑕᓇᒃ 1

-ᑎᐊ.ᐅ.ᐊᑦᑕᐅᐤ ᐊᑎᒥᑦᑎ :ᓇᐅᑭᑦᑎᐅ ᐊᑎᒥᑦᑎ ᐊᑎᒥᑦᑎᐅᐤ
ᐅᑦᑎᐊᑯᐊᓇᑦᑎᐅ
.ᐊᒃᑲᑦᑎᐅ

ᐅᑦᑎᐊᑯᐊᓇᑦᑎᐅ
.ᐊᒃᑲᐅᐤ ᐊᑎᒥᑦᑎ .ᐊᑭᐅ ᐊᑎᒥᑦᑎ .ᐊᑦᑎᐊ

CENTRAL THEATRE

Donnerstag, 28 September 1928 בלאַנקע לאָנ־פּאַרקס אין לאָנ־אַיילענד

אַ בריוו לוליאַנאָל מיט אַ לאַנדצלע

אַנדרע מאַנדל

"לאָל וויגלעך אַלץ."

פאַרן אַ בריוו "אין אַלגעמיין וויגלעך.. אין אַנדערע." דאָ וואָלט אַיינצלען אַזאַ לי־אַנדרעיאַ אין אַזאַ פּלעצן "אַיינצל לאָל אַז אין אַ אַנדערן לאָל."

דאָ אין אַיינע ראַנגל ווענדלען אַנ־גיר. ל' בוליאַנאָל פון אַ אַנדער. אַ אַיינ־ציג אַזאַך. לאָל אַלגעמיין. אַ לאָל אַז אַזאַ אַנדערן. לאָל אַזאַ אַנדערן אַזאַך אַיינ־ציג אַזאַך. לאָל אַזאַ אַנדערן. אַזאַך אַיינ־ציג אַזאַך. אַזאַ אַנדערן

אינטערנאַציאָנאַלע פּרעסע

אַן אינטערוויו מיט אַ אַמעריקאַנער אין אַ פּאָלנישן לאַגער

אין אַ לאַגער אין פּאָלען האָט מען אַרויסגענומען אַ אינטערוויו מיט אַ אַמעריקאַנער, וועלכער איז אַרויס פון אַ לאַגער אין פּאָלען. דער אַמעריקאַנער האָט אויסגעזאָגט אַ פּאָר ווערטער אויף אַ פּאָלנישן רעדיאָ.

לא אנחנו אלא הם

אמרו לי שאני יפה

אמרו לי שאני יפה. אמרו לי בגיל שבע, אמרו לי בגיל עשר, אמרו לי בגיל שש עשרה. אמרו לי בבית, אמרו לי בבית הספר, אמרו לי ברחוב. אמרו לי אבא ואמא, אמרו לי אחי ואחותי, אמרו לי חברות ומורות. אמרו לי אנשים שלא הכרתי, אמרו לי אנשים שהכרתי. אמרו לי הרבה פעמים, אמרו לי מספיק פעמים, אמרו לי עד שהפסקתי לשאול מי אני.

LÑO DEL ÑÑOAL DEÑOAL

DEL ÑÑOAL DEÑOAL — DEL ÑÑOAL DEÑOAL — DEL ÑÑOAL DEÑOAL — DEL ÑÑOAL DEÑOAL — DEL ÑÑOAL DEÑOAL — DEL ÑÑOAL DEÑOAL — DEL ÑÑOAL DEÑOAL

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Teatercajtung un Ferwajlungs-Blat יאָרנ 30 ווייב Oficjalna pocztowa ulszczona gwarancja. №2

Warszawa, 15 października 1928 לאָדזש, דאָנערשטאָג, דעם 15טן אָקטאָבער 1928

אַלגעמיינער אַרבעטער־פאָלק

אַ אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון אַלע אַרבעטער־פאַכן

אין דאָנערשטאָג, דעם 15טן אָקטאָבער, אום 7 אַזייגער אין אָוונט

אין דער גרויסער אולע פון דער פאַכ־פאַרבאַנד

אַלע אַרבעטער־פאַכן אין לאָדזש

אַלע אַרבעטער־פרויען

אַלע אַרבעטער־יוגנט

אַלע אַרבעטער־פאַרבאַנדן

אַלע אַרבעטער־פאַכ

ᏥᏂᏅᏍᏗᏲᏙᏍᏗᏍᏕᏒᏍᏗᏍᏕᏒᏍᏗᏍᏕᏒ

הון אמת אל מול הון שקר בסיפורי חסידים

מה מגיע לבעל הבית ומה מגיע לעני

מעשה בחסיד ר' אברהם מלוניה

ר' אברהם מלוניה היה חסיד גדול ומפורסם, ובעל בית עשיר מאד. אבל לא היה לו ילד, ולא היה לו מי שיורש אחריו. ר' אברהם מלוניה הלך לרבי ר' אלעזר מגרמיזה, ואמר לו: "רבי, אני רוצה לבנות בית מדרש גדול ומפואר, ולהביא ספרים יקרים, ולהחזיק אברכים. אבל אין לי ילד, ואין לי מי שיורש אחרי. אם אבנה בית מדרש, מי יקבל שכר? אני, או אבי שבשמים?"

ר' אלעזר מגרמיזה הביט בו ארוכות, ואמר לו: "ר' אברהם, אם אתה בונה בית מדרש — אתה בונה לעצמך. אבל אם אתה נותן לעני — אבי שבשמים נותן לעני, ומקבל שכר

ᚠᚢᚾᚴᚱᚢᚾᚴᚱᚢᚾᚴᚱ

Teatercajtung un Ferwaljungs-Blat
№ 3
Warszawa, 26 października 1928
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

אונדזער טעאַטער

אונדזער טעאַטער — אָרגאַן פון דער יידישער טעאַטראַלער פאַכגרופּע אין פּאָלין
אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמינאַסטראַציע: Warszawa, Pawia 54, tel. 526-87
Konto czekowe P. K. O. 17,909
„Teatercajtung" Warszawa, Pawia 54, tel. 526-87
אַבאָנעמענט: אַ יאָר 3 דאָלאַר, אַ האַלבן יאָר 1,80 דאָלאַר, אַ קוואַרטאַל 1 דאָלאַר
אַנצייגן לויט אַ טאַריף אויפן אַנדערן בלאַט פון דער צייטונג
אַנצייגן מיט אַ גרויסן אותיות רעכנען מיט דאָפּלטן פּרייס
אַדרעס פון אַדמינאַסטראַציע: אַ יאָר 4 דאָלאַר, אַ האַלבן יאָר 2 דאָלאַר, אַ קוואַרטאַל 1 דאָלאַר

אַ נייע פּיעסע פון „אַלטן־לאַנד"

אין דער ערשטער אַקט־פּיעסע פון „אַלטן־לאַנד" — „אַלטן־לאַנד" אין אַלטן־לאַנד — אַ נייע פּיעסע פון אַ נייע מחבר — אַ נייע פּיעסע אין אַ נייע אַרט — אַ נייע פּיעסע אין אַ נייע אַרט — אַ נייע פּיעסע אין אַ נייע אַרט

ᑕᓯᕗᖅᑐᖅᑕᐅᓯᕗᖅᑐᖅ — ᓴᓇᕐᓴᖅᑭᑦᑕᓯᕗᖅᑐᖅ

ᑎᓴᒪᓂ ᓴᓇᕐᓴᖅᑭᑦ

ᓴᓇᕐᓴᖅᑭᑦᑕᓯᕗᖅᑐᖅᑕᐅᓯᕗᖅᑐᖅ ᑕᓯᕗᖅᑐᖅᑕᐅᓯᕗᖅᑐᖅ

ᓴᓇᕐᓴᖅᑭᑦᑕᓯᕗᖅᑐᖅᑕᐅᓯᕗᖅᑐᖅ

ᑕᓯᕗᖅᑐᖅᑕᐅ

ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᓄᓇᓕᖕᒥᒃ

ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᓄᓇᓕᖕᒥᒃ

ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᓄᓇᓕᖕᒥᒃ ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᐊᓂᔅᑎᓂᒃ ᓄᓇᓕᖕᒥᒃ

בשעה שהיא מגיעה לבית הספר

אמא מלמדת אותה לקרוא ולכתוב

אבא מלמד אותה לחשב

אחיה הגדול מלמד אותה לשרטט

אחיה הקטן מלמד אותה לרקוד

אבל מי מלמד אותה לשקר?

הילדה הקטנה

לא אדע!

לא כל מי שלומד לדבר

לא כל מי שלומד לכתוב

יודע לקרוא ולכתוב

אבל מי יודע לשקר?

אמא מלמדת אותה לקרוא

אבא מלמד אותה לחשב

אחיה הגדול מלמד אותה לשרטט

אחיה הקטן מלמד אותה לרקוד

אבל מי מלמד אותה לשקר?

הילדה הקטנה

אין אף אחד מלמד אותה לשקר

אין אף אחד מלמד אותה לשקר

אבל מי מלמד אותה לשקר?

הילדה הקטנה

Teatercałtung un Ferwaljungs-Blat יעדיש 30 יאנואר Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. № 4

Warszawa, 9 listopada 1928 רעדאקטאָר: מאַקס שמעלצער, יחזקאל שמעלצער, מ. רעזניקאָוו אָנדרעי מאַלאָ: אַלטע שטאָט, אַלטע מאָדע

אַלטע שטאָט = נייע מאָדע

אַנדרעי מאַלאָ אין אַן אינטערוויו

אַנדרעי מאַלאָ, דער אַלטער מאַלער פון "אַלטע שטאָט", האָט אַן אינטערוויו געגעבן אַן אינטערנאַציאָנאַלן ריפּאָרטער. דאָס אינטערוויו איז אָפּגעדרוקט אין דער "אַלטע שטאָט" אין אַן אַרטיקל פון אַ בלאַט פון אַ פרעמדן לאַנד. מיר דרוקן אָפּ דאָס אינטערוויו אין אונדזער בלאַט.

ריפּאָרטער: מאַלער, אַלטע שטאָט איז אַ נאָמען, וואָס מאַכט אַ פרעמדן מענטש אַן אַלטן מענטש. אַלטע שטאָט — דאָס איז אַ מאָדנע שטאָט. אַלטע שטאָט — דאָס איז אַ מאָדנע מאָדע

ᏥᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗ ᏗᏂᏍᏗᏲᏅᏍᏗ — ᏍᏚᏁᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗ

ᏥᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗ ᏗᏂᏍᏗᏲᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗ

ᏗᏂᏍᏗᏲᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗ

ᏗᏂᏍᏗᏲᏅᏍᏗᏲᏅᏍᏗ

ᒪᕐᓕᒃᑐᑦ ᓄᓇᕗᑦᑕᓂᑦ ᓄᓇᕗᒻᒥᒃ ᓄᓇᕗᑦᑕᓂᑦ

ᐊᓐᓂᖅᑕᖅᑐᑦ ᑕᖅᑕᖅᑐᑦ ᓄᓇᕗᑦᑕᓂᑦ

ᐃᓅᓯᕋᓐᓂᖅᑕᖅᑐᑦ ᑕᖅᑕᖅᑐᑦ ᓄᓇᕗᑦᑕᓂᑦ

ᐊ

ᖃᓐᓇ ᑕᑯᒃᑐᖅ ᓇᓄᓐᓂᒃ ᓄᓇᕗᒻᒥᒃ ᓄᓇᕗᑦᑕ

Teatercałtung un Ferwaljungs-Blat
Warszawa, 23 listopada 1928
Ołpata poczłowa uiszczona fryczałtem.
№ 5

אלגעמיינער קאלענדאר

1928 — 5689 — 5688

1928 — 5689 — 5688

אלגעמיינער קאלענדאר

1928 — 5689 — 5688

אלגעמיינער קאלענדאר

1928 — 5689 — 5688

#

ᏥᏍᏗᏓᏅᏍᏗ ᏥᏌ ᏗᏥᏍᏗᏓᏅᏍᏗ ᏥᏌ ᏗᏥᏍᏗᏓᏅᏍᏗ

ᏥᏍᏗᏓᏅᏍᏗ ᏥᏌ ᏗᏥᏍᏗᏓᏅᏍᏗ

ᏥᏍᏗᏓᏅᏍᏗ ᏥᏌ Ꮧ

ਜੋਰਾਵਰ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਇਹ ਨਾਟਕ

ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਅਮੀਰ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹو ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਲੈਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ। ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਵਿਖਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰੇ ਦੰਗ ਰਹ ਜਾਣ। ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਤਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਉਸ ਕਲਾਕਾਰ ਦੇ ਮਿਤਰ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਿਤਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁਖ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹੀ ਜੋਰਾਵਰ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਇਹ ਨਾਟਕ ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਜੋਰਾਵਰ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ।

לגלות מה עולמו

אמריקאי מיליונר מן הפרברים מגיע בעיר "לגלות מה עולמו"

(קבוצת דיבורים)

הנה אמריקאי אחד, אמיד ומכובד, בעל בית חרושת גדול לבגדים, אב לבנים ובעל אשה יפה, אזרח נאמן ומוקיר רעים, אדם ישר ונאמן, אבל אדם אומלל. אומלל, לא מפני שיש לו מחלה איומה, לא מפני שהוא חולה בלב, לא מפני שיש לו בעיות כלכליות, לא מפני שיש לו בעיות משפחתיות, אלא מפני שהוא מרגיש שאין לו מה לעשות בחיים. הוא מרגיש שאין לו מטרה בחיים, אין לו מה לעשות בחיים, אין לו מה לחיות בשביל. הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו.

הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו, הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו, הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו. הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו, הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו, הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו. הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו, הוא מרגיש שהוא לא יודע מה עולמו,

Teatercaltung un Farwaljungs-Blat — ZYSTA 30 יסוד — Opłata Pocztowa uiszczona gotówką. — № 6

ביבליאָטעק פון דער „טעאַטער־צייטונג"

Warszawa, 7 Grudnia 1928 — ווארשע, דאָנערשטיק, 7 דעצעמבער 1928

„לאָז מיך אַרויס!"

דאָס ווייבל פון דער „מאַנאַטאַלי־פאַבריק"

אַ נייע פילם פון דער „מאַנאַטאַלי־פילם"

אַ ליבעסלעד פון אַ מאַמע

אַ מאַמע פון אַ ליבעסלעד

ᏗᏥᏅᏍᏗ ᏥᏅᏍᏗᏲᏅᏒᏃᏱ ᏥᏍᏆᏂᏍᏗᏱ ᏥᏍᏆᏂᏍᏗᏱ

ᏥᏍᏆᏂᏍᏗᏱ ᏥᏍᏆᏂᏍᏗᏱ ᏥᏍᏆᏂᏍᏗᏱ

"לאם מלחמה בין ארצות"

לאור הצהרת שאיפות אלה של "מלחמת-שחרור" מן הפרוגרמה

מלחמת-שחרור

הרוגמאי לבוגרים מן הלוחמים

מלמד לבם מלחמת שחרור מן הסוגה

מן הנוגע לאי הלוחמים מעבר מלחמת

לחמה בין מדינות לבין מדינות

מלחמת-שחרור.

ב. מלחמת-שחרור

לאי הנמצא מן "מלחמת-שחרור" לבין

מלחמת-שחרור.

אמנם אין מלחמת-שחרור

מלחמת-שחרור מן הסוגה הזאת

מלחמת-שחרור מן הסוגה הזאת

מלחמת-שחרור מן הסוגה הזאת

ᐊᓐᓂᐊᓂᐊᓐᓂᐊᓐᓂᐊᓐ

Teatercajtung un Ferwaljungs-Blat — ווארשע, 21 יוניה 1928 — No. 7

?דער ווארט פון "אונדזער אלגעמיינער" אין דער פרעמדן שפּראַך

דער ווארט פון 5 ווערטער פון דער ווארשעווער אלגעמיינער אין אַנדערע שפּראַכן

דער ווארט פון "אונדזער אלגעמיינער" אין דער פרעמדן שפּראַך איז אַ פראַגע פון אַ גאַנץ אַנדער מין. אין אַלע לענדער פון דער וועלט האָבן אַלע מענטשן אַ גלייכן רעכט צו אַלע אַלגעמיינע אינסטיטוציעס, אַלע אַלגעמיינע אָרגאַניזאַציעס, אַלע אַלגעמיינע פאַכן, אַלע אַלגעמיינע מיטלען, אַלע אַלגעמיינע מאָנומענטן, אַלע אַלגעמיינע מוזיאַן, אַלע אַלגעמיינע בעסער, אַלע אַלגעמיינע בעטן, אַלע אַלגעמיינע בעטלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכס, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעכסלעך, אַלע אַלגעמיינע בעטלעכס

דאס לעבן פון אן אמריקאנער מיידל אין אינטערנאציאנאלן קאמף

אין אל אלגיר לאנד פון אלגיר לאנד פון אלגיר

(פון אונזער אייגענע קאָרעספּאָנדענט)

אין אל אלגיר לאנד פון אלגיר לאנד פון אלגיר לאנד פון

ד"ר מאיר אל־שלבאני נשבר אחרי שנים רבות

מ. בגל, מרצה לאנתרופולוגיה באוניברסיטת אל־מנאר

ד"ר מאיר אל־שלבאני, אנתרופולוגיה ראשון, נולד ב־1921 בכפר אל־מרג' ליד אל־מנאר. אביו, מנהל בית־ספר, ואמו, מורה לערבית. הוא גדל בבית שבו דיברו ערבית, אך בגיל 8 כבר ידע לקרוא עברית ואנגלית. בשנות הלימודים 1934–1939 הוא הלך ברגל מדי יום ביום לבית־הספר בכפר אל־מרג', שבו לא היה חשמל ולא מים זורמים. הוא סיים בגרות ב־1939 ונרשם לאוניברסיטת אל־מנאר, שם למד רפואה.

ב־1943 הפסיק ללמוד רפואה ועבר לאנתרופולוגיה. הוא עבד אז אצל פרופסור יוסף בן־אהרון, שחקר מנהגי חתונה בכפרים. בן־אהרון שלח אותו לאסוף חומר בכפר אל־מרג' עצמו. אל־שלבאני אסף 312 שאלונים, רשם 47 שירים ו־9 טקסים. הספר שפרסם בן־אהרון ב־1951 הוא הראשון בעברית שהוקדש לחתונה ערבית מקומית. אל־שלבאני עצמו לא הוזכר בו כמחבר משותף.

ב־1952 נשלח אל־שלבאני לכפר אל־ג'ורן, כפר מרוחק בגבעות, לחקור מנהגי לידה. שם הכיר את אשתו, נג'לאא חמדאן, מורה בכפר. הם נישאו ב־1955 ונולדו להם שלושה ילדים. ב־1958 הגיש אל־שלבאני עבודת דוקטורט בעברית, ובה הראה כי מנהגי הלידה בכפר אל־ג'ורן מושפעים מן הנצרות הקדומה יותר מאשר מן האסלאם הרשמי. הוא הוזמן לפרסם את העבודה בכתב־עת בינלאומי, אך הוא סירב. הוא חשש שהמאמר יגיע לידי אנשי הכפר ויגרום להם בושה.

ב־1960 הוזמן אל־שלבאני לעבוד במחלקת הבריאות הכפרית. תפקידו היה לנסוע לכפרים ולאסוף נתונים על תמותת תינוקות. הוא נסע ברגל, על חמור ולפעמים על גב אדם. בשנה אחת אסף נתונים מ־41 כפרים. הוא גילה כי תמותת תינוקות בכפרים אלו גבוהה פי שלושה מן הממוצע הארצי. הוא כתב דו"ח ושלח אותו לממונה עליו, ד"ר יעקב שמיר. שמיר לא הגיב. אל־שלבאני שלח את הדו"ח גם לעיתון מקומי, ולאחר מכן פוטר מן העבודה.

ב־1963 הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים פרטי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. תפקידו היה לנקות מעבדות. אל־שלבאני עבד שם שנתיים. ב־1965 הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1968, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1970, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1972, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1974, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1976, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1978, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1980, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1982, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1984, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1986, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1988, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1990, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1992, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1994, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1996, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 1998, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2000, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2002, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2004, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2006, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2008, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2010, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2012, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2014, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2016, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2018, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2020, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2022, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2024, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2026, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2028, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2030, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2032, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2034, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2036, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2038, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2040, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2042, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2044, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2046, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2048, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2050, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2052, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2054, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2056, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2058, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2060, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2062, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2064, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2066, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2068, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2070, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2072, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2074, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2076, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2078, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2080, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2082, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2084, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2086, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2088, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2090, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2092, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2094, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2096, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2098, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2100, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2102, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2104, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2106, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2108, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2110, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2112, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2114, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2116, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2118, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2120, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2122, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2124, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2126, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2128, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2130, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2132, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2134, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2136, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2138, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2140, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2142, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2144, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2146, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2148, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2150, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2152, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2154, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2156, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2158, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2160, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2162, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2164, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2166, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2168, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2170, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2172, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2174, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2176, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2178, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2180, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2182, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2184, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2186, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2188, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2190, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2192, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2194, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2196, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2198, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2200, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2202, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2204, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2206, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2208, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2210, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2212, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2214, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2216, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2218, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2220, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2222, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2224, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2226, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2228, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2230, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2232, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2234, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2236, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2238, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2240, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2242, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2244, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2246, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2248, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2250, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2252, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2254, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2256, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2258, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2260, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2262, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2264, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2266, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2268, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2270, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2272, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2274, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2276, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2278, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2280, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2282, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2284, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2286, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2288, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2290, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2292, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2294, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2296, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2298, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2300, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2302, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2304, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2306, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2308, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2310, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2312, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2314, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2316, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2318, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2320, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2322, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2324, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2326, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2328, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2330, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2332, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2334, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2336, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2338, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2340, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2342, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2344, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2346, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2348, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2350, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2352, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2354, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2356, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2358, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2360, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־מנאר, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2362, ואז הוא הוזמן לעבוד בבית־חולים ממשלתי בעיר אל־ג'ורן, אך לא הורשה לטפל בחולים. הוא נשאר שם עד 2364, ואז הוא הוזמן לעבוד בב

לאחר "פלגלגלג

Teatercafé un Ferwaljungs-Blat
Warszawa, 4 sierpnia 1929
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
№ 16(8)

אלגעמיינער טעאַטער־קאַפע

„דער ווערט"

דאָס ביכל פון ד"ר יעקב לאַנדאַו, אַן אינטערעסאַנטער פּסיכאָלאָגישער שטודיע אויף דער באַנד פון „דער ווערט" אין אונדזער לעבן, אין אַ נייע אויסגאַבע, אין אַ שיין אויפמאַך, אין אַ פּרעכטיקן אָפּשניט, אין אַ פּרעכטיקן פּאַפּיר, אין אַ פּרעכטיקן דרוק, אין אַ פּרעכטיקן בינדן, אין אַ פּרעכטיקן אַלץ — אַ פּרעכטיקן מתנה פאַר אַלע יומים טובים.

דער פּרייס פון דער אַלגעמיינער אויסגאַבע איז נאָר 3 זלאָטי.

דער פּרייס פון דער פּרעכטיקער אויסגאַבע איז נאָר 5 זלאָטי.

אַלע אָרדערס אין אַלע אָרט אין פּוילן, אין אַלע לענדער אין דער וועלט, אין אַלע שפּראַכן אין דער וועלט, אין אַלע אַלפאַבעטן אין דער וועלט, אין אַלע אַלפאַבעטן אין דער וועלט, אין אַלע אַלפאַבעט

ਅਮੀਰ ਕਜ਼ਲਬਾਸ਼ ਦੀ ਅਮਰ ਕਹਾਣੀ

ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਤੀਜੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੀ ਅਖ਼ੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਅਰਜ਼ਨ ਨਗਰ ਦੇ ਸੂਫ਼ੀ ਫ਼ਕੀਰ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਇਲਹਾਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਲਹਾਮ ਦੇ ਅਰਥ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਇਕ ਹਿਰਨ ਸਨ ਤੇ ਇਕ ਹਿਰਨੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਇਕ ਹਿਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਸਨ ਤੇ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਲਹਾਮ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਹਿਰਨ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਥੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਕਿਸ ਹਿਰਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਿਰਨੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਥੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਏ ਤੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲਗੇ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਕ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਦੱਸਣ। ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤੇ ਆਖਣ ਲਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿਰਨੀ ਤਾਂ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਪਏਗੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਤੁਰ ਪਏ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਏ। ਹਿਰਨੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏਗੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤੇ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲਗੇ ਕਿ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਆਏਗੀ। ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲਵਾਂਗੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤੇ ਆਖਣ ਲਗੇ ਕਿ ਹਿਰਨੀ ਤਾਂ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਲਵਾਂਗੇ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਤੁਰ ਪਏ ਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਏ। ਹਿਰਨੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏਗੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤੇ ਪੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲਗੇ ਕਿ ਹਿਰਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਆਏਗੀ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

ᐊᓐᓂᒃᑯᓐᓂᑦ ᓄᓇᕗᑦ ᓄᓇᓕᒐᓂᑦ

هههههه

Teatercałtung un Farwaljungs-Blat Pojedyńczy numer kosztuje groszów 35 № 2 (9)

Warszawa, 18 stycznia 1929 Redaktor: M. Nudelman, „Reformatorska” 17 Druk. „Reformatorska” 17 Konto czekowe P. K. O. 17.909 „Teatercałtung” Warszawa, Pawia 54, tel. 526-87 Cena 1,20 groszy za pojedynczy numer Cena 15 groszy za pojedynczy numer

אינטערנאציאנאלע טעאטער־צייטונג

דאָס ווערט אין אַמעריקע

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער

אין אַמעריקע איז אַרויס אַ נייע פּיעסע פון אַ אַמעריקאנער שריפטשטעלער, אַ מאַן פון אַ יונג אַלטער, אַן אַמעריקאנער פון אַ אַמעריקאנער. דער נאָמען פון דער פּיעסע איז „אַמעריקע”. דער שריפטשטעלער הייסט ד״ר אַלעקסאַנדער מאַרקאָוויטש. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ יונג מאַן פון 28 יאָר, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק, אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק. ד״ר מאַרקאָוויטש איז אַ מאַן פון אַ גרויסן אָנבליק.

Redaktor i wydawca: M. Nudelman. Druk. „Reformatorska” 17 Konto czekowe P. K. O. 17.909 „Teatercałtung” Warszawa, Pawia 54, tel. 526-87 Cena 1,20 groszy za pojedynczy numer Cena 15 groszy za pojedynczy numer

"אין דבר אי אפשר"

הרב אליעזר פלדמן

לקראת חג הסוכות, בראיון לעורך

אמר הרב אליעזר פלדמן, ראש הישיבה בבני ברק, בראיון לעורך "אין דבר אי אפשר". הרב פלדמן, אחד מגדולי הדור, ענה על שאלות רבות בנושאים שונים, ובין היתר דיבר על חשיבות הלימוד בחברותא, על מקומה של הישיבה בעולם המודרני, ועל הקשר בין לימוד תורה לבין חיי המעשה. הראיון נערך בביתו בבני ברק, ונמשך כשעה וחצי. להלן עיקרי הדברים:

שאלה: כבוד הרב, מה מקומה של הישיבה בעולם המודרני?

תשובה: הישיבה היא המקום שבו לומדים תורה לשמה, ללא כל מטרה אחרת. אין לה מטרה כלכלית, אין לה מטרה חברתית, אין לה מטרה פוליטית. המטרה היחידה שלה היא ללמוד תורה. ובמובן זה, הישיבה היא המקום הכי חופשי בעולם. אדם לומד שם לא בגלל שהוא רוצה משכורת, לא בגלל שהוא רוצה כבוד, לא בגלל שהוא רוצה לשרת את הציבור — אלא רק בגלל שהוא רוצה ללמוד תורה. זו המטרה הכי טהורה שיש.

שאלה: אבל הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מכינה אנשים לחיים.

תשובה: הם טועים. הישיבה מכינה אנשים לחיים הכי חשובים שיש — חיי רוח, חיי מוסר, חיי משפחה. בן אדם שלמד בישיבה יודע איך לדון בבעיות, איך לשאול שאלות, איך לחפש תשובות. הוא יודע שיש דברים יותר חשובים מכסף, יותר חשובים מכבוד, יותר חשובים מהנאות. הוא יודע שיש אמת, ושיש דרך לחפש אותה. זו הכנה הכי טובה לחיים שאפשר לתת לאדם.

שאלה: מה לגבי הצבא? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מכינה אנשים לצבא.

תשובה: הישיבה מכינה אנשים לכל דבר טוב. אם יש בן אדם שרוצה לשרת בצבא, הישיבה מכינה אותו לזה. אם יש בן אדם שרוצה לעבוד בעסקים, הישיבה מכינה אותו לזה. אם יש בן אדם שרוצה לעבוד בחינוך, הישיבה מכינה אותו לזה. הישיבה לא מכינה אנשים לדבר אחד — הישיבה מכינה אנשים לכל דבר. הבעיה היא לא בישיבה, הבעיה היא בחברה שלא יודעת מה היא רוצה מהישיבה.

שאלה: מה לגבי הלימודים החיצוניים? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מלמדת מספיק מתמטיקה, מדעים, היסטוריה.

תשובה: הישיבה לא מלמדת מספיק מתמטיקה, מדעים, היסטוריה — בגלל שאין זמן. הילד לומד בישיבה מגיל שלוש עד גיל עשרים, ויש לו רק זמן מוגבל. הזמן הזה הולך ללימוד תורה, ללימוד גמרא, ללימוד הלכה. אם הילד רוצה ללמוד מתמטיקה, הוא יכול ללמוד מתמטיקה. אם הילד רוצה ללמוד מדעים, הוא יכול ללמוד מדעים. אם הילד רוצה ללמוד היסטוריה, הוא יכול ללמוד היסטוריה. הישיבה לא מונעת מהילד ללמוד דברים אחרים — הישיבה רק נותנת לו את הבסיס, את הכלים, את הדרך ללמוד הכל.

שאלה: מה לגבי הבנות? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מתאימה לבנות.

תשובה: הישיבה לא מתאימה לבנות — אבל יש מקומות אחרים שמתאימים לבנות. יש בתי ספר לבנות, יש מוסדות לבנות, יש דרכים לבנות ללמוד תורה. הבעיה היא לא בישיבה, הבעיה היא בחברה שלא יודעת מה היא רוצה מהבנות. אם הבנות רוצות ללמוד תורה, הן יכולות ללמוד תורה. אם הבנות רוצות ללמוד מדעים, הן יכולות ללמוד מדעים. אם הבנות רוצות ללמוד היסטוריה, הן יכולות ללמוד היסטוריה. הישיבה לא מונעת מהבנות ללמוד דברים אחרים — הישיבה רק נותנת לבנות את הבסיס, את הכלים, את הדרך ללמוד הכל.

שאלה: מה לגבי הכסף? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מספיק כסף.

תשובה: הישיבה לא מספיק כסף — בגלל שאין מספיק אנשים שתומכים בישיבות. אם אנשים יתרמו לישיבות, יהיה מספיק כסף. אם אנשים לא יתרמו לישיבות, לא יהיה מספיק כסף. הבעיה היא לא בישיבות, הבעיה היא בחברה שלא יודעת מה היא רוצה מהישיבות. אם החברה רוצה ישיבות, החברה יכולה לתת כסף לישיבות. אם החברה לא רוצה ישיבות, החברה לא יכולה לתת כסף לישיבות. הישיבות לא מונעות מהחברה לתת כסף לישיבות — הישיבות רק נותנות לחברה את הבסיס, את הכלים, את הדרך לתת כסף לישיבות.

שאלה: מה לגבי הרבנים? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מספיק רבנים.

תשובה: הישיבה לא מספיק רבנים — בגלל שאין מספיק אנשים שרוצים להיות רבנים. אם אנשים ירצו להיות רבנים, יהיה מספיק רבנים. אם אנשים לא ירצו להיות רבנים, לא יהיה מספיק רבנים. הבעיה היא לא בישיבות, הבעיה היא בחברה שלא יודעת מה היא רוצה מהרבנים. אם החברה רוצה רבנים, החברה יכולה לתת רבנים. אם החברה לא רוצה רבנים, החברה לא יכולה לתת רבנים. הישיבות לא מונעות מהחברה לתת רבנים — הישיבות רק נותנות לחברה את הבסיס, את הכלים, את הדרך לתת רבנים.

שאלה: מה לגבי הנשים? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מתאימה לנשים.

תשובה: הישיבה לא מתאימה לנשים — אבל יש מקומות אחרים שמתאימים לנשים. יש בתי ספר לנשים, יש מוסדות לנשים, יש דרכים לנשים ללמוד תורה. הבעיה היא לא בישיבה, הבעיה היא בחברה שלא יודעת מה היא רוצה מהנשים. אם הנשים רוצות ללמוד תורה, הן יכולות ללמוד תורה. אם הנשים רוצות ללמוד מדעים, הן יכולות ללמוד מדעים. אם הנשים רוצות ללמוד היסטוריה, הן יכולות ללמוד היסטוריה. הישיבה לא מונעת מהנשים ללמוד דברים אחרים — הישיבה רק נותנת לנשים את הבסיס, את הכלים, את הדרך ללמוד הכל.

שאלה: מה לגבי הילדים? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא מספיק ילדים.

תשובה: הישיבה לא מספיק ילדים — בגלל שאין מספיק אנשים שרוצים ילדים. אם אנשים ירצו ילדים, יהיה מספיק ילדים. אם אנשים לא ירצו ילדים, לא יהיה מספיק ילדים. הבעיה היא לא בישיבות, הבעיה היא בחברה שלא יודעת מה היא רוצה מהילדים. אם החברה רוצה ילדים, החברה יכולה לתת ילדים. אם החברה לא רוצה ילדים, החברה לא יכולה לתת ילדים. הישיבות לא מונעות מהחברה לתת ילדים — הישיבות רק נותנות לחברה את הבסיס, את הכלים, את הדרך לתת ילדים.

שאלה: מה לגבי העתיד? הרבה אנשים אומרים שהישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהעתיד.

תשובה: הישיבה יודעת מה היא רוצה מהעתיד — הישיבה רוצה לחנך אנשים ללמוד תורה, לחנך אנשים לחיים הכי חשובים שיש, לחנך אנשים לחיים הכי טובים שאפשר לתת לאדם. הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהחברה — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהעתיד — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהילדים — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהנשים — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהרבנים — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהבנות — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהילדים — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהחברה — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהעתיד — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהישיבה — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהישיבה — הישיבה לא יודעת מה היא רוצה מהישיבה

אל הדגל המלא של הבית הלאומי

מה הם אומרים על "מאבק-מאבק"

"מאבק-מאבק" — אין לנו מה לומר לו

"מאבק-מאבק" — אין לנו מה לומר לו

"מאבק-מאבק" — אין לנו מה לומר לו

אַ חַבְרוּתָא לְאַחֲרָיוּת

מ' דַּלְגַּבְרִיאֵל

(אַגְדָּה אַגְדָּה אַגְדָּה) אַמְרוּ חַכְמֵי הַגְּדָּה
דְּבָרִים אֵלּוּ אֵין לָהֶם לְבַד אֶחָד אֶלָּא שְׁנַיִם
אֶחָד מִן הַדָּבָר הַזֶּה וְאֶחָד מִן הַדָּבָר הַזֶּה
אֶחָד מִן הַדָּבָר הַזֶּה אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד
וְאֶחָד מִן הַדָּבָר הַזֶּה אֵין אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד

Teatercajtung un Ferwaljungs-Blat | יידישע טעאטער-צייטונג | № 3 (10)

Oficiele pocztowe uiszczone gotówką.

Warszawa, 1 lutego 1929 | ווארשא, 1 פעברואר 1929

אלגעמיינער אידישער טעאטער-פאך

דאס אידישע טעאטער אין אלגעמיינן אין פולן

דאס אידישע טעאטער אין פולן

אלגעמיינער אידישער טעאטער-פאך

אידישע אקטיאר אין אמעריקע

אידישע אקטיאר אין אמעריקע

אידישע אקטיאר אין אמעריקע

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਹਾਂ?

ਸਾਡੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਗਲਤ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਚੁੱਪ ਹਨ। ਇਹ ਚੁੱਪ ਕਦੇ ਡਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਲਾਲਚ ਦੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਸ ਭਰਮ ਦੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਕੱਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਉਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਛਾਪੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰਖ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀਆਂ, ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਦਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਸਟਮ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠਕ ਜੀ, ਇਹ ਅੰਕ ਤੁਹਾਡੇ ਹਾਥੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ, ਵਿਚਾਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ। ਜੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਖੜੇ ਹਾਂ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਰ ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਲੱਭੇ।

— ਸੰਪਾਦਕ

ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਸੰਤ ਨਗਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਰਨਾਲਾ (ਸਟਾਫ਼ ਰਿਪੋਰਟਰ) — ਪਿੰਡ ਸੰਤ ਨਗਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬੰਦ ਪਏ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਛੱਤ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਲ 1,200 ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਵੀਂ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਕੇ ਮੁੜ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਸਕਣ।

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਔਸਤਨ 60 ਤੋਂ 80 ਪਾਠਕ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਲਗਭਗ 150 ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਬچੇ ਹੁਣ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਹر ਸਾਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਪروگرام ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਛੋਟੇ ਬچੇ ਵੀ ਜੁੜ ਸਕਣ।

ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪਾਠਕ ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਨਾਲ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਕਿਤਾਬ ਵੱਲ ਆਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋੜਨ ਦਾ ਥਾਂ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਖੜੇ ਰਹੇ ਲੋਕ

ਰੇਤਲਾ ਟਿੱਬਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ (ਸਟਾਫ਼ ਰਿਪੋਰਟਰ) — ਰੇਤਲਾ ਟਿੱਬਾ ਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਖੜੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਈ ਹੈਂਡ ਪੰਪ ਸੁੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਪੰਚ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਟੈਂਕਰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆ ਕਿ ਗਰਮੀ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਬچੇ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁਖੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਕ ਟੈਂਕਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਛੇ ਵਜੇ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੁپہر ਤਕ ਖੜੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਟੈਂਕਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚੱਕਰ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਪਿਆ।

ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਟੈਂਕਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆ ਕਿ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਲਈ ਇਕ ਨਵੀਂ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬچੇ ਨੇਸ਼ਨਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ

ਬਾਗ਼ ਖੇੜੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ (ਸਟਾਫ਼ ਰਿਪੋਰਟਰ) — ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਾਗ਼ ਖੇੜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨੇਸ਼ਨਲ ਸਾਇੰਸ ਐਂਡ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ 48 ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ।

ਟੀਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜਮਾਤ ਦਸਵੀਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਕੁਮਾਰੀ ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲਾ ਇਕ ਸਸਤਾ ਫਿਲਟਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਗਭਗ 350 ਰੁਪਏ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਟਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੈਂਡ ਪੰਪ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਰੇਤ ਤੇ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਇੰਸ ਅਧਿਆਪਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਵਾਧੂ ਜਮਾਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆ ਕਿ ਬچੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਡੱਬੇ ਅਤੇ ਪਾਈਪ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹر ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਇੰਸ ਕਿੱਟ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬچੇਆਂ ਦੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲਈ ਵੈਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ, ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਮੁੱਕੇ ਅਫ਼ਸਰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਆਏ

(ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ)

ਕੋਟ ਸੰਤ ਰਾਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ — ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਸੰਤ ਰਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਆਰਸੈਨਿਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ। ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਪੰਚ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਹਿਆ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਬچੇ ਪੇਟ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ।

ਡੀਸੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਬ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਟੈਂਕਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਿਖਤੀ ਰਿਪورٹ ਮਿਲਣ ਤੇ ਹੀ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ।

ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸ੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਹਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਨਾਲ ਆਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਕਿਤਾਬ ਵੱਲ ਆਵੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਰਿਸ਼ਤੇ ਜੋੜਨ ਦਾ ਥਾਂ ਹੈ।

הלא — לא אמת אי אפשר

(מאמרו של מר אליעזר בן־יהודה, שנדפס בגליון הראשון של "אמת" לפני 40 שנה)

מאת א. בן־אביגדור

אין אמת אי אפשר, אין אמת אי אפשר, אין אמת אי אפשר — הלא הדבר ברור. אם אין אמת אי אפשר, אם אין אמת אי אפשר, אם

הנה הגיע הנה הגיעה!

— רומן —

מאת מאנטה מאנטל

***

אל אחותה הקטנה
הנה בגדי הלבן אותה אחותה הגדולה
בת שבע אל הנה אל אדון אל הנה אל אדון
אל אדון אל אדון אל אדון אל אדון אל אדון
אל אדון אל אדון אל אדון אל אדון אל אדון
אל אדון אל אדון אל אדון אל אדון

הכל בגלל הנמלה

(המשך מעמוד 5)

ד"ר ר. ר. ר.

66-Y-758

.ᑕᒃᑲᓂᕆᔨᒃᑯᓐᓇᑦᑐᒃ .(ᑕᕐᓂᕈᓐᓃᑦᑐᕐᓂᖅᑕᐅᓂᖅᑕᐅᓂᖅᑕᐅ

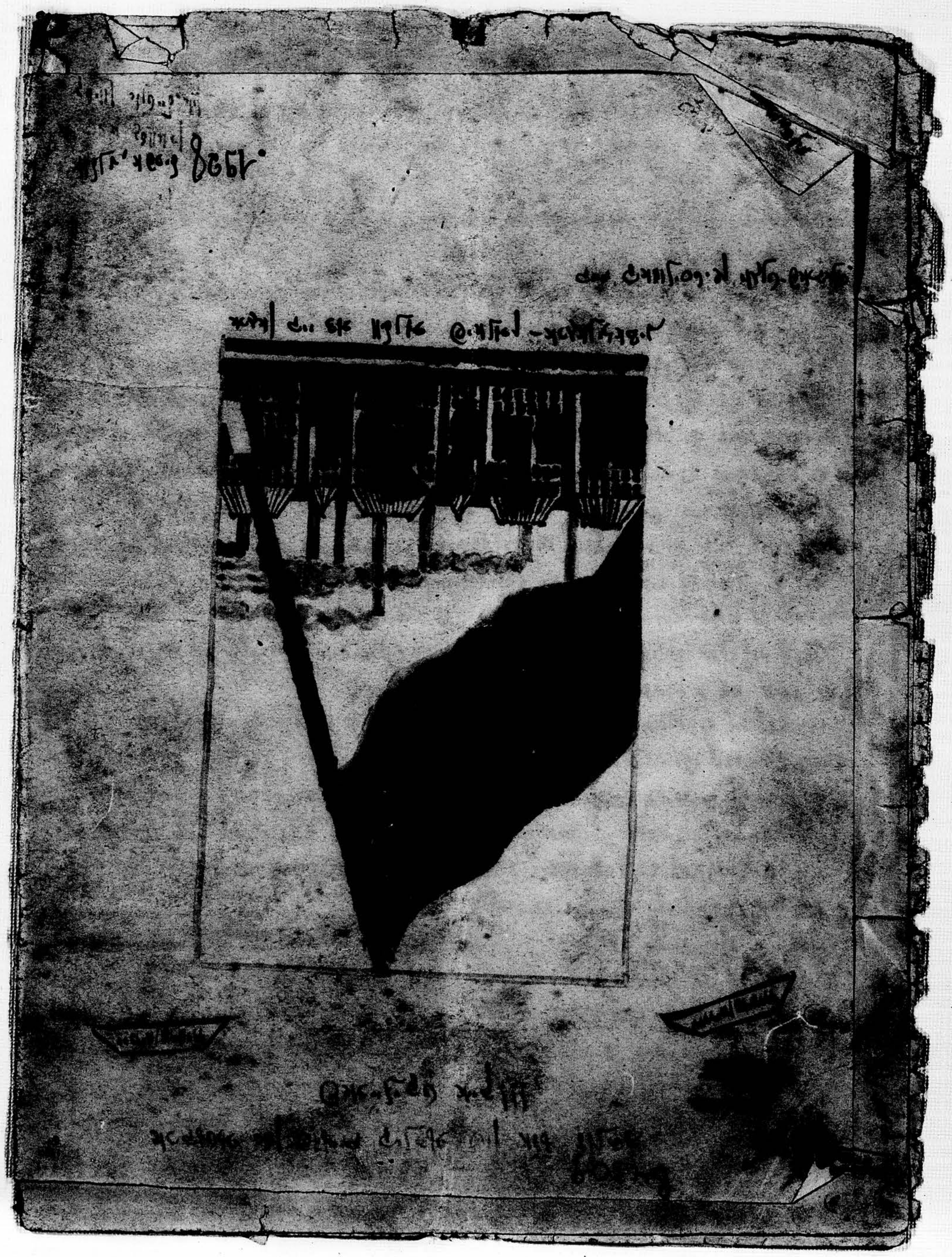

سطحه‌ای تیرهٔ‌خاکستری و نرم که بر اثر تماس با هوا به رنگ قرمز مایل به قهوه‌ای درمی‌آید. این ماده در آب نامحلول است اما در اسیدهای معدنی رقیق و غلیظ به آسانی حل می‌شود. آزمایش‌های کیفی نشان می‌دهد که کاتیون‌های فلزی موجود در نمونه شامل یون‌های آهن، منگنز و مقدار اندک مس‌اند. در مقابل، آنیون‌های کلرید، سولفات و فسفات در محلول آب‌دار نمونه به وفور یافت می‌شوند. واکنش رسوب‌دهندهٔ آمونیاک با محلول نمونه ابتدا رسوب ژلاتینی قهوه‌ای تشکیل می‌دهد که در افزایش بیشتر آمونیاک حل می‌شود و محلول به رنگ آبی تیره درمی‌آید. این رفتار با حضور یون کمپلکس‌ساز $[Cu(NH_3)_4]^{2+}$ سازگار است. افزودن باریم کلرید به محلول آب‌دار نمونه رسوب سفید متبلور تشکیل می‌دهد که در اسیدهای رقیق و غلیظ نامحلول باقی می‌ماند. این رسوب با آزمون شعله سبز رنگ می‌دهد و طیف جذب اتمی آن با طیف باریم خالص انطباق کامل دارد. بنابراین آنیون غالب در نمونه سولفات است. برای تعیین درصد آهن، ۰٫۵۰ گرم از نمونه در بشر ۲۵۰ میلی‌لیتری با ۱۰ میلی‌لیتر اسید کلریدریک ۱۲ مولار و ۵ میلی‌لیتر آب مقطر حل شد و به آرامی تا نزدیک جوش حرارت داده شد تا رسوب قهوه‌ای ناپدید شود. محلول صاف شده با آب مقطر به حجم ۱۰۰ میلی‌لیتر رسانده شد. ۲۵ میلی‌لیتر از این محلول با ۲ میلی‌لیتر اسید سولفوریک ۱۸ مولار رقیق شد و تا بخارهای سفید سولفوریک ظاهر شد حرارت داده شد. پس از سرد شدن، ۱۰۰ میلی‌لیتر الکل اتیلی به آن افزوده شد و رسوب سولفات سدیم صاف شد. رسوب با ۳ بار ۱۰ میلی‌لیتری الکل شسته و در دمای ۱۱۰ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲ ساعت خشک شد. وزن رسوب ۰٫۲۴۱۰ گرم بود. محاسبه نشان می‌دهد که ۰٫۰۸۱۲ گرم آهن در نمونه وجود دارد، یعنی ۱۶٫۲ درصد. برای تعیین مس، ۲۵ میلی‌لیتر دیگر محلول با آمونیاک تا pH ۹ خنثی شد و سپس با ۲ میلی‌لیتر محلول ۰٫۱ مولار EDTA تیتر شد. نقطه پایان با شناساگر مورکسید تغییر رنگ از آبی به بنفش بود. مصرف EDTA ۱۲٫۴ میلی‌لیتر است که معادل ۰٫۰۰۱۶ گرم مس است. باقی‌ماندهٔ نمونه با روش وزن‌سنجی منگنز به صورت Mn_3O_4 سنجیده شد و ۰٫۰۰۴۲ گرم منگنز به دست آمد. مجموع جرم فلزات ۰٫۱۲۷۰ گرم است که ۴۲٫۳ درصد نمونه را تشکیل می‌دهد. باقی‌ماندهٔ نامحلول در آب ۰٫۰۳۱ گرم است که احتمالاً سیلیس و ناخالصی‌های سیلیکاتی است. آزمون شعله برای سدیم و پتاسیم نشان داد که این دو عنصر در نمونه به مقدار قابل توجه وجود ندارند. بنابراین فرمول تجربی نمونه با در نظر گرفتن آب هیدراتاسیون برابر $CuFe_2Mn(SO_4)_4 \cdot 6H_2O$ پیشنهاد می‌شود. محاسبهٔ جرم مولکولی فرمول پیشنهادی ۶۰۴٫۲ گرم بر مول است و درصد آب هیدراتاسیون ۱۷٫۹ درصد محاسبه می‌شود. این مقدار با کاهش وزن نمونه در دمای ۲۵۰ درجه سانتی‌گراد در آزمون وزن‌سنجی حرارتی سازگار است. با این حال، برای تأیید ساختار بلورین ترکیب پیشنهادی، آنالیز پراش پرتو ایکس (XRD) و طیف‌سنجی مادون قرمز (FTIR) ضروری است. در غیاب این آزمون‌ها، فرمول ارائه‌شده صرفاً بر پایهٔ داده‌های شیمی تر استوار است و باید با احتیاط تلقی شود.

در آزمایش دوم، ۱۰ گرم از همان نمونه با ۵۰ میلی‌لیتر اسید نیتریک ۶ مولار در بشر ۲۵۰ میلی‌لیتری به آرامی تا جوش حرارت داده شد تا گازهای نیتروژن‌دار خارج شوند. سپس ۱۰ میلی‌لیتر اسید سولفوریک ۱۸ مولار افزوده شد و تا تشکیل بخارهای سفید سولفوریک ادامه داد. پس از سرد شدن، ۱۰۰ میلی‌لیتر الکل اتیلی به آن افزوده شد و رسوب سولفات سدیم صاف شد. رسوب با ۳ بار ۱۰ میلی‌لیتری الکل شسته و در دمای ۱۱۰ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲ ساعت خشک شد. وزن رسوب ۰٫۲۴۱۰ گرم بود. محاسبه نشان می‌دهد که ۰٫۰۸۱۲ گرم آهن در نمونه وجود دارد، یعنی ۱۶٫۲ درصد. برای تعیین مس، ۲۵ میلی‌لیتر دیگر محلول با آمونیاک تا pH ۹ خنثی شد و سپس با ۲ میلی‌لیتر محلول ۰٫۱ مولار EDTA تیتر شد. نقطه پایان با شناساگر مورکسید تغییر رنگ از آبی به بنفش بود. مصرف EDTA ۱۲٫۴ میلی‌لیتر است که معادل ۰٫۰۰۱۶ گرم مس است. باقی‌ماندهٔ نمونه با روش وزن‌سنجی منگنز به صورت Mn_3O_4 سنجیده شد و ۰٫۰۰۴۲ گرم منگنز به دست آمد. مجموع جرم فلزات ۰٫۱۲۷۰ گرم است که ۴۲٫۳ درصد نمونه را تشکیل می‌دهد. باقی‌ماندهٔ نامحلول در آب ۰٫۰۳۱ گرم است که احتمالاً سیلیس و ناخالصی‌های سیلیکاتی است. آزمون شعله برای سدیم و پتاسیم نشان داد که این دو عنصر در نمونه به مقدار قابل توجه وجود ندارند. بنابراین فرمول تجربی نمونه با در نظر گرفتن آب هیدراتاسیون برابر $CuFe_2Mn(SO_4)_4 \cdot 6H_2O$ پیشنهاد می‌شود. محاسبهٔ جرم مولکولی فرمول پیشنهادی ۶۰۴٫۲ گرم بر مول است و درصد آب هیدراتاسیون ۱۷٫۹ درصد محاسبه می‌شود. این مقدار با کاهش وزن نمونه در دمای ۲۵۰ درجه سانتی‌گراد در آزمون وزن‌سنجی حرارتی سازگار است. با این حال، برای تأیید ساختار بلورین ترکیب پیشنهادی، آنالیز پراش پرتو ایکس (XRD) و طیف‌سنجی مادون قرمز (FTIR) ضروری است. در غیاب این آزمون‌ها، فرمول ارائه‌شده صرفاً بر پایهٔ داده‌های شیمی تر استوار است و باید با احتیاط تلقی شود.

ઉપગ્રહ-આધારિત ચોકસાઈ ખેતી

ઉપગ્રહ-આધારિત ચોકસાઈ ખેતી એ ખેતીની એવી પદ્ધતિ છે જેમાં ઉપગ્રહ દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલ માહિતીનો ઉપયોગ કરીને પાકની વાવણી, ખાતર અને પાણીનું વ્યવસ્થાપન કરવામાં આવે છે. આ પદ્ધતિ ખેડૂતોને ક્ષેત્રના દરેક ભાગની જરૂરિયાત મુજબ સંસાધનો પૂરાં પાડવાં શક્ય બનાવે છે, જેથી ઉત્પાદન વધે અને ખર્ચ ઘટે.

ઉપગ્રહ-આધારિત ચોકસાઈ ખેતીમાં સામાન્યપણે ત્રણ મુખ્ય ઘટકો હોય છે: અવકાશમાં રહેલા ઉપગ્રહો, જમીન પરનાં સેન્સર અને એક કેન્દ્રીય સૉફ્ટવેર પ્રણાલી. ઉપગ્રહો વિવિધ તરંગલંબાઈમાં પ્રકાશ ઝીલે છે અને તેમાંથી વનસ્પતિ સૂચકાંક, જમીનનું તાપમાન અને વરસાદ વિશેની માહિતી પૂરી પાડે છે. જમીન પરનાં સેન્સર જમીનનો ભેજ, pH અને પોષક તત્ત્વોનું પ્રમાણ માપે છે. આ બધી માહિતી એક કેન્દ્રીય સૉફ્ટવેર પ્રણાલીમાં એકત્રિત થાય છે, જ્યાં તેનું વિશ્લેષણ કરીને ખેડૂત માટે સૂચનાઓ તૈયાર કરવામાં આવે છે.

ઉપગ્રહ-આધારિત ચોકસાઈ ખેતીનો મુખ્ય ફાયદો એ છે કે તે સમગ્ર ખેતરનું એકસાથે નિરીક્ષણ કરી શકે છે, જે પરંપરાગત પદ્ધતિમાં શક્ય નથી. પરિણામે ખેડૂત કયા વિસ્તારમાં વધુ પાણી કે ખાતર આપવું જોઈએ અને કયા વિસ્તારમાં નહીં તે નક્કી કરી શકે છે. આ અભિગમથી પાણી અને ખાતરનો બગાડ ઘટે છે અને પર્યાવરણ પર થતી અસર પણ ઓછી થાય છે.

ભારતમાં ખેડૂતો માટે આ ટેક્નોલૉજી ઘણી ઉપયોગી સાબિત થઈ શકે તેમ છે, કારણ કે અહીં મોટાભાગનાં ખેતરો નાનાં અને વિખરાયેલાં છે. જોકે ઇન્ટરનેટ કનેક્ટિવિટી અને સ્માર્ટફોનની પહોંચ હજુ મર્યાદિત હોવાથી આ પદ્ધતિનો વ્યાપક અમલ હજુ પડકારરૂપ છે. સરકાર અને ખાનગી કંપનીઓ આ અંતર ઘટાડવા માટે પ્રયત્નશીલ છે.

ઉત્તરાયણ પતંગ ઉત્સવ

ઉત્તરાયણ પતંગ ઉત્સવ ગુજરાત અને ભારતનો સૌથી લોકપ્રિય તહેવાર છે. મકરસંક્રાન્તિ તરીકે ઓળખાતો આ તહેવાર સૂર્ય જ્યારે મકર રાશિમાં પ્રવેશે ત્યારે ઉજવાય છે. આ દિવસે આકાશ રંગબેરંગી પતંગોથી છવાઈ જાય છે. ઉત્તરાયણ ફક્ત મનોરંજન નથી પણ સૂર્યના ઉત્તરાયણ તરફ થતા પરિભ્રમણ સાથે સંકળાયેલો ખગોળીય પ્રસંગ પણ છે.

ઇતિહાસ અને પરંપરા

પતંગ ઉડાડવાની પરંપરા ક્યારે શરૂ થઈ તેનો ચોક્કસ ઇતિહાસ મળતો નથી. કેટલાક માને છે કે ચીનમાં તે પહેલી વાર વિકસી અને ત્યાંથી વેપારીઓ દ્વારા ભારત તરફ આવી. ગુજરાતમાં પતંગ ઉડાડવાનો શોખ ખાસ કરીને અમદાવાદ, સુરત અને વડોદરામાં ઘણો પ્રચલિત છે. અમદાવાદનો ધાબાં-સંસ્કૃતિ તો આખા વિશ્વમાં જાણીતો છે. ઉત્તરાયણ આવતાં જ હજારો લોકો ધાબાં પર ચઢી જાય છે અને આખો દિવસ પતંગ ચગાવે છે.

પતંગ અને દોરી

પતંગ મુખ્યપણે કાગળ અને વાંસની સળીઓમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દોરી પરંપરાગત રીતે કપાસ અને રેશમના તાંતણાને ભેગા કરીને બનાવવામાં આવતી હતી. આજકાલ બજારમાં નાયલોન અને ધાતુ મિશ્રિત દોરી પણ મળે છે, જે પતંગ કાપવા માટે વધુ ઉપયોગી ગણાય છે. કાચ અને ધાતુ મિશ્રિત દોરી ખૂબ જોખમી હોવાથી તેના પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો છે.

સલામતી

પતંગ ઉડાડતી વખતે સલામતી સૌથી મહત્ત્વની છે. ધાબાં પરથી પડી જવાના અકસ્માતો દર વર્ષે નોંધાય છે. વીજળીના તારથી દૂર રહેવું અત્યંત જરૂરી છે. ધાતુની દોરી વીજળીના તાર સાથે અડે તો ગંભીર અકસ્માત થઈ શકે છે. તેથી હેલ્મેટ અને રક્ષણાત્મક ચશ્માં પહેરવાં હિતાવહ છે.

પતંગ કાપવો

પતંગ કાપવો એટલે બીજા પતંગની દોરી સાથે પોતાની દોરી ઘસીને તોડી નાખવી. આ માટે દોરીને કાચ અને ગુંદરથી ઘસવામાં આવે છે, જેને ‘માંજો’ કહેવામાં આવે છે. જે પતંગ કપાઈને નીચે પડે તેને ‘લૂંટ’ કહેવામાં આવે છે. બાળકો લૂંટ માટે દોડે છે અને તે એક મજાની પરંપરા છે.

ઉત્તરાયણ ઉજવણી

ઉત્તરાયણ ઉજવણી ઘણી વિવિધતાસભર છે. કેટલાક લોકો ઘરે પરિવાર સાથે પતંગ ચગાવે છે, કેટલાક મિત્રો સાથે ધાબાં પર પાર્ટી કરે છે અને સાંજે તલ અને ગોળ ખાઈને તહેવારની ઉજવણી કરે છે. તલ અને ગોળ શરીરને ઠંડીમાં ગરમી આપે છે તેવી માન્યતા છે.

ઉપસંહાર

ઉત્તરાયણ પતંગ ઉત્સવ આનંદ, સ્પર્ધા અને પરંપરાનું મિશ્રણ છે. યોગ્ય સાવચેતી રાખીને અને સલામતીના નિયમોનું પાલન કરીને આ તહેવાર સુરક્ષિત રીતે ઉજવવો જોઈએ. પતંગ ઉડાડવાનો આનંદ જીવનભર યાદ રહે તેવો અનુભવ છે.

ઉત્તરાયણ પતંગ ઉત્સવ ગુજરાત અને ભારતનો સૌથી લોકપ્રિય તહેવાર છે. મકરસંક્રાન્તિ તરીકે ઓળખાતો આ તહેવાર સૂર્ય જ્યારે મકર રાશિમાં પ્રવેશે ત્યારે ઉજવાય છે. આ દિવસે આકાશ રંગબેરંગી પતંગોથી છવાઈ જાય છે. ઉત્તરાયણ ફક્ત મનોરંજન નથી પણ સૂર્યના ઉત્તરાયણ તરફ થતા પરિભ્રમણ સાથે સંકળાયેલો ખગોળીય પ્રસંગ પણ છે.

ઇતિહાસ અને પરંપરા

પતંગ ઉડાડવાની પરંપરા ક્યારે શરૂ થઈ તેનો ચોક્કસ ઇતિહાસ મળતો નથી. કેટલાક માને છે કે ચીનમાં તે પહેલી વાર વિકસી અને ત્યાંથી વેપારીઓ દ્વારા ભારત તરફ આવી. ગુજરાતમાં પતંગ ઉડાડવાનો શોખ ખાસ કરીને અમદાવાદ, સુરત અને વડોદરામાં ઘણો પ્રચલિત છે. અમદાવાદનો ધાબાં-સંસ્કૃતિ તો આખા વિશ્વમાં જાણીતો છે. ઉત્તરાયણ આવતાં જ હજારો લોકો ધાબાં પર ચઢી જાય છે અને આખો દિવસ પતંગ ચગાવે છે.

પતંગ અને દોરી

પતંગ મુખ્યપણે કાગળ અને વાંસની સળીઓમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દોરી પરંપરાગત રીતે કપાસ અને રેશમના તાંતણાને ભેગા કરીને બનાવવામાં આવતી હતી. આજકાલ બજારમાં નાયલોન અને ધાતુ મિશ્રિત દોરી પણ મળે છે, જે પતંગ કાપવા માટે વધુ ઉપયોગી ગણાય છે. કાચ અને ધાતુ મિશ્રિત દોરી ખૂબ જોખમી હોવાથી તેના પર પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો છે.

સલામતી

પતંગ ઉડાડતી વખતે સલામતી સૌથી મહત્ત્વની છે. ધાબાં પરથી પડી જવાના અકસ્માતો દર વર્ષે નોંધાય છે. વીજળીના તારથી દૂર રહેવું અત્યંત જરૂરી છે. ધાતુની દોરી વીજળીના તાર સાથે અડે તો ગંભીર અકસ્માત થઈ શકે છે. તેથી હેલ્મેટ અને રક્ષણાત્મક ચશ્માં પહેરવાં હિતાવહ છે.

પતંગ કાપવો

પતંગ કાપવો એટલે બીજા પતંગની દોરી સાથે પોતાની દોરી ઘસીને તોડી નાખવી. આ માટે દોરીને કાચ અને ગુંદરથી ઘસવામાં આવે છે, જેને ‘માંજો’ કહેવામાં આવે છે. જે પતંગ કપાઈને નીચે પડે તેને ‘લૂંટ’ કહેવામાં આવે છે. બાળકો લૂંટ માટે દોડે છે અને તે એક મજાની પરંપરા છે.

ઉત્તરાયણ ઉજવણી

ઉત્તરાયણ ઉજવણી ઘણી વિવિધતાસભર છે. કેટલાક લોકો ઘરે પરિવાર સાથે પતંગ ચગાવે છે, કેટલાક મિત્રો સાથે ધાબાં પર પાર્ટી કરે છે અને સાંજે તલ અને ગોળ ખાઈને તહેવારની ઉજવણી કરે છે. તલ અને ગોળ શરીરને ઠંડીમાં ગરમી આપે છે તેવી માન્યતા છે.

ઉપસંહાર

ઉત્તરાયણ પતંગ ઉત્સવ આનંદ, સ્પર્ધા અને પરંપરાનું મિશ્રણ છે. યોગ્ય સાવચેતી રાખીને અને સલામતીના નિયમોનું પાલન કરીને આ તહેવાર સુરક્ષિત રીતે ઉજવવો જોઈએ. પતંગ ઉડાડવાનો આનંદ જીવનભર યાદ રહે તેવો અનુભવ છે.

ઉત્તરી ઉલ્લેખમાં પણ વહેલામાં વધુ પ્રદેશમાંથી ઉત્તરમાં ગયેલા પ્રજાઓ પોતાની સાથે લઈ ગયા હશે તેવું અનુમાન કરી શકાય છે. ઉત્તરમાં પ્રજાઓ ગયા પછી તેમાંથી કેટલાક પાછા દક્ષિણ તરફ આવ્યા હશે તેવું પણ અનુમાન કરી શકાય છે. આ પ્રજાઓ પોતાની સાથે પોતાની ભાષા લઈ ગયા હશે અને તેમાંથી કેટલાક પાછા

[illegible]

[illegible]

૧૩ કપરાંકિ

કેરડ કરાયુકેલ્ક-કાઉંટ

પ્રિયતમ-ભક્તિ

કિન્તુ આ કૃષ્ટિ-કિમ્ન અને મારા સ્વામ્ય ન્યાયાધીશ-પ્રધાન "ઉચ્ચ કોટિ -ઉંડાણ" ધ્યાનમાં મેં મેળવેલા પ્રાપ્તિના અને ઉંડાણ મેં પ્રાપ્તિયુક્ત કોટિ કરેલ.

પ્રાર્થિ ઉચ્ચ.

પ્રાચીન ઉત્તરમાં મેં ગુણ મોળ પ્રકટ કરતા. મેં ઉંચાણ પ્રાપ્ત કરેલ મેં પ્રમાણ મેળવી ઉંચાણ-ઉંચાણ ઉંડાણ ઉંડાણ-ઉંડાણ કરેલ. ઉંચાણ-ઉંચાણ ઉંડાણ-ઉંડાણ કરેલ મેં

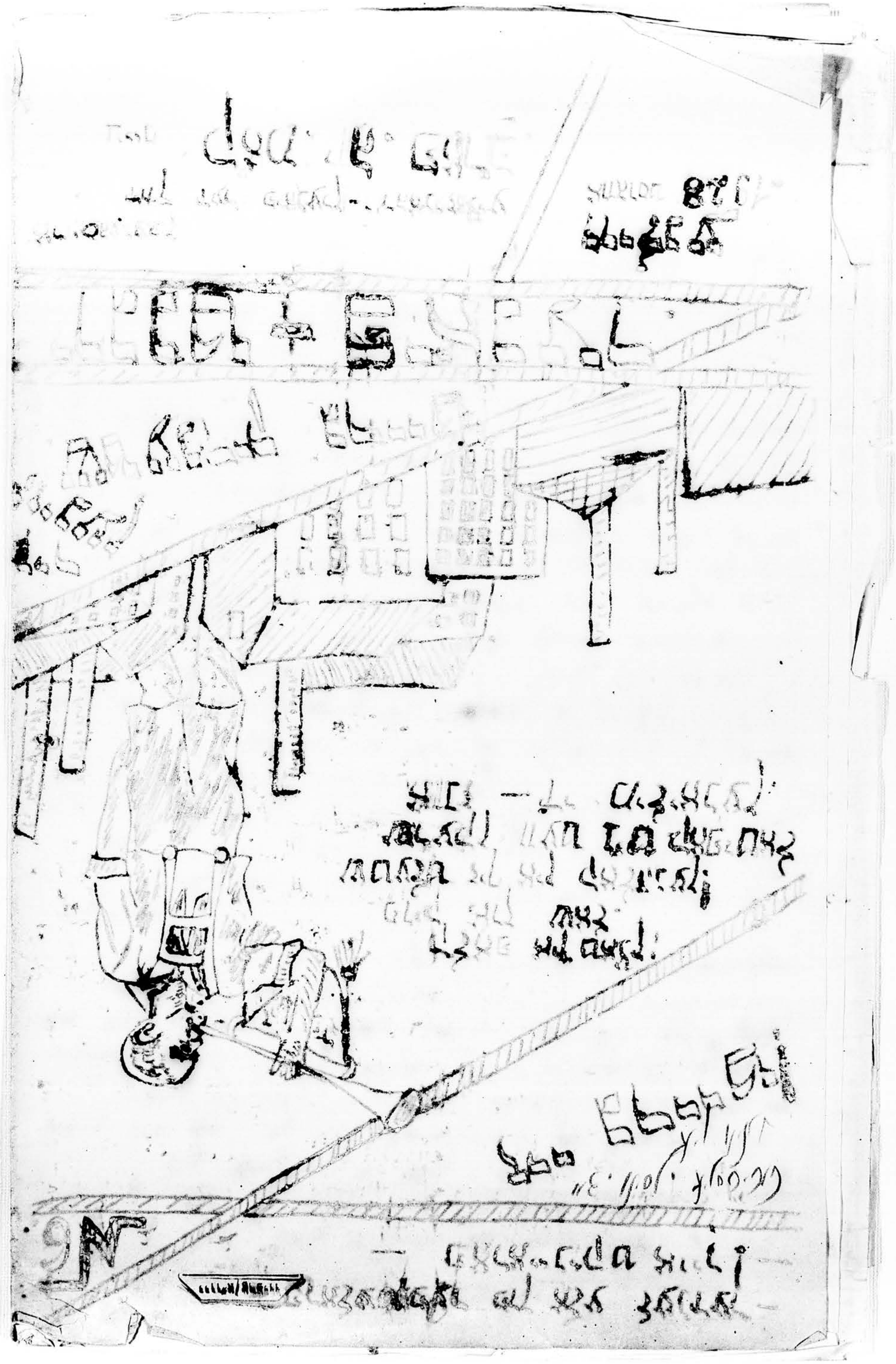

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ווי האָט אײַר מוטער געזאָגט צו אײַך אין אַ פּרײַנדלעך?

מיר האָבן אַלע אַ קלאָר בילד פון אונדזערע פאָטער, ווען אונדזערע קלאָרע אויגן האָבן געזען דאָס ליכט פון דער וועלט. אַ בילד פון אונדזערע אַלע אַנטלאָפן, אַלע אַנטלאָפן אַלע אַנטלאָפן, אַלע אַנטלאָפן.

אַלע אַנטלאָפן,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિ એ ગ્રામ્ય જીવનનું સૌથી મહત્ત્વનું અંગ છે. ગામડાંનું જીવન કુદરત સાથે સીધું સંકળાયેલું હોય છે. ખેતી, પશુપાલન અને કુદરતી સંસાધનો પર આધારિત આ સંસ્કૃતિ સમૂહજીવન, પરસ્પરાવલંબન અને સહકાર પર ટકી રહેલી છે. ગામડાંના લોકો વચ્ચે સગાં-સંબંધીઓ, પડોશીઓ અને મિત્રોનું એક વિશાળ વર્તુળ હોય છે. તહેવારો, લગ્ન અને મરણ પ્રસંગે આ વર્તુળ એકત્ર થઈને પરસ્પર સહકાર આપે છે. આ સંસ્કૃતિમાં વ્યક્તિ કરતાં સમૂહનું મહત્ત્વ વધારે હોય છે.

ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિમાં પરંપરાનું મહત્ત્વ ઘણું હોય છે. પેઢી દર પેઢી ચાલતી આવેલી રીતરસમો, માન્યતાઓ અને રૂઢિઓ ગ્રામ્ય જીવનનું માળખું નક્કી કરે છે. લગ્ન, જન્મ અને મરણ સંબંધી વિધિઓ, તહેવારો અને ઉત્સવો ગામડાંના લોકોને એકબીજા સાથે જોડે છે. આ પરંપરાઓ ક્યારેક આધુનિક વિચારધારા સાથે ટકરાય છે અને પરિવર્તનનું કારણ બનતી હોય છે.

ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિ અને નાગરિક સંસ્કૃતિ વચ્ચે ઘણો તફાવત જોવા મળે છે. નાગરિક સંસ્કૃતિમાં વ્યક્તિગત સ્વાતંત્ર્ય, સ્પર્ધા અને ઝડપી પરિવર્તન મહત્ત્વનાં ગણાય છે. ગામડાંમાં સ્વાતંત્ર્ય કરતાં સામૂહિક જવાબદારી અને સ્પર્ધા કરતાં સહકાર વધારે મહત્ત્વનાં ગણાય છે. શહેરોમાં સંબંધો ઔપચારિક અને મર્યાદિત હોય છે, જ્યારે ગામડાંમાં સંબંધો વ્યાપક અને અંગત હોય છે.

આધુનિક સમયમાં ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિ પર શહેરીકરણ અને ટેક્નોલૉજીની અસર વધી રહી છે. રેડિયો, ટેલિવિઝન અને મોબાઈલ ફોનને કારણે ગામડાંના લોકો બહારની દુનિયા સાથે જોડાયા છે. પરિણામે પરંપરાગત મૂલ્યોમાં પરિવર્તન આવી રહ્યું છે. યુવાનો શિક્ષણ અને રોજગાર માટે શહેરોમાં સ્થળાંતર કરતાં ગામડાંની વસ્તી ઘટી રહી છે. આ પરિવર્તન સકારાત્મક અને નકારાત્મક બંને પ્રકારનું છે.

ગ્રામ્ય સંસ્કૃતિ ટકાવી રાખવા માટે સરકાર અને સમાજ દ્વારા અનેક પ્રયાસો કરવામાં આવે છે. ગ્રામ્ય વિકાસ, શિક્ષણ અને આરોગ્ય સુવિધાઓ પૂરી પાડવી એ આ પ્રયાસોનો હેતુ છે. પરંતુ સંસ્કૃતિ ટકાવી રાખવી એ માત્ર સરકારનું કામ નથી. તે માટે ગામડાંના લોકોએ પોતે જ પોતાની સંસ્કૃતિનું જતન કરવું જોઈએ.

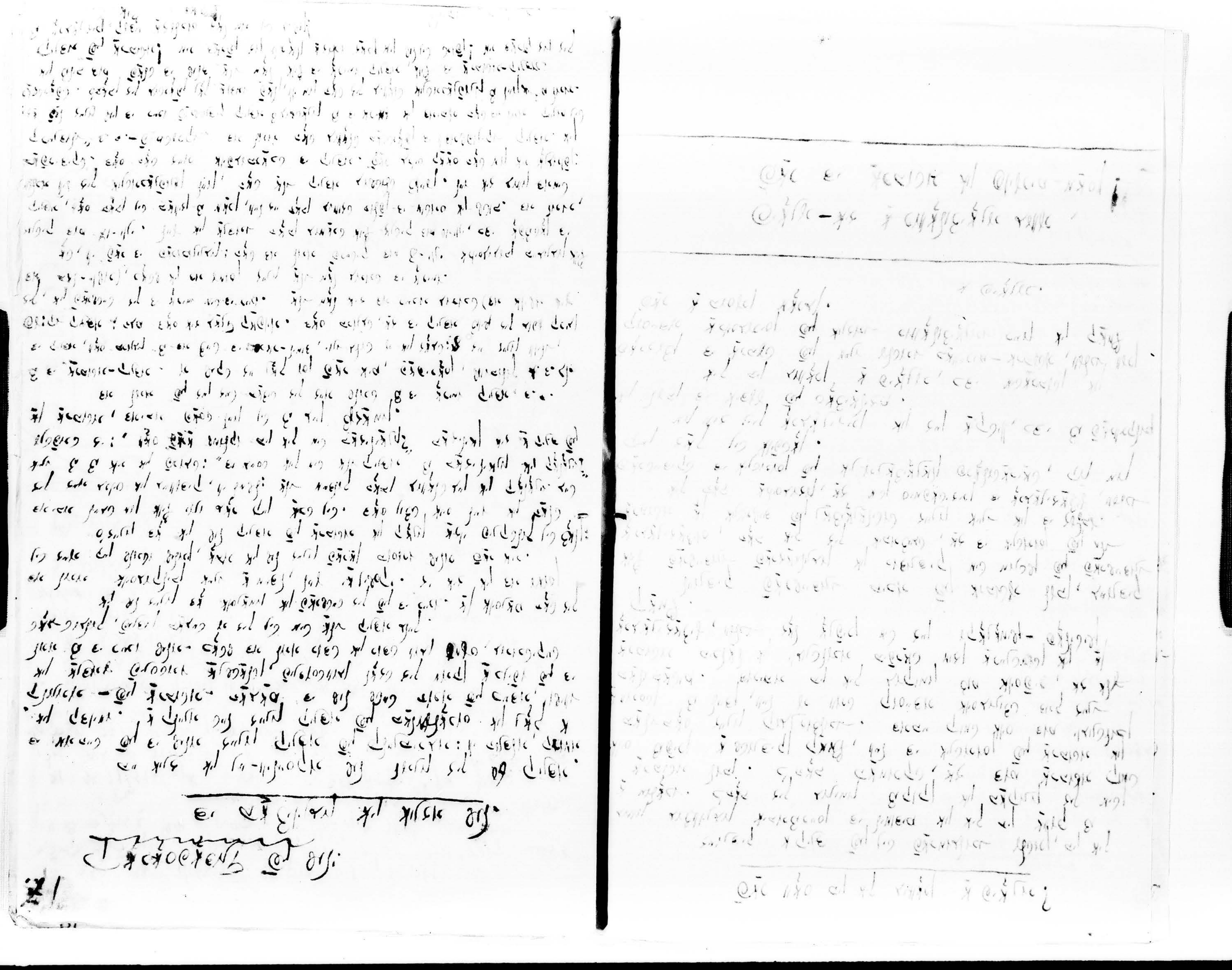

ג. דער באַפרײַאונג פון דײַטשלאַנד.

(פון ב. סטרעלעצקײַס בײַ צײַטלין)

דער אָנפאַנג פון די פולנער בײַלאָנס איז פון דער סאָוועטישער רעפּובליק
בלײַב זיך נאָך אינגאַנצן.
די פולנער בלאָט פון אונדער לאַנד צײַלן בלאָט אַרומגעגאַנגען.
אַלע אַרומגעדרעהט אויף אַלע זײַטן טאָג.
די פולנער פרײַלײַן בלאָן בײַנאָנדער בײַנאָנדער, אַלגעמיין בלאָבלאָסן,
זעסן אין אַנדערע שטוב אין שטילקײַט, אַרומגעדרעהט פון אַלע סדרים.
אַמעריקע רעגן אויף בלאָנדן אויף אַלע.
אַט, שטעט אין לאַנד אין פולנער אַפּגעטרעטן דער אַמעריקאַנער
אין בלאָס פעטעטע בלאָן פון אַנדערע אַט פרײַלײַן דער אַנדערע טאָנ אַז אין
אַז דער בלאָלעך פון אַנדערע אַט אַנדערע אין אַנדערע אַט אַנדערע אַנדערע.
אַז אַרומגעדרעהט אַט אַנדערע אַט אַנדערע אין אַט אַנדערע אַנדערע אַנדערע.
אַ אַנדערע, אַז די אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע.
פון אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע.
אַט אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע אַנדערע.

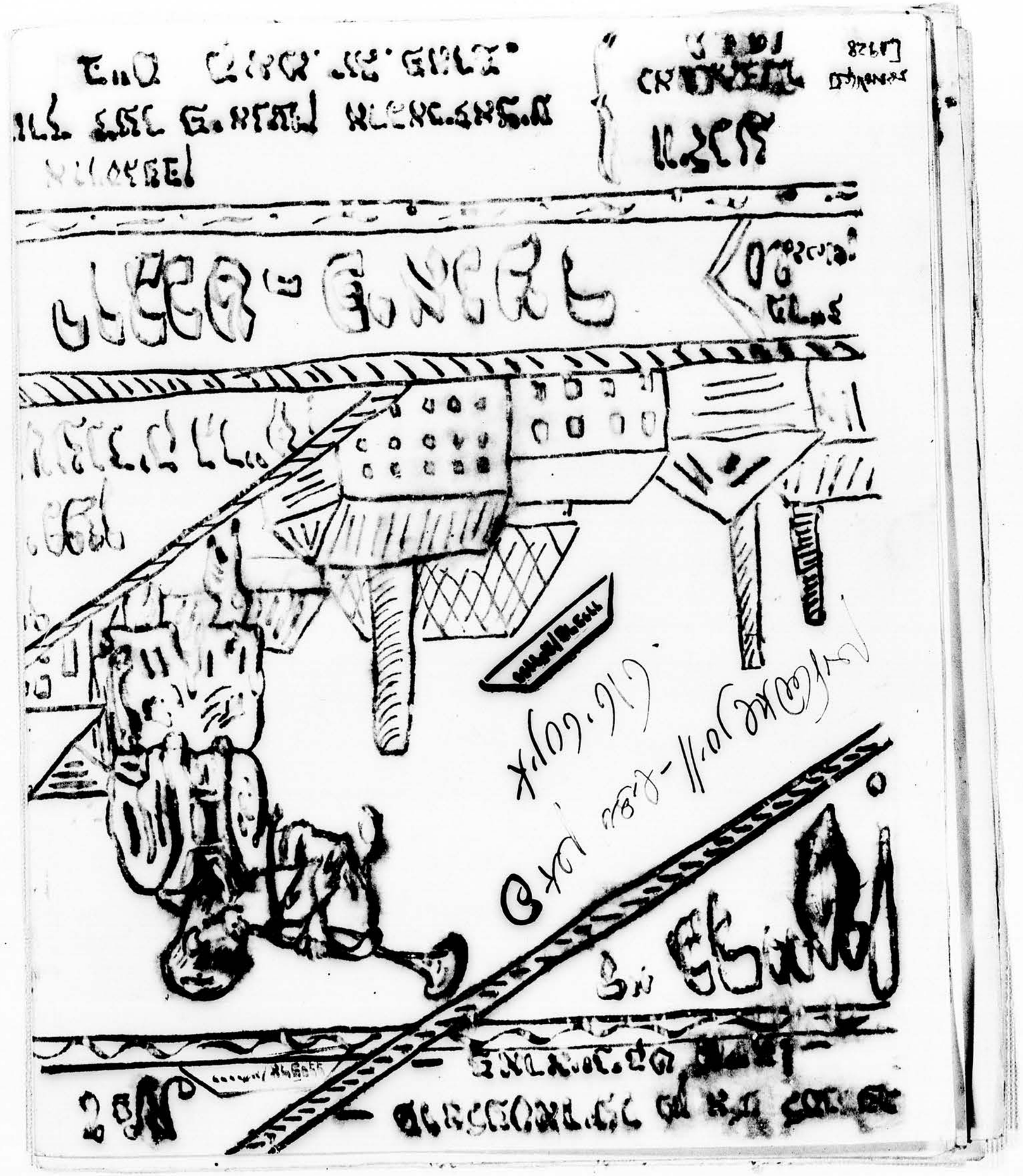

[illegible]

[illegible]

[illegible]

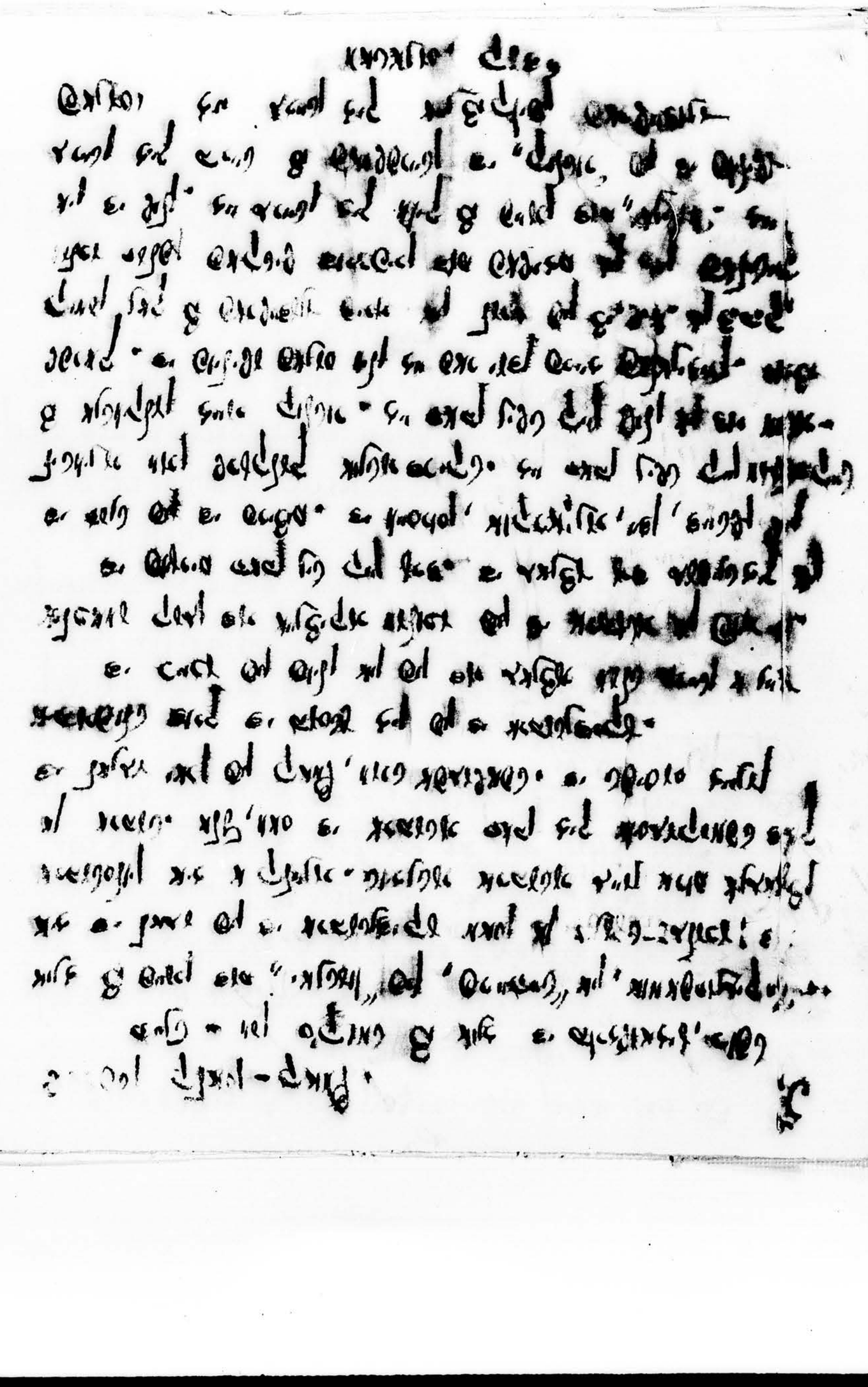

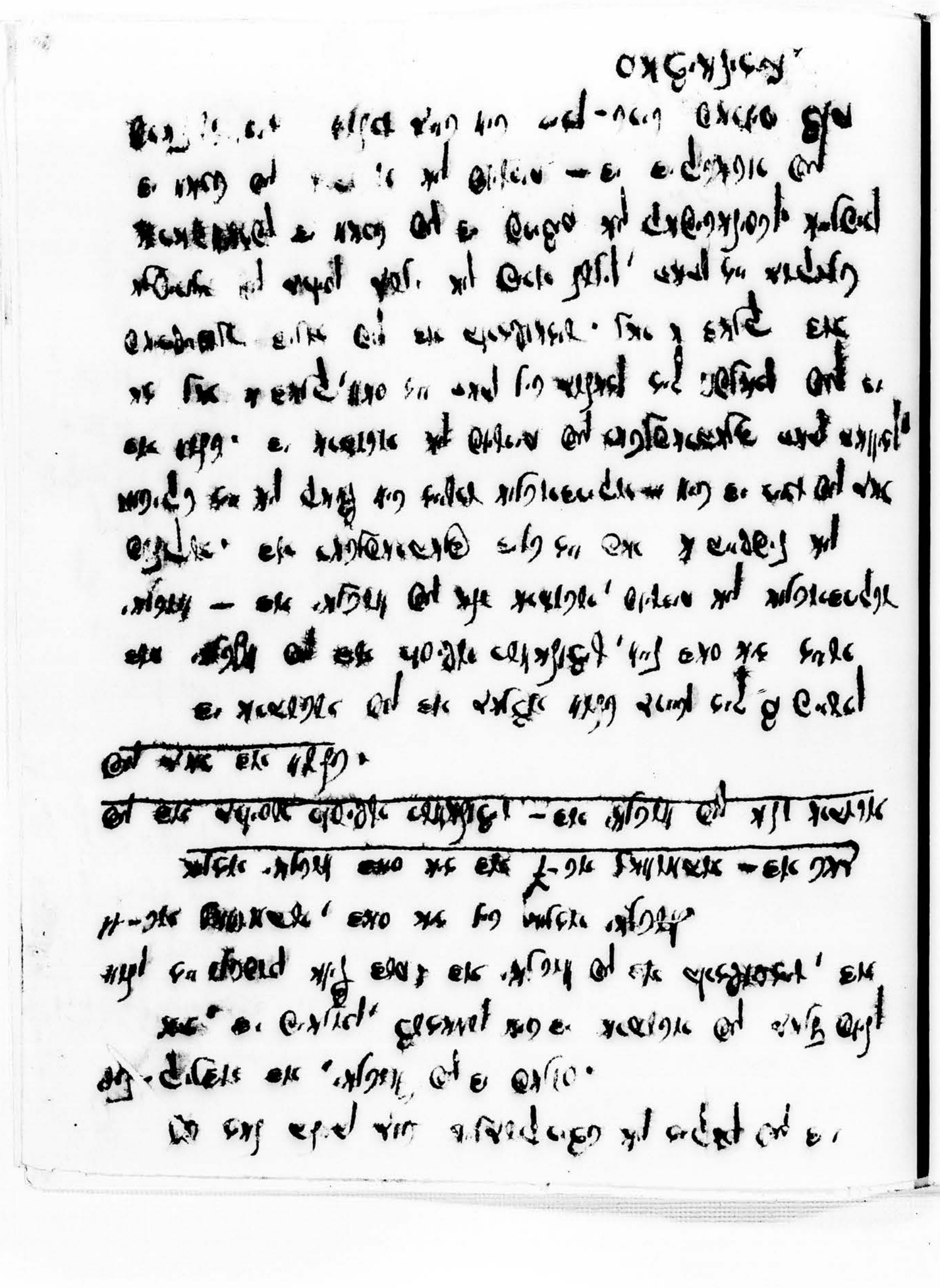

[illegible]

[illegible]

[illegible]

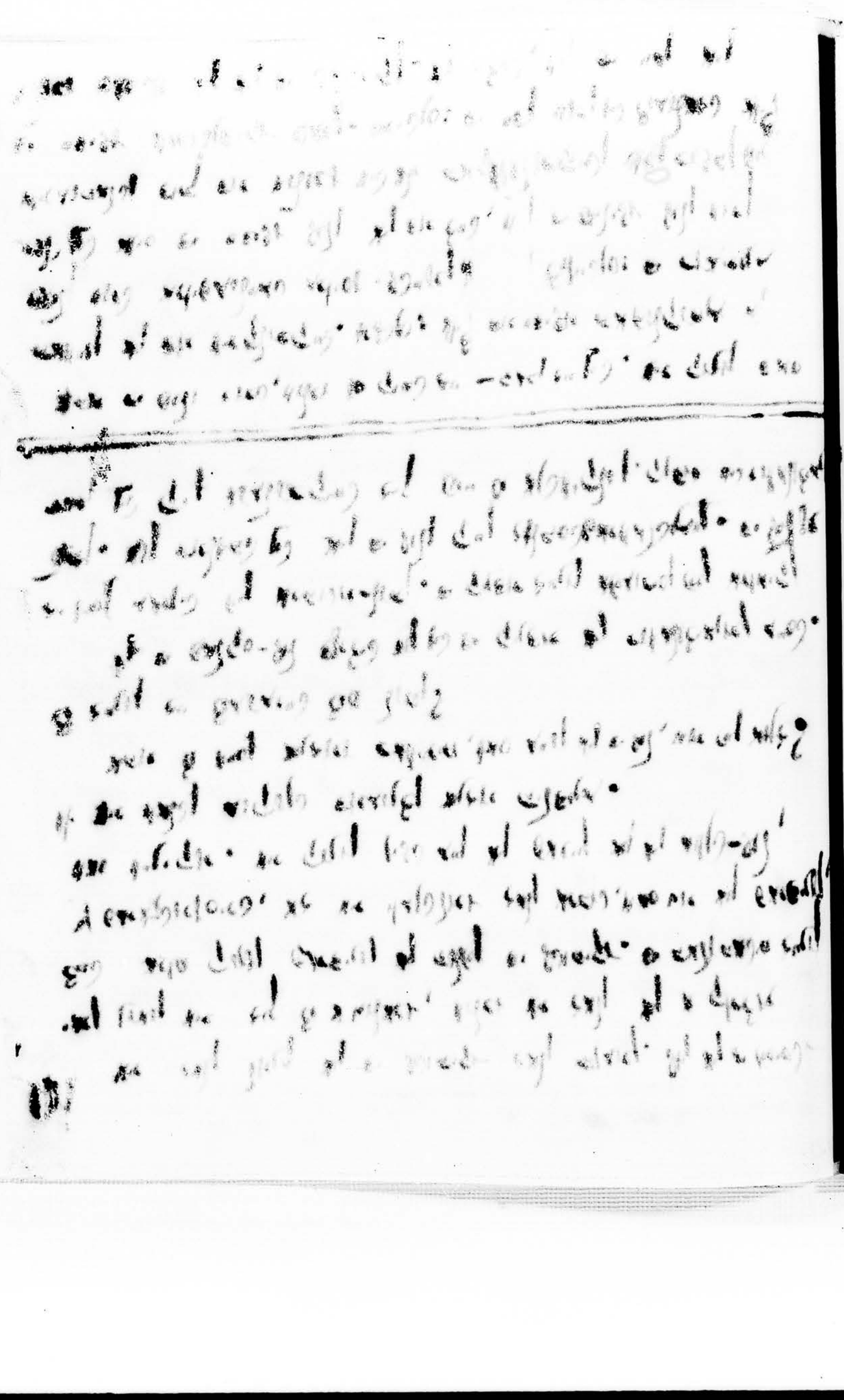

[illegible]

[illegible]

[illegible]

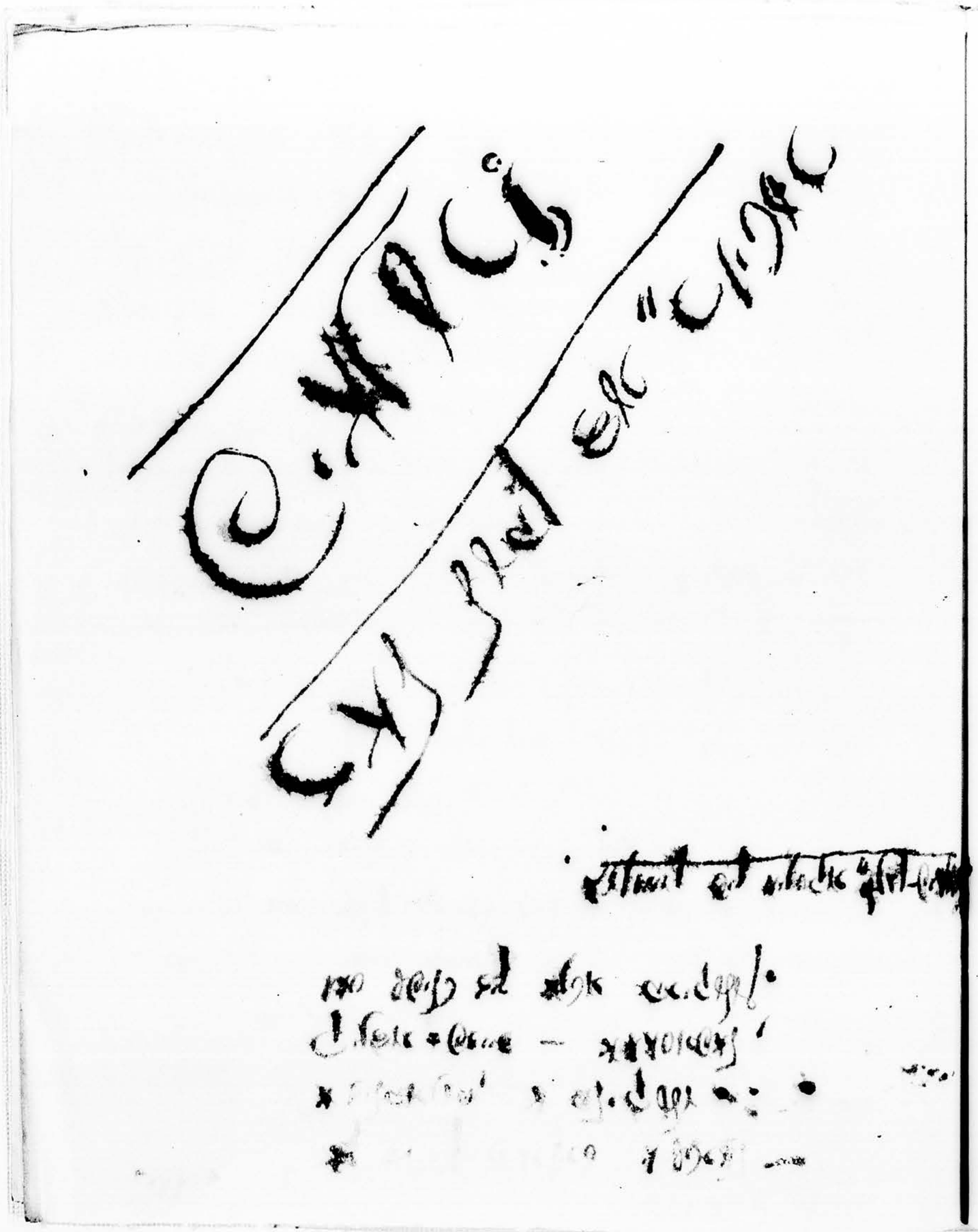

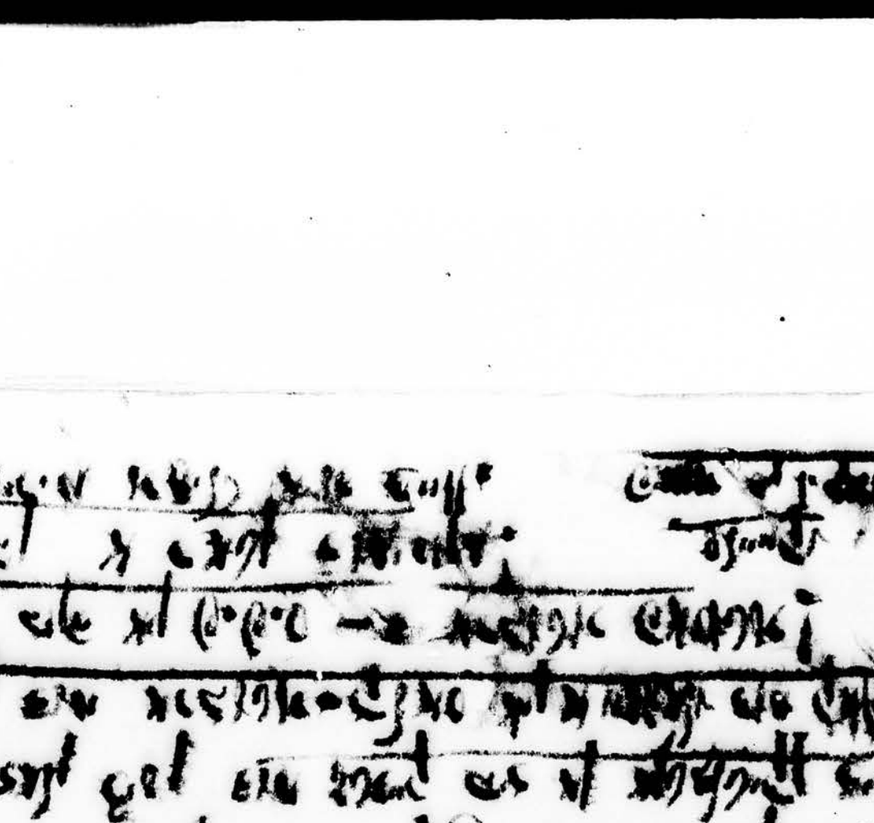
पुरुष
महिला
बच्चे
82%
6.7%
1.5%

पुरुष
महिला

[illegible]

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

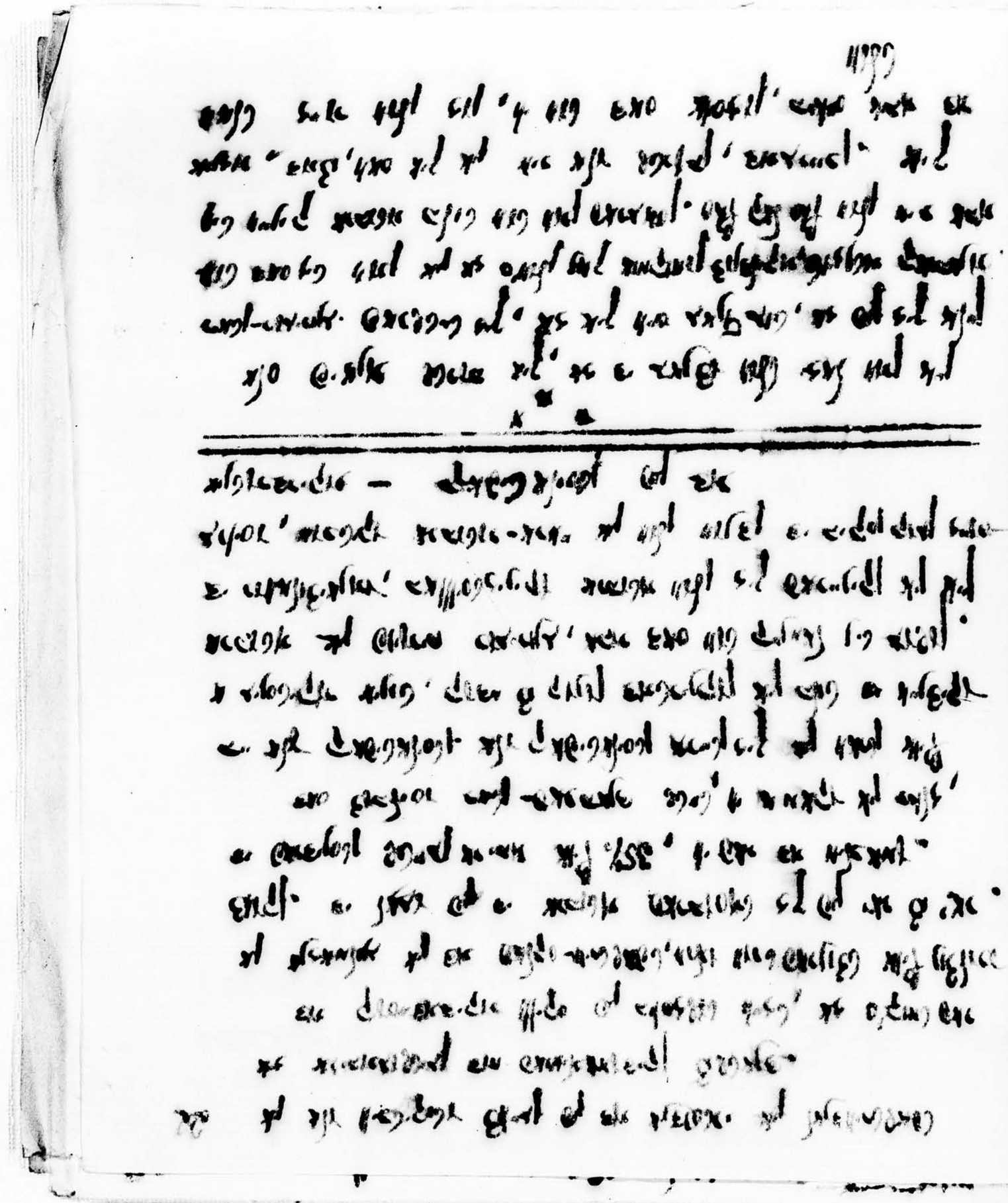

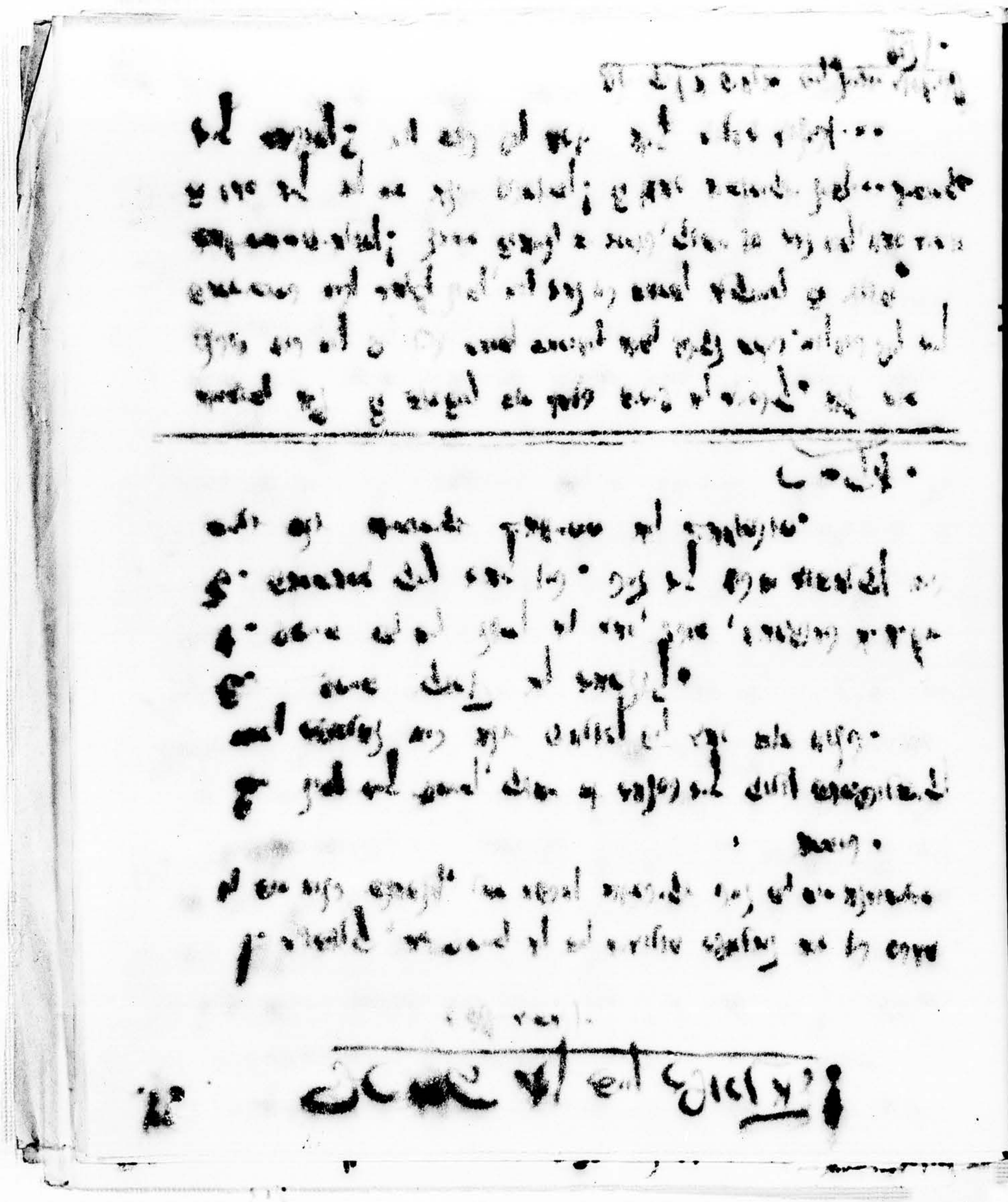

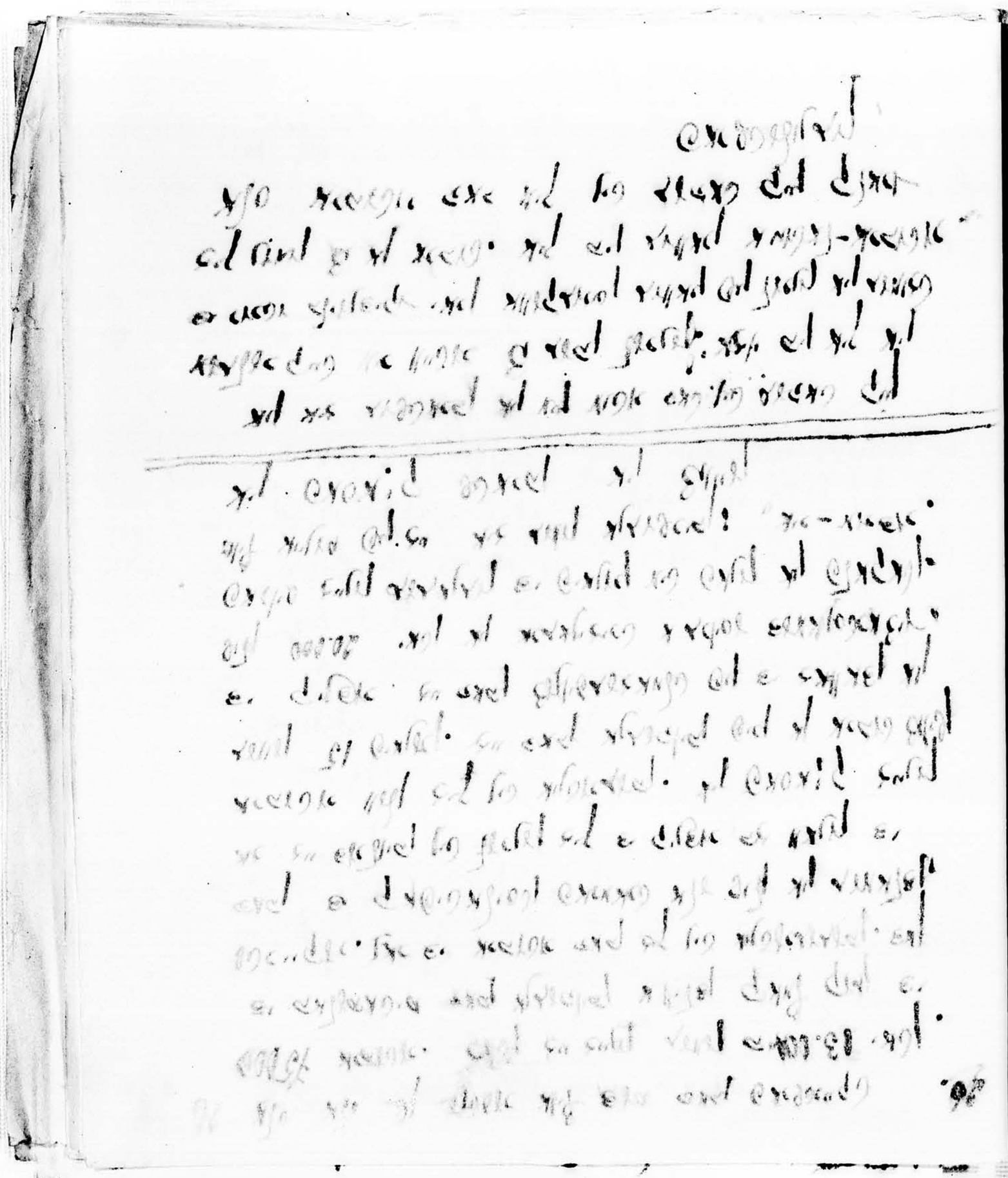

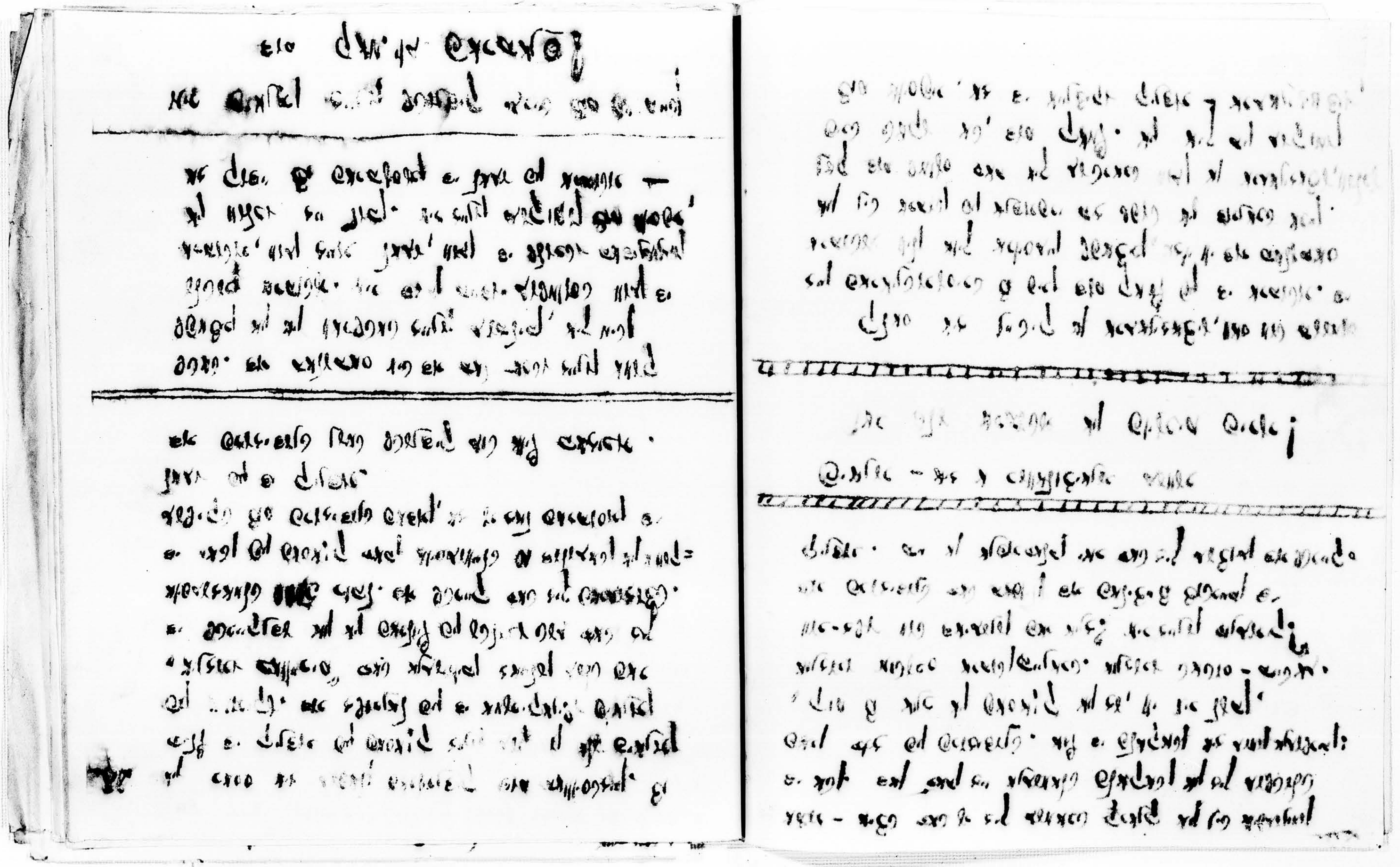

Capítulo

Que se ordenaron los lugares de
Santiago: como se le ganaron sus lugares
y como los perdieron los de la ciudad
de Santiago.

Que se ordenaron los lugares de Santiago
y como se perdieron los de la ciudad
de Santiago.

Que se ordenaron los lugares de Santiago
y como se perdieron los de la ciudad
de Santiago.
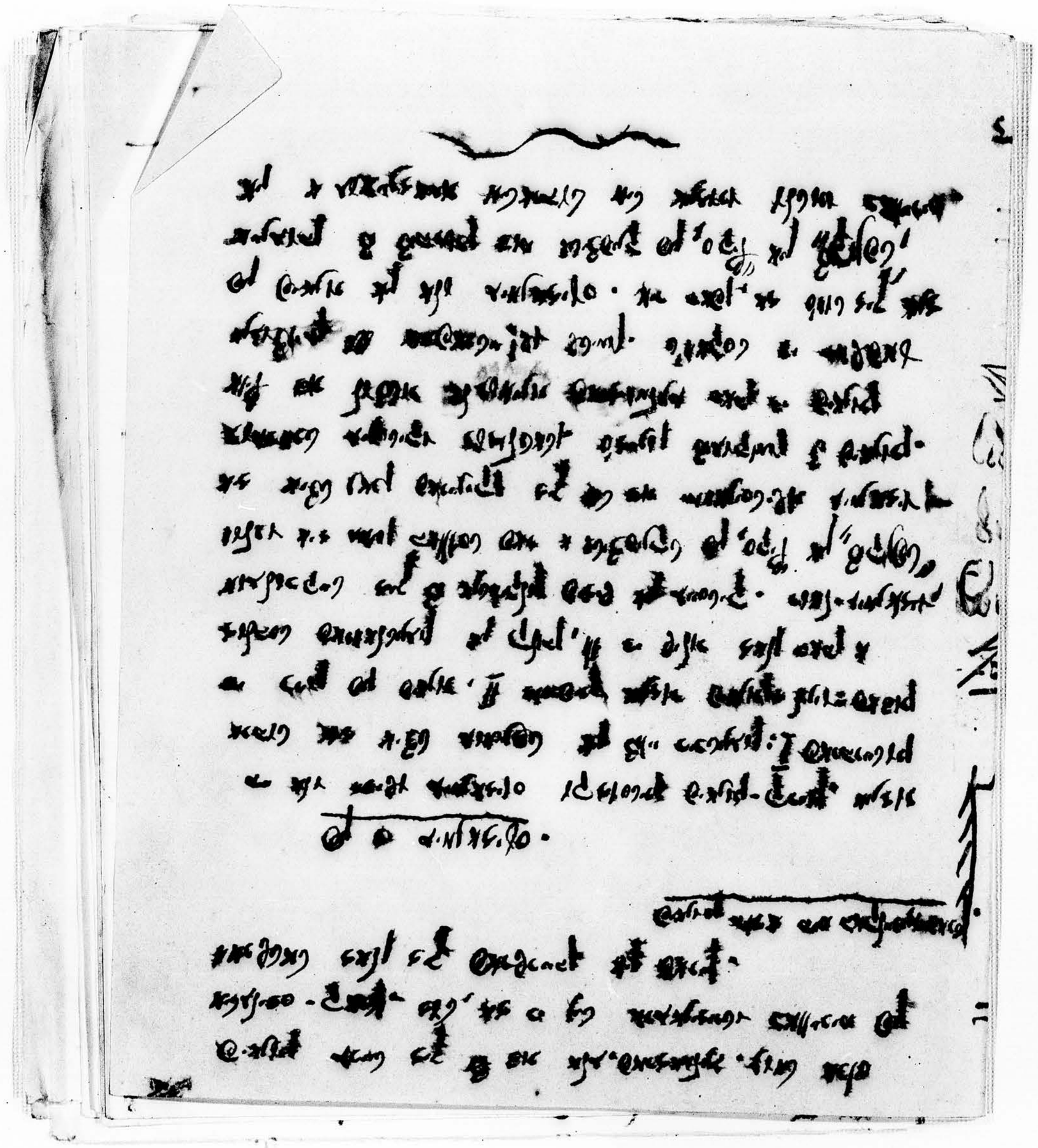
Que se ordenaron los lugares de Santiago
y como se perdieron los de la ciudad
de Santiago.